

Belgelerin ışığında katliama varan süreç- Ahmet Kardam

Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katledilmesinin yıl dönümünde tüm devrimciler bu emek ürünü araştırmaları özel bir dikkatle incelemelidirler.

Dahası, modern Türkiye tarihini, cumhuriyet biçimine büründüğü başlangıç aşaması üzerinden anlamının, böylece burjuva sosyalizminin kemalist sol versiyonu tarafından son yıllarda devrimci

hareketimize “cumhuriyetçilik” ambalajı içinde yeniden şırınga edilmeye çalışılan Kemalizm’e karşı sağlam bir bağışıklık kazanmanın da en emin yollarından biridir bu. **S.14**

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2023 / 02
23 Ocak 2023

Kızıl Bayrak

kizilbayrak76.net

Seçim yılı ve sınıf hareketi

“Milletin iradesine” çökme düzeni ve seçimler

İşçi ve emekçilerin önündeki tek çıkış yolu, bu kokuşmuş sistemden kurtulabilmek için örgütlü mücadeleyi yaşamın her alanında örmektir.

Anayasa değişikliği önerisi ayrımcılığı derinleştiriyor

Kadınların sınırlı olan hak ve eşitliğini yok sayan “Anayasa değişikliği”ne karşı durmak hem ilerici ve devrimcilerin hem kadınların sorumluluğudur.

Türkiye'nin Suriye ile normalleşme süreci

Kürt halkının ulusal özgürlük ve eşitlik istemlerini, Kürdistan'ın tüm parçalarında elde ettiği ulusal demokratik kazanımları savunmak güncel görevdir.

Dünyada “belirsiz, benzersiz ve çalkantılı bir on yıl”- A. Engin Yılmaz

S.20

Rheinmetall- A. Vedat Ceylan

S.23

Seçim yılı ve sınıf hareketi

Siyasal gündemlerin çeşitlendiği, bu gündemler arasında seçim sürecinin öne çıktığı bir dönemden geçiyoruz. Geçtiğimiz günlerde gerici-faşist rejimin şefleri yaklaşık seçim tarihini ilan ettiler. Bu gelişmenin, toplum yaşamında seçim gündemini daha da ön plana çıkaracağı, geniş emekçi kitleler içerisinde seçim atmosferinin daha belirgin bir şekilde ağırlık oluşturacağı açık. Şimdiden burjuva siyaseti ve reformist sol güçler, ilan edilen seçim takvimi üzerinden yoğun bir tartışma yürütüyor, cumhurbaşkanlığı adayı ya da adayları üzerinden çeşitli senaryoları topluma servis ediyorlar. Önümüzdeki günlerde bu tartışma ve senaryoların çeşitlenerek aratacağından kuşku duymamak gerekiyor.

Özetle; iktidar ve muhalefetiyle düzen siyasetinin, siyasal-toplumsal sorunlar üzerinden demagojik söylemlerini yoğunlaştıracığı, başta ekonomik-mali kriz olmak üzere; çok yönlü sorunları istismar ederek kitleleri kendi seçim politikalarına yedeklemek/ mobilize etmek için hummalı şekilde çalışacağı bir döneme girmiş bulunuyoruz. Bu tabloyu kendi cephesinden tamamlayan bir diğer kesim ise reformist-parlamentarist sol olacaktır. Zira, gerisinde kapitalist sistemin yer aldığı çok yönlü toplumsal-siyasal sorunların çözüm adresi olarak parlamento gören/ gösteren reformist sol, ön-

müzdaki süreçte geniş emekçi yığınların dikkatini seçim sandıklarına çekmek için adımlarını hızlandıracaktır.

SEÇİM ATMOSFERİ VE SINIF HAREKETİ

Verili koşulların, yani yaklaşan seçimlerin toplumun geniş kesimlerinde, özellikle gerici-faşist iktidarın yoğun baskı ve sömürüsüne maruz kalan kitlelerde beklenti yarattığı açık bir olgu olarak önümüzde duruyor. Pandemi kaderine terk edilen, “çarklar dönecek” denerek ölümlerle burun buruna getirilen, bu aynı dönemde ve halihazırda kapitalist krizin çok yönlü faturasını omuzlayan işçi sınıfı ve emekçiler açısından bu beklenti somut olarak gözlemleniyor.

Zira, işçi sınıfı ve emekçi kitleler, haklı olarak tüm bu belalardan birinci derecede faşist tek adam rejimini sorumlu tutuyor. Seçimleri ise, her adımında sermayenin ve kurdukları harami düzeninin çıkarlarını esas alan, krizin faturasını döne döne emekçilere keserken yandaşlarına, sermaye çevrelerine, çetelerine, tarikatlara, vakıflara, savaş ve saldırganlık politikalarına devasa bütçeler aktaran; tüm bunları yaparken faşist baskı ve zorbalıkta sınır tanımayan gerici-faşist rejimden kurtulmanın adresi olarak görüyorlar.

Düzen muhalefeti ise, temelinde kapitalist sömürü düzeninin yer aldığı

verili toplumsal-siyasal sorunları bilinçli olarak bu temel bağlamından koparıp, emekçiler içerisinde büyüyen hoşnutsuzluğu seçimlerde alacağı oylara tahvil etmek politikası ile hareket ediyor. Krizlerin derinleşmesi, bununla birlikte iktidarın manevra alanlarının daralması ve yönetemez hale gelmesi ise düzen muhalefetine geniş bir alan açıyor. Bu açıdan krizin faturasına, ağırlaşan yaşam koşullarına, hayat pahalılığına, yoksulluk ve yoksunluğa karşı öfkesi büyüyen işçi sınıfı ve emekçilerin, bir kez daha sermaye ve partileri tarafından seçim gündemi üzerinden beklenti içerisine sokulup edilgenliğe mahkum edilmesi tehlikesi güncel planda temel bir sorun alanı olarak öne çıkıyor.

Zira, düzen muhalefeti açlık-yoksulluk sınırında yaşam savaşı veren işçi sınıfı ve emekçilere “az kaldı gidecekler, tüm sorunlar çözülecek” algısını sistematik olarak pompalarken, reformist sol da kendi cephesinden bu algıyı pekiştirecek bir seçim politikası ekseninde hareket ediyor. Tersinden, gerici-faşist rejim de bir yandan “EYT düzenlemesi”, “vergi affı”, “ücretlerde iyileştirmeye gidilmesi” vb. seçim rüşvetleri ile toplumun karşısına çıkıyor, öte yandan gericiliğin etkisi altında bulunan tabanını “terör” demagojisi, “beka sorunu”, “iç-dış tehditler” vb. argümanlarla kontrol altında tutma-

ya çalışıyor. 21 yıldır iktidar koltuğunda kendileri oturmuyormuş gibi “2023 seçimlerini kazanırsak tüm sorunları çözeceğiz” vaatlerinde bulunuyor. Hala daha denetimi altında tuttuğu belli bir kesim dışında iktidarın seçim rüşvetlerinin, demagojik söylemlerinin ve temelsiz vaatlerinin toplum içinde prim yapması ise olası görünmüyor.

Fakat, bütünlüğü içerisinde bu tablonun sınıf hareketi üzerinde belirgin bir etki yaratacağını akılda tutmak gerekiyor.

SEÇİMLER VE SINIF HAREKETİNE SİYASAL MÜDAHALENİN ÖNEMİ

Sınıf hareketi cephesinde son günlerde belli bir düzeyde hareketlenmeler yaşanıyor. Özellikle metal sektöründe “ek zam” talebiyle yapılan eylemler, TİS sürecinin işlediği fabrikalarda başta ücret artışı olmak üzere, yakıcı iktisadi talepler üzerinden gündeme gelen hareketlilikler bunun güncel örnekleri oldu. Bekaert başta olmak üzere, tekil fabrikalarda yaşanan grev ve direnişler, kapitalist krizin yarattığı yıkım karşısında işçi sınıfı içerisinde direnme ve mücadele eğiliminin yoğunlaştığını gösteriyor.

Bütünlüğü içerisinde bu gelişmeler, özellikle seçim gündeminin öne çıktığı şu günlerde sınıf hareketine dönük siyasal müdahaleyi çok daha kritik hale getirmiş bulunuyor. Olağan bir seçim sürecinin

yaşanmayacağı, gerici-faşist rejimin her türden kirli enstrümanı kullanarak iktidar gücünü elinde tutmaya çalışacağı, son yılların deneyimleri üzerinden sabittir. Dahası hem iktidar hem de düzen muhalefeti 2023 seçimlerine atfettikleri “yaşamsal” önemden ötürü toplumu, dolayısıyla sınıf ve emekçi kitleleri bir kez daha derin bir yarılmanın içerisine sürüklemek isteyecek, bütün bir seçim dönemi bu bölünmenin arenasına dönüştürülecektir.

Bugün için örgütsüz ve dağınık halde bulunan, sınıf bilincinden yoksun işçi kitleleri başta seçim gündemi olmak üzere, burjuva düzenin ideolojik-politik saldırıları karşısında savunmasız bir konumdadır. Her ne kadar ağır çalışma ve yaşam koşulları karşısında öfkesi büyüye de yer yer en temel talepleri doğrultusunda kendiliğinde harekete geçip mücadeleye atlsa da bu yapısal sorun hala daha sınıf hareketinin gelişiminin önündeki en temel engel olarak yerli yerinde durmaktadır.

Buradan hareketle, önümüzdeki dönem içerisinde seçim gündemi de dahil olmak üzere, sınıf hareketine devrimci siyasal müdahaleyi güçlendirmek, günün en temel sorumluluğu olarak öne çıkmaktadır. Gerek kriz koşullarında yoğunlaşan emek sömürüsü, hayat pahalılığı, ağır çalışma koşulları, düşük ücretler vb. temel iktisadi-sosyal talepler üzerinden gerekse bizzat seçimler, savaş, saldırganlık, Kürt sorunu, faşist baskı ve zorbalık bağlamında siyasal gelişmeler üzerinden işçi sınıfı ve emekçilere kapitalist sistemin temel gerçeklerini döne döne anlatmak, söz konusu siyasal müdahalenin en genel çerçevesini ve muhtevasını oluşturmaktadır. Halihazırda, sınıf ve emekçi kitlelerin kapitalist krizin her geçen ağırlaşan faturasına karşı alttan alta öfke biriktirmesi ve bunu belli çıkışlarla ortaya koyması, öte yandan özellikle seçim gündemi üzerinden politik algısının daha da açık hale gelecek olması bu açıdan önemli olanaklar sunmaktadır. Bu olanakları değerlendirerek sınıf hareketine dönük devrimci siyasal müdahaleyi güçlendirmek, gelişme dinamikleri çoğalan ve kendisini hareketli biçimler üzerinden ortaya koyma ihtimali artan işçi eylemlerini kalıcı-örgütlü mevzilere kavuşturmak ve sınıfın dikkatini her koşulda gerçek toplumsal-siyasal sorunlara çekerek bilincini güçlendirmek günün en temel sorumlulukları olarak öne çıkmaktadır.

Sınıf devrimcileri ve işçi hareketi içerisindeki mücadeleciler, gündelik mücadelenin görevlerini bu kapsamda ele almalı; sınıf hareketini ileri taşımak, devrimcileştirme ve örgütlü mevzilere kavuşturmak için adımlarını hızlandırmalıdır.

“Milletin iradesine” çökme düzeni ve seçimler

Seçimlerin en geç 2023 Haziran ayında yapılacağı söyleniyor. Kimi iddialara göre AKP-MHP koalisyonu seçimleri erkene alacak, büyük ihtimalle nisan ya da mayıs ayında seçmenler oy vermeye çağrılacak. Henüz resmi olarak ilan edilmiş bir seçim tarihi/takvimi yok. Hatta kimi spekülasyonlara göre dinci-faşist rejim seçimleri yaptırmayacak. Buna göre, “Tayyip Erdoğan kazanamayacağı seçimleri yaptırtmaz. Kazanma şansı olmadığına göre, seçimler yapılmayacaktır.” Bu ve benzer iddia ya da spekülasyonlara rağmen son aylarda seçimler ülkenin gündemindeki yerini koruyor.

Düzenin yazılı kuralları üzerinden bakıldığında bile, spekülasyon ya da iddiaların her biri büyük bir skandaldır. Hal böyleyken “milletin iradesi” üzerine bu kadar laf edildiği pek görülmemiştir. Egemenler tarafından çiğnendikçe kıymete binen “milletin iradesi” üzerine döne döne vurgu yapılması, düzenin meşruiyet krizinin derinleşmesiyle bağlantılı olsa gerek. İktidar, seçimlere bir yığın sahtekarlıkla hazırlık yapıp kitleleri aldatmasına rağmen, sandıklardan çıkan sonuçları defalarca yok saydı. Kokuşmuş rejimde egemenler, çıkarlarına uygun olduğunda sandıklardan çıkan sonuçları “milli iradenin tecelli etmesi” ilan eder ancak tersi olduğunda “millet de kim oluyor” havalalarına bürünüp zorba yüzlerini pervasızca sergilerler.

Kapitalist devletin olağan koşullarda halkın iradesini tanıması diye bir şey yok. Geçmişte yaşanan örnekler bir yana, AKP-MHP rejiminin HDP'nin kazandığı 100'e yakın belediyeye kayyım ataması, bu kokuşmuş rejimin “halkın iradesini” tanımak gibi bir derdinin olmadığını ispatlamaya yeter. Beka krizi derinleşen rejim, artık düzen partilerine de saldırıyor. Yani salt düzene şu veya bu şekilde muhalefet edenlerin değil, artık düzen partilerinin de hedef alındığı bir döneme girilmiştir. “Mala çökme düzeni” bir “millet iradesine çökme düzenidir” aynı zamanda

Saray rejiminin İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne (İBB) kayyım atama hazırlığı içinde olduğuna dair veriler, son günlerde belirginleşmeye başladı. Yansıyan haberlere göre AKP şefi, sırf bunun

için yakın çevresindeki dalkavuklarla Saray'da özel bir toplantı organize etmiş. Yani Saray'ın görevlileri, düzen yasalarına göre “milletin temsilcisi” olan Ekrem İmamoğlu'nun ayağını kaydırmak için “a, b, c...” diye başlayan planlar listesi hazırlamış. İptal ettikleri seçimleri 820 bin oy farkla kazanan İmamoğlu'nu hapis cezası ve siyasi yasakla saf dışı bırakmak için hamle üzerine hamle yapılıyor. Diğer bir ifadeyle “millet iradesi” çiğnenerek İmamoğlu saf dışı bırakılıp yerine Saray'ın dalkavuklarından birini atamak için bin bir türlü kirli oyun çeviriyorlar.

Hakaret iddiasıyla hapis cezası verilmesi, buna bağlı olarak siyaset yasağına zemin hazırlanması, “İBB'de terörle iltisaklı elemanlar çalıştırılıyor” uydurması ile soruşturma açılması, Fatih Sultan Mehmet tablosu için ikinci kez soruşturma açılması gibi kumpaslara başvuran Saray rejimi, artık kayyım atama planı olduğunu saklamıyor. Nitekim “Suç İşleri Bakanı” diye anılan Süleyman Soylu, “mahkeme zemin hazırlarsa Ekrem İmamoğlu'nu görevden alırım” diye açıklama yaparak, Saray'ın aparatı olarak çalışan yargıya talimatı açıktan vermişti.

Saray'da niyetlerin bozulduğunu, kayyım saldırısı için hazırlık yapıldığını fark eden CHP yöneticileri, dinci-faşist rejimi bu pervasızca saldırıdan vazgeçirmek için harekete geçmek zorunda kaldılar. Kemal Kılıçdaroğlu ile Ekrem İmamoğlu başta olmak üzere birçok CHP'li, Saray'da hazırlanan saldırıyı durdurmaya çalışıyor. Uyarıları dikkate almayıp saldırıyı gerçekleştirmesi durumunda Saray

rejimine karşı direneceklerini söylüyorlar. Bundan ne kastettikleri, saldırıya karşı nasıl bir direniş geliştirecekleri konusunda ise kayda değer bir şey demiyorlar. Buna karşın “Gökkubeyi başınıza yıkarız!”, “Cehennem kapıları açılır!” gibi iddialı sözler edildi.

Konuyla ilgili basın toplantısı düzenleyen İmamoğlu, İBB'nin AKP elinde olduğu dönemde işlenen bazı yolsuzlukları deşifre etti.

AKP'li belediyenin İBDA-C üyesi kişileri işe aldığını belgeleriyle ortaya koyan İmamoğlu, kendisine karşı kumpas kurulduğunu, ancak saldırı karşısında teslim olmayacağını, “demokrasi mücadelesi” başlatacağını ilan etti.

Partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda konuşan CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun da kayyım atanması konusunda kaygılı olduğu gözlemlendi.

“Ekrem Başkanımıza bu komployu devam ettirirlerse, kayyım atama aptallığına girişirlerse bunu bir diktatörün halkına uyguladığı terörizm olarak kabul edeceğiz ve öyle göreceğiz” ifadelerini kullanan Kılıçdaroğlu, belediye başkanlığını koruma çabası içinde olsa da sistemdeki çürümenin derinleşmesinden duyduğu kaygıları da dile getirdi.

Ne de olsa bu çürümüş sistemi onaracağını, tabir uygunsuzsa “adam edeceğini” vaat ediyor. Kitlelerin düzene güvenmesi için çaba sarf eden Kılıçdaroğlu, işlenen suçlardan hesap soracağını iddia ediyor. Oysa sistemin genel gidişatı bu iddiaların yerine getirilmesinin iddia edildiği gibi kolay olmadığını gösteriyor.

Sistemdeki çürüme bu boyuttayken, düzenin ana muhalefet partisinin bile kayyım saldırısıyla karşı karşıya olduğu bir siyasal atmosferde, “bu seçimler ülkenin kaderini belirleyecek” iddiası sık sık yineleniyor. Bununla kast edilen şey, AKP-MHP rejiminin seçim sandıklarında yenilgiye uğratılmasıdır. Kuşkusuz ki, hile/hurda ya da zorbalıkla seçimleri lehine çevirebilirse, Saray rejimi daha faşizan bir saldırganlık sergileyecektir. Öte yandan, bu rejimin salt sandıklarda yenilgiye uğratılması, toplumun çoğunluğunu oluşturan işçi ve emekçilerin sorunlarına herhangi bir çözüm getirmeyecektir. Dinci-faşist rejimin seçim sonuçlarını geçersiz ilan etme ya da zorbalığa başvurarak sonuçları kendi lehine değiştirme oyunları boşa düşürülebilirse eğer, kuşkusuz ki kitleler rahat bir nefes alacaklar. Buna karşın temel sorunlar da çelişkiler de yerli yerinde kalacaktır. Yönetim değişse bile en iyi ihtimalle bazı yüzeysel düzenlemeler dışında sistemin çarkları olduğu gibi dönemeye devam edecek.

Saray rejimi 7 Haziran 2015'ten bu yana yaptığı gibi kirli oyunlarla ayakta kalabilirse, “millet iradesi” bir kez daha kabalıkla çiğnenmiş olacak. Düzen muhalefeti öne geçerse, sermayeye siyasi temsilcilerini değiştirme imkanı sağlayacaktır. Ancak düzen muhalefetine seçimleri kazanması, işçi ve emekçi kitlelerin iradesinin dikkate alınacağı anlamına gelmiyor. Çünkü kurulacak yönetim de sermaye sınıfının çıkarlarını esas alacak, düzenin yıpranan kurumları restore edilecek, düzenin çarkları aynı şekilde dönemeye devam edecektir.

Hangi ittifak başta olursa olsun, sermaye iktidarının yerleşik işçi ve emekçi düşmanı politikalarında bazı gedikler açmak bir mücadele sorunu olmaya devam edecektir. Yani işçi sınıfı ve emekçilerin böylesine kokuşmuş bir düzenden günlük basit sorunlarına çözüm beklemeleri bile boş avuntudan öte bir anlam taşımayacak ve hayal kırıklığıyla sonuçlanacaktır.

Kapitalizmin krizi ile AKP-MHP rejiminin icraatlarının yarattığı sorunlar devasa boyutlara ulaşmıştır. Kapitalist düzen yıkılmadan bu sorunların gerçek anlamda çözülebileceği olası değil. Çünkü sorunların kaynağı olan sistemin çözüm üretmek gibi bir yeteneği olmadığı gibi, düzenin efendilerinin böyle bir dertleri de yoktur. İşçi ve emekçilerin önündeki tek çıkış yolu, bu kokuşmuş sistemden kurtulabilmek için örgütlü mücadeleyi yaşamın her alanında örmektir. Bazı demokratik/sosyal/siyasal hakların kazanılması ve korunabilmesi de ancak bu mücadele örülebildiğinde mümkün olacaktır.

HDP'ye “Hazine yardımı” saldırısı

Saray'dan aldığı emre göre karar veren yargı aparatı, HDP'nin Hazine yardımı hesaplarını geçici olarak bloke etti. Anayasa Mahkemesi, HDP'nin kapatılması istemiyle açılan davada, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın partinin Hazine yardımı bulunan hesaplarına bloke konulması talebini öne çekip görüştü. Talebi karara bağlayan AYM, HDP'nin Hazine yardım hesaplarına geçici bloke koydu.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Bekir Şahin, bir süre önce Hazine yardımının bulunduğu banka hesaplarının blokese karar verilmesini talep etmiş, ancak Anayasa Mahkemesi, “herhangi bir gerekçe sunulmaması” nedeniyle reddetmişti. ‘Sarayın sopası’ misyonuyla hareket eden başsavcı, 19 Aralık'ta, HDP'nin banka hesabına bloke konulması talebini yinelemişti. Talepte, partiye verilen devlet yardımının “parti faaliyetleri dışında terör örgütünün amaçları doğrultusunda kullanıldığı” iddia edilmişti. Bekir Şahin de mafyatik rejimin nakaratını tekrarlıyor...

Yürürlükteki mevzuata göre partilerin Hazine yardımları yılın ilk 10 günü içinde yatırılıyor. Seçim kararının ilan edilmesiyle birlikte de AKP'ye 1,3 milyar, CHP'ye 695,9 milyon, HDP'ye 359,7 milyon, MHP'ye 341 milyon, İyi Parti'ye de 306,1 milyon lira ilave Hazine yardımı yapılacaktı. HDP'ye yapılacak toplam Hazine yardımı 539,5 milyon TL olacaktı.

Hazine yardımının yatırılmasına günlere kala HDP'nin banka hesaplarının bloke edilmesi, karar merkezinin yargı aparatı değil Saray olduğuna işaret edi-

yor. Parti kapatmaları ve yardım kesilmesi kararlarının 3'te 2 çoğunlukla alınması zorunluluğu var. Ancak yansıyan bilgilere göre karar ilk olarak avukatlara tebliğ edilmemiş, sonrasında tebliğ edileceği ifade edilmiş. Ardından yansıyanlar ise bloke kararında Anayasa Mahkemesi'nde yedi hayır, sekiz evet oyu çıkmış. Bu oy tablosunda geçici bloke kararının “hukuka aykırı” olduğu ifade ediliyor. AKP söylemde güya parti kapatmaya karşıydı. Oysa hem kapatma davası açıyor hem banka hesaplarını bloke ediyor. Oysa geçmişte Refah Partisi'nin kapatılması davasında banka hesapları bloke edilmemişti. Saray, aldığı bu kararlarla önceki rejimden daha faşizan olduğunu bir kez daha ispatlamıştır.

Mesele yasal mevzuat değil elbet. Karar her yönüyle siyasidir. Saray'ın aparatı yargı, sadece noterlik yapmıştır. İktidarın, HDP'nin kapatma kararı için AYM'deki süreci bir an önce sonuçlandırma çabasına girmesi, Kobani davasında verilmesi planlanan cezalarla bu kararları garanti altına almak gibi hesapları olabileceği belirtiliyor. Yani karar, yaklaşan seçimler öncesinde, çöküş korkusu içinde bulunan Saray rejiminin kirli hesapları gereği alınmıştır.

Kamu kaynaklarının yandaşlara ve şirketlere peşkeş çekildiği, kapitalistlere “teşvik” adı altında milyarlar akıtıldığı, 5'li çete başta olmak üzere yandaşların palazlandırıldığı bir düzlemde HDP'nin Hazine yardımının bloke edilmesi, artan siyasal baskıların ırkçı-faşist niteliğini gözler önüne seriyor.

Kürt halkına düşmanlıkta sınır tanı-

mayan AKP-MHP iktidarı her aracı kullanarak baskı ve terörü arttırıyor. Kürt milletvekillerinin tutuklanması, belediyelere Saray'ın kuklası olan kişilerin kayyım atanması, gazetecilerin hapisanelere kapatılması, yöresel kıyafet giydiği için sokak ortasında çocukların dahi işkenceye uğraması, rejimin günlük siyasal yaşamda görülen Kürt düşmanı icraatlarının bir kısmıdır.

İçerde ve dışarda saldırganlık politikasını düstur haline getiren Saray rejimi her türlü kaynağı kendi için ranta çevirmektedir. Küçük ortak MHP'nin körüklediği HDP'nin kapatılması tartışmalarının yanı sıra dava sürecinde banka hesaplarının bloke edilmesi bu saldırı politikasının güncel halkası durumundadır.

Gezi davasında verilen karar, İBB'de “terör soruşturması”, İmamoğlu'nun “hakaret davası”, HDP üzerindeki baskılar ve benzer başka icraatlar yaklaşan seçimlerin ayak sesleridir. Bunları, toplumsal muhalefetin her kesimine zorbalığını yönelen rejimin gözdağı verme politikası olarak okumak mümkün. Bir taraftan EYT gibi çözülmeyen sorunlara kısa erimli “çözüm”, ekonomide “başarı hikayeleri” uydurma, diğer taraftan ise artan baskı ve zorbalık... Haramiler, saltanatlarını korumak için daha fazla zorbalık, yalan, yolsuzluk gibi kepezeliklere bel bağlıyorlar. Haramilerin saltanatını başlarına yıkıp ülkeyi bu kepezeliklerden kurtarmak ise ancak işçilerin birliği, halkların kardeşliği temelinde yükseltilecek örgütlü mücadele ile mümkündür.

Kapitalizmin krizleri servet-sefalet kutuplaşmasını derinleştiriyor

Kapitalizmin ayrıt edici özelliklerinden biri serveti bir tarafta sefaleti öte tarafta biriktirmesidir. Çoğunluk yoksullaştıkça, artı-değere el koyan azınlığın serveti artıyor. Dünyadaki zenginliğin tarihin hiçbir dönemiyle kıyaslanmayacak boyuta varması bu gerçeği değiştirmiyor. Kimi 'uzmanlar' kapitalizmin yoksulluğu azalttığını, toplumsal refahı arttırdığını iddia ederek insan soyunun geleceğini tehdit eden bu sistemi savunmaya çalışıyor. Oysa insan soyunun kapitalizm tarafından içine itildiği durum, bambaşka şeyler söylüyor.

Emperyalist/kapitalist sistem 2008'de derinleşen krizi aşamadı. Emperyalist devletler trilyonlarca dolar harcayarak bazı büyük tekellerin iflasını, dolayısıyla genel bir çöküşü engellediler. Sistem devasa servetleri krizi kontrol altına alabilmek için harcadı. Buna karşın ancak 'kırılgan bir kontrol' sağlanabildi. Diğer bir ifadeyle sistemin krizleri aşma yeteneğinden yoksun bir duruma ulaştığı somut bir şekilde görüldü. Kontrol altına alınan kriz ise pandemi ile yeniden derinleşmeye başladı; ABD-NATO cephesinin kışkırttığı Ukrayna savaşı ise farklı boyutlara taşdı.

Krizler sürecinde işçi ve emekçilerin derin bir sefalete itilmesi, sistemin temel politikalarından biridir. İşçi ve emekçilerin bunu engellemesi ancak güçlü toplumsal/sınıfsal bir hareketin geliştirilmesiyle mümkün olabilir. Sınıf mücadelesinin nispeten zayıf olduğu bir dönemde ise, tüm yükler işçi ve emekçilerin sırtına yıkılıyor. Tüm veriler, son yıllarda derinleşen krizlerin emekçileri yoksullaştırırken, zengin azınlığa servetine servet katma 'fırsatı' sağladığını ortaya koyuyor.

Bu vahim tabloyu verilerle ortaya koyan raporlar arada bir yayınlanıyor. Bununla ilgili son raporu İngiliz uluslararası yardım kuruluşu Oxfam yayınladı. 16 Ocak günü Davos'ta başlayan Dünya Ekonomik Forumu (WEF) öncesinde yayınlanan raporda dünyada giderek artan gelir eşitsizliği ve yoksulluğa dikkat çekildi.

Korona salgını ve enerji krizinin şirketler ile aşırı zenginlere yaradığı belirtilen raporda, geçen yıl gıda ve enerji fiyatlarındaki dramatik artışın zenginle-

rin servetlerini daha da artırmasına yol açtığı ifade edildi. Oxfam raporu, asalak zengin azınlığın halkların sefaletinden nasıl da servet biriktirdiğini verilerle ortaya koyuyor.

Rapordaki verileri aktaran DW Türkçe'nin haberine göre, dünya çapında 95 gıda ve enerji şirketi 2022 yılında kârlarını iki katından fazla arttırdı. Söz konusu şirketlerin krizi fırsata çevirerek 306 milyar dolar kâr elde ettikleri belirtilen raporda, bunun 257 milyarının (yüzde 84) hissedarlara pay edildiği vurgulandı. Soruna dikkat çeken Oxfam sözcüsü Manuel Schmitt, şunları ifade etti: "Milyonlarca insan gıda ve enerji maliyetlerini nasıl karşılayacağını bilemezken, çağımızın krizleri milyarlarca servetlerine devasa artışlar getirdi." Kutuplaşma hem ülkelerin kendi içinde hem ülkeler arasında derinleşiyor.

Vurgulamak gerekiyor ki, Türkiye gibi ülkelerde kutuplaşma çok derin olsa da benzer bir eğilim emperyalist merkezlerde de belirginleşiyor. Raporda, dünya nüfusunun asalak azınlığını oluşturan yüzde birlik kesimin, korona pandemisinin başlangıcından bu yana, küresel servet artışına tek başına el koyduğu ifade ediliyor. Almanya'da ise söz konusu eğilim

daha da belirgin olduğuna dikkat çekiliyor. Buna göre 2020 ve 2021 yıllarında Almanya'da kaydedilen servet artışının yüzde 81'i nüfusun en zengin yüzde 1'lik kesiminin kasalarına akıtılmıştır.

Oxfam raporunda servet-sefalet kutuplaşmasının hızı hakkında çarpıcı veriler var. Örneğin milyarların toplam serveti 2020'den bu yana günde ortalama 2,7 milyar doları arttı. Buna karşılık yüksek enflasyon işçileri daha da yoksullaştırdı. Raporda, dünyada en az 1,7 milyar işçinin enflasyonun ücret artışından daha yüksek olduğu ülkelerde yaşadığı belirtilirken, yeryüzündeki her on kişiden birinin açlıkla karşı karşıya olduğu kaydedildi.

Raporda dikkat çekilen bir diğer önemli nokta, büyük servetlere konan asalak azınlığın vergi muafiyetinden yararlanmasıdır. Buna göre en zengin azınlığın ödediği vergiler, genel vergiler toplamında sembolik bir oranda kalıyor. Örneğin dünya genelinde vergi gelirlerinin yalnızca yüzde dördü servet üzerinden alınıyor. Bazı ülkelerde ise, yoksulların milyarlarca dolar daha yüksek vergi ödemek zorunda kaldığına dikkat çekiliyor.

Oxfam raporuna da yansıyan kutuplaşmayı sistem için tehlikeli bulanlar,

kapitalist sistem içinde kalarak 'çözüm' öneriyorlar. Oysa sorun bizzat sistemin kendisinde düğümleniyor. Korona pandemisi gibi bir felakette bile, kapitalizmin vahşi yasaları işlemekle kalmamış, felaketi fırsata çeviren tekeller, kârlarına kârlar katmışlar. Kapitalist devletler de 'teşvik' adı altında bu tekellere devasa servetler transfer etmiştir.

Bu tür sorunlar dile getirildiğinde, reform bağlamında genelde zenginlerden 'servet vergisi' alınması önerilir. Ancak bu öneriler her zaman havada kalır. Zira kapitalist devletler toplumların değil tekellerin aygıtlarıdır. Sınıfsal karakterleri gereği de tekellerin çıkarlarını esas alırlar. Dolayısıyla zenginlerden servet vergisinin alınabilmesi için hem iktidara hem küstah kapitalistlere toplumsal muhalefeti oluşturan güçlerin ciddi bir baskı uygulamaları gerek. Yani hem sorunu üreten hem derinleştirerek yeniden üreten bu sistemin sınırları içinde kalınarak yoksulluk-zenginlik kutuplaşmasına çözüm üretilemez. Tersine, krizler ve hegemonya savaşları sorunu daha da derinleştiriyor. Kapitalist sistem artık hem insan soyu hem doğa hem iklim açısından taşınmaz bir yük haline gelmiştir. İnsan soyunun doğayla uyumlu bir yaşamı kurup varlığını sürdürebilmesi için bu sistemin yıkılması dışında bir seçenek yoktur.

Sefalet dayatmasına karşı mücadeleye!

2023 yılında geçerli olacak asgari ücrete sefalet zammı yapılmasının ardından kamu emekçileri ve emekli maaşlarına yapılacak zam oranları da belli oldu. Yapılan zam işçilerin, üretkenlerin, emekçilerin, yani küçük bir azınlık haricinde toplumun tamamına yakınının derin bir sefaletle itildiğinin kanıtı niteliğindedir.

13,9 milyon emekli ve 3,6 milyon kamu emekçisi olmak üzere toplam 17,5 milyonun, aileleri ile birlikte çok daha fazlasının günlerdir beklediği zam oranları bizzat AKP şefi Erdoğan tarafından adeta dalga geçer gibi açıklandı. Emekçiler maaşı almadan, temel ihtiyaç maddelerine yapılan zamlarla reel olarak erimeye başladı.

İlk olarak Saray'ın aparatı TÜİK, maaş zamlarını etkileyecek enflasyon oranlarını açıkladı. TÜİK'e göre Temmuz-Aralık dönemini kapsayan 6 aylık enflasyon yüzde 15,4 olarak gerçekleşti. Buna göre, SSK ve Bağ-Kur emekli maaşlarına ocak ayında yüzde 15,4 oranında enflasyon farkı verilecek. Memur ve emekli memur maaşlarına ise toplu sözleşme farkı da eklenerek yüzde 16,5 oranında zam yapılacak. Ardından AKP şefi, sahte enflasyon rakamlarına göre yapılan zamma 'refah payı' ekleyerek yüzde 25 zammı "müjdeledi". Gelen tepkiler üzerine ertesi gün "fedakârlık" yapacağını iddia ederek yüzde 30'a yükseltti. Böylelikle refah payı eklenmiş olsa da emekli ve memurlara yapılan zam, asgari ücrete yapılan yüzde 54'lük zammın çok altında bırakıldı. Yapılan zamma rağmen emeklilerin çoğunluğu açlık sınırının çok altında kalan bir maaşa mahkum edildi

TÜİK'in çarpıtılmış verilerine göre aralık ayında yıllık bazda enflasyon yüzde 64,27 olarak hesaplanırken bağımsız akademisyenlerin oluşturduğu ENAG verilerine göre ise, bu oran yüzde 137,55. Görüldüğü üzere Saray'ın aparatı TÜİK, enflasyon söz konusu olduğunda tam bir sahtekarlar takımı gibi hareket ediyor.

DİSK-AR, TÜİK tarafından yayımlanan resmi enflasyon oranlarının farklı gelir gruplarını yansıtmadığını ifade ederek, TÜİK'in ham verilerinden yararlanarak emeklilerin, dar gelirlielerin, düşük ge-

lirlielerin hissettiği enflasyonu yeniden hesapladı. Buna göre gıda enflasyonu ortalama yüzde 77,9 olarak gerçekleşirken emeklilerde gıda enflasyonu yüzde 99,2 oldu.

Öte yandan yoksulluk sınırı Aralık 2022'de 26 bin 485 TL. Yeni yılın verileri dahi gelmeden yoksulluk sınırı yüzde 18,87 arttı. Yoksulluk sınırının her ay yaklaşık yüzde 1 artması durumunda dahi, maaş zammı yoksulluk sınırı artışının altında kalmış oldu.

Memur ve emekli maaş zamları sahte enflasyon oranında artışa hapsedilmiştir. Saray'ın talimatı ile yönetilen TÜİK'in verileri ile milyonlar, bir kez daha yüksek gıda enflasyonu altında açlığa itilmiştir.

AKP DÖNEMİNDE ARTAN SEFALET

Türkiye kapitalizminin doğrudan sonuçları olarak yaşanan sefalet, AKP iktidarı eliyle daha da yaygınlaşmıştır. AKP iktidarının kurduğu yağma, talan, gasp, rant düzeninde işçi ve emekçiye düşen pay daima azalmış, küçük bir azınlık servetine servet katarken, milyonların yaşadığı sefalet günbegün derinleşmiştir. Resmi veriler bile son 20 yılda emekli ve memur maaşlarında gerçekleşen erimeyi gözler önüne seriyor.

SGK verilerine göre, Ocak 2003'de en düşük emekli maaşı net asgari ücretten yüzde 47 fazlaydı. Ancak Ocak 2023'te ise en düşük emekli maaşı asgari ücretin yüzde 35 altına çekildi. Yani Saray rejimi, emeklileri görülmemiş bir sefaletle sürüklemiştir.

Öte yandan memur maaşlarına bakıldığında 2015 yılında ortalama memur maaşı asgari ücretin 2,44 katı iken 2023 yılı için ortalama memur maaşı asgari ücretin 1,43 katı kadardır. Başka bir hesaplamayla bundan 10 yıl önce 19 çeyrek altına denk gelen memur maaşı bugün 6 çeyrek altına düşürülmüş durumdadır.

Asgari ücretle ise 2003'de 7,3 çeyrek altın alınabilirken bugün ise 3'e düşmüştür. Yani asgari ücreti açlık sınırının altına çeken dinci-faşist rejim, diğer ücretleri de asgari ücrete doğru alta çekmektedir.

İşçi ve emekçiler açlık ve yoksullukla boğuşurken, milyonerlerin sayısı da artmaya devam ediyor.

Saray rejimi işçi ve emekçiye zam söz konusu olduğunda kaynak olmadığını iddia ediyor. Oysa saraylarda sergilenen lüks-israf-şatafat için kaynak bulma sıkıntısı çekmiyorlar. Maaşlara yapılacak zamlar sadaka gibi dağıtılırken sermayedarlara teşvikler, vergi afları, destek ödemeleri milyarları buluyor.

SADAKA DEĞİL HAK!

Memur ve emekli maaşlarına yapılan zammın yoksulluğu "olağan" hale getirmesi yetmiyormuş gibi, zamların duyurulma biçimi de küstahça oldu. İşçi ve emekçilerin ürettiği kaynaklardan oluşturulan bütçeden ödenecek zam adeta emekçilerle dalga geçer şekilde duyuruldu. Yüzde 30 maaş artışının tam bir küstahlıkla lütf gibi sunulması, emekçilerin onuruna da saldırmak anlamına geliyor. AKP şefi Erdoğan'ın sadaka dağıtır gibi

duyurduğu yüzde 5'lik zam, patronlara verdiği asgari ücret desteğinin yanında kırıntıdır. Zamların yüzde 30'a yükseldiğini duyurduğu konuşmasında patronlara verdiği asgari ücret desteğini 250'den 400 TL'ye yükselttiğini (yüzde 60 oranında) de söyledi. Buradaki karşılaştırma, AKP şefi Erdoğan'ın sermayedarların hizmetinde olduğunu bir kez daha göstermiştir. Öte yandan çöküşe sürüklenen ekonomide bir planlamanın da olmadığı ortadadır. "Müjde" diye açıklanan yüzde 25'lik zammın tepkiler üzerine ertesi gün 30 olarak duyurulması, daha önce yıl içinde zammın yenilenmesinden söz edilmemişken önce altı ay, son olarak da mart ayında ve seçim rüşveti niteliğinde yenileme sözü verilmesi ekonomideki plansızlığı gösteriyor.

Yaşanan sefaletin bir başka sorumlusu da sermayenin ajanı, emekçileri AKP iktidarının gerici ve emekçi düşmanı politikaları ekseninde yönlendirmeyi kendisine görev biçmiş Memur-Sen şefleridir. Memur-Sen Genel Başkanı Ali Yalçın, TV kanallarına çıkıp yüzde 30 zammın beklentileri karşıladığını, mutlu olduğunu pişkince bir tutumla söylemiştir. Sarayın dalkavuşu Ali Yalçın'ın, kendisi 70 bin TL maaş alırken kamu emekçisine 11 bin TL'yi reva görme pişkinliği sergilemesi, kamu emekçilerinin hesap sorabilecek bir örgütlülüğünden yoksun olmasından kaynaklanıyor ne yazık ki.

İNSANCA YAŞAM HAKKI İÇİN MÜCADELEYE!

Kapitalizmin yarattığı ekonomik krizi AKP-MHP rejiminin kurduğu yağma/talan düzeni daha da derinleştirdi. Şimdi ise buna "seçime rüşveti" diye tanımlanan politikalar ekleniyor. Hal böyleyken derin bir yoksulluğun cenderesinde yaşam savaşı veren işçi ve emekçilerin, krizin faturasını ödememek için birleşip örgütlenmesi artık bir zorunluluktur. Emekçinin ürettiği zenginliklerden alacağı payı artırmak için bile tek yol mücadeledir. Onur kırıcı muameleye ve insanca yaşanacak ücretleri kazanabilmek için mücadele şarttır. Sömürü ve ücretli kölelikten kurtulmak için ise, kapitalizm denen bu ucube sistemin toplumsal bir devrimle yıkılması gerekiyor.

Anayasa değişikliği önerisi eşitsizlik ve ayrımcılığı derinleştiriyor

S. Soysal

2023 seçimleri yaklaştıkça sermaye cephesindeki çatışmalar da derinleşiyor. Bundan birkaç ay önce, Kemal Kılıçdaroğlu'nun AKP'nin seçim argümanlarını çürütmek iddiasıyla gündeme getirdiği kamuda kadınlar için başörtüsü serbestliğine dair yasal düzenleme önerisi, Saray rejiminin şefi Tayyip Erdoğan tarafından heyecanla karşılanmış ve "Kılıçdaroğlu'nun verdiği pası alarak gol atmamız lazım" demişti. Ardından bu "pası" fırsata çevirerek "ailenin korunmasıyla" ilgili maddeleri de içerecek şekilde Anayasa değişikliğini gündeme getirmişti.

Seçimler öncesinde kullanacak bahane arayan AKP-MHP iktidarı, Anayasa'nın 21. ve 41. maddelerinde değişiklik öngören tasarıyı hızla hazırladı. Bu tasarinin önümüzdeki günlerde meclisin gündemine getirilmesi bekleniyor. Buna göre, Anayasanın din ve vicdan hürriyetini düzenleyen 24. maddesine, "Kadınların başlarının veya boyunlarının açık veya örtülü olması nedeniyle kamu hizmetlerine girmesi, eğitim öğretim hakkına ve çalışma hakkına engel olamaz" hükmü eklenecek. 'Ailenin korunması'ni içeren 41. maddesi ise "Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır" ifadesindeki eşler tanımı "kadın" ve "erkek" olarak değiştirilecek.

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ NE ANLATIYOR?

AKP iktidarının 2013 yılında çıkardığı yönetmelikle kamuda kadınların türban takmasının yasaklanması ortadan kaldırılmıştı. 10 yıldır kamuda çalışan kadınlar için böyle bir sorun bulunmuyor. Dahası, AKP-MHP iktidarının izlediği politikarlardan dolayı yıllardır "kapalı olmayan" kadınların giyimine-kuşamına-etek boyuna-kahkahasına müdahale edildiğine tanıklık ediyoruz. Halihazırda böyle bir sorun yokken, Saray rejiminin şefi, yaratılan suni gündemle birlikte, bir yandan kendi politikalarını anayasal düzlemde pekiştirmeyi, öbür yandan ise seçime giderken kutuplaşma siyasetini derinleştirmeyi, aynı zamanda kendi seçmenini konsolide etmeyi hedefliyor.

Kadınlar, içinden geçtiğimiz süreçte çok fazla sorunla boğuşuyorlar. İşçi ve emekçilerin alım gücünün düşmesi, yaşam koşullarının ağırlaşmasıyla birlikte artan yoksulluk temel sorunlarının ba-

şında geliyor. Her geçen gün kadın cinsiyetleri artarken, kadına yönelik şiddete karşı önlemlerin alınması yerine, şiddeti derinleştiren politikalara imza atılıyor. Şiddete karşı önlemleri içeren İstanbul Sözleşmesi'nden AKP şefinin direktifiyle resmi olarak çıkılması ise, bu kokuşmuş düzende kadın sorununun bilinçli bir şekilde derinleştirildiğini gösterdi.

Kadınlar için yaşamsal sorunlar bu denli derinleşmişken, bizzat en temel haklarının anayasal güvence altına alınması temel bir ihtiyaçken, gündeme getirilen Anayasa değişikliği ise, Saray rejiminin siyasal hedeflerine hizmet etme amacını taşıyor. 21. ve 41. maddede "iki cümle ile" yapılmak istenen değişiklikler de bunları içeriyor.

21. maddedeki değişikliğe baktığımızda, erkeklerin ne giyip giymeyeceği üzerinden bir tartışma yapılmıyor. Ancak Saray rejimi kadınların bedenleri ve tercihleri üzerinden küstahça bir tartışma yürütüyor. Yapılan düzenlemeyle, güya ayrımcılık ortadan kaldırılmak isteniyor. Oysa öneri kadınları başörtülü ve başörtüsüz olarak ayırtmayı hedefliyor. Kadın ya da erkek, kimsenin giyiminden dolayı ayrımcılığa uğramamasını güvence altına almak bir ihtiyaçken, Saray rejimi kadınlar üzerinden ayrımcılık ve eşitsizliğe anayasal bir kılıf uydurmaya çalışıyor. Örtünme biçimine dönük özel düzenleme ile AKP-MHP rejimi zaten ayaklar altına alınmış olan laikliğin son kırıntılarını da ortadan kaldırmak istiyor.

41. maddede yer alan "ailenin ko-

runması"na dair hükümler ise, LGBT+ bireylere dönük bir saldırı özelliği taşıyor. Uzun süreden beri AKP iktidarı LGBT+ bireylere karşı nefret politikası izliyor. Bunu kullanarak toplumu daha çok kutuplaştırmaya ve kaba saldırıları meşrulaştırmaya çalışıyor. Hatırlanacağı üzere, kadına yönelik şiddete karşı mücadelede önemli bir adım olan İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasının gerekçesi, 'eşcinselliği teşvik ettiği' iddiasına dayanıyordu. Kayyum rektöre karşı direnen Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin haklı ve meşru talepleri de LGBT+ bahanesiyle saldırı konusu yapılmış, festival-konser yasakları ise yine bu sahte gerekçeye dayandırılmıştı.

Anayasada değişiklik, AKP-MHP rejimini toplumun başına bela eden sermaye sınıfı için de vazgeçilmez olan "ailenin korunması" bakımından da önem taşıyor. Kadınların temel haklarından önce ailenin gelmesi, mevcut iktidar için olduğu kadar, kapitalist sistem için de vazgeçilmezdir. Zira, aile toplumsal yapının en küçük hücresidir. Erkek egemenliğinin ve gerici ideolojik tahakkümün yeniden üretildiği toplumsal sistemin temel yapı taşıdır. Kapitalist sistemin sürdürülmesindeki özel yerinden dolayı 'ailenin kutsallığı' üzerine yapılan vurgu yersiz değil. AKP iktidarı için de kadınların hak ve eşitliğinden önce ailenin korunmasının öne çıkarılması ve bunun her adımda güçlendirilmeye çalışılması tam da bu bakışın

ürünüdür.

Kadın örgütleri ile hukukçuların Anayasa düzenlemesine dönük itirazlarının bir başka nedeni ise, kadınların haklarını düzenleyen Medeni Kanunu'nun dolaylı olarak ortadan kaldırılmasının önünü açacak olmasıdır. 41. maddedeki düzenlemeyle resmi nikahın zorunlu olmaktan çıkarılması, dini kuralların uygulanması, evlilik yaşının düşürülmesi ve çok eşliliğin önünün açılmasının mümkün olacağı ifade ediliyor.

Anayasa değişikliği maddeleri, esasta çöküş noktasına varan AKP-MHP iktidarının kadınlara, LGBT+ bireylere dönük düşmanca politikalarını içermekle birlikte bir seçim hazırlığı olarak da gündeme getirildi. Elbette günden güne derinleşen toplumsal sorunların üstünün örtülmesi, yapay gündemlerle emekçilerin meşgul edilmesi, din istismarı ve şoven ırkçılıkla toplumun kutuplaştırılması gibi rezil hedefleri de var Saray rejiminin.

Sermayenin vurucu gücü olan AKP-MHP iktidarı işçi ve emekçileri sefaletle sürüklüyor, demokratik hak ve özgürlükleri tırpanlıyor, faşist baskı ve terörü tırmandırıyor. Hal böyleyken kadınlar üzerindeki eşitsizliği ve ayrımcılığı daha da derinleştiren, "ailenin korunması" safatasıyla kadınların zaten sınırlı olan hak ve eşitliğini yok sayan "Anayasa değişikliği oyunu"na karşı durmak hem ilerici ve devrimci güçlerin hem kadınların sorumluluğudur.

Türkiye'nin Suriye ile normalleşme süreci

A. Engin Yılmaz

Türk sermaye devletinin dümeninde bulunan Erdoğan AKP'si ABD emperyalizminin yedeğinde Ortadoğu halklarına karşı bugüne kadar büyük suçlar işledi. Suriye'deki gelişmeler ve Rojava'daki fiili özerk yapının oluşmaya başlamasından itibaren Kürt halkına karşı kudurgan bir düşmanlık sergilendi. AKP-MHP iktidarının Ortadoğu'da izlediği dış politikasının merkezinde Kürt sorunu ve Kürtlerin kazanımlarının tasfiyesi yer aldı. Bu aynı hedef ve kirli hesaplar doğrultusunda ABD ve Rusya'yı bir arada idare etmeye, bu iki büyük güç arasındaki çelişkilerin yarattığı olanaklardan yararlanmak için çırpındı ve kimi sonuçlar da elde etti. Bunun sonucu olarak, bugün Suriye'de işgalci bir konumdadır ve dinci cihatçı katilleri koruyup kollamakta, onları kendi amaçları doğrultusunda kullanmaya devam etmektedir.

Suriye'de 2011'de patlak veren gerici iç savaşı emperyalizmin ve Siyonizm'in çıkar ve ihtiyaçlarına göre bir sonuca bağlama görevini başlangıçta taşeron devletlerden biri olarak Türkiye üstlenmişti. Bölgede güç olmak ve "yeni Osmanlılık" rüyasına dalmıştı. Türkiye, bir taraftan Suriyeli Kürtlerin kendi yaşadıkları topraklarda elde ettikleri meşru kazanımlarını yok etmeyi hedeflerken öte taraftan da sınır boyunca Suriye topraklarının bir kısmını ilhak etmeye yöneldi. Cihatçı katillerin ele geçirilen bölgelere yerleştirilmesi ve Kürt nüfusu hedef alan etnik temizlik planları bu amacı taşımaktaydı.

Ancak gelinen yerde ABD emperyalizminin ve İsrail Siyonizm'in taşeronu olarak Esad iktidarını yıkmayı hedefleyen Türk sermaye devletinin izlediği politika, Rusya'nın bölgeye etkili bir müdahalesi ve İran'ının desteğiyle iflas etmiş, yaptığı planlar boşa çıkmış bulunuyor. Oluşan yeni durum karşısında yeni adımlar atmak, AKP'nin iç ve dış politikası açısından bir ihtiyaç haline gelmiş oldu. Suriye ile Türkiye arasında 11 yıldır devam eden gerilimin ve Türkiye'nin Suriye'ye karşı sergilediği düşmanlığın ve komşu bir ülkenin yıkımında oynadığı uğursuz rolün ve tüm çabalarına rağmen tasfiye edemediği Rojava gerçeğinin ardından Suriye ile normalleşme politikası, AKP iktidarı için zorunluluk oldu.

Hüsrana uğrayan AKP yönetimindeki

Türk sermaye devleti 11 yıl aradan sonra Suriye ile resmi temasların kurulmasına heveslenen taraf oldu. Rusya'nın da yönlendirmesi ve baskısıyla Suriye, Türkiye ve Rusya savunma bakanları ve istihbarat örgütleri başkanları arasında Moskova'da bir görüşme gerçekleşti. Ardından görüşmelerin dışişleri bakanlığı düzeyinde yapılacağı duyuruldu. Son olarak Erdoğan ile Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad arasında görüşmenin planladığı ifade edildi. Görüşme trafiğinin ilk resmi temas olması, bölgedeki dengelerin yeniden şekillenmesi ve Suriye ile 'barış' beklentilerine neden oldu. Türkiye ile Suriye arasında normalleşme sürecini ilerletmek için nereye varacağı henüz belirsiz olan görüşme ve pazarlıklar devam ediyor.

ÇELİŞEN VE ÇATIŞAN ÇIKARLAR

Görüşme ve pazarlık süreci başlatılmış ve devam ediyor olmasına rağmen somut sonuçlara ulaşılması, çeşitli kirli hesaplarla, çatışan çıkarları uzlaştırmak gibi zorluklarla ve bir dizi engellerle dolu karmaşık ve zorlu bir sürece işaret ediyor. Türkiye'nin desteklediği çeteler, Türk ordusunun Suriye topraklarından geri çekilmesi, Rojava özerk yönetiminin yanı sıra bölgedeki Amerikan askeri varlığı gibi bir dizi zorlu sorunlar var. Emperyalistlerin bölgede çatışan ve çelişen çıkarları, bunun da bir sonucu olarak ABD'nin Türkiye ile Suriye arasında "barış, istikrar

ve uzlaşmanın" sağlanmasına karşı çıkıyor olması, zorlukların başka temel alanıdır. Yanı sıra Suriye krizinin başından itibaren ülkesindeki yıkımdan haklı olarak Türkiye'yi sorumlu tutan Suriye rejimi, Türkiye'nin "barışma" girişiminde kirli niyetler olduğu düşüncesindedir. Dolayısıyla Erdoğan'ın "barış" adımlarına kuşkuyla bakmakta, onun girişimlerini daha çok seçim hesaplarının bir sonucu olarak görmektedir.

Buna rağmen Esad, "Erdoğan ile el sıkışma konusunda çok istekli olmadığını ancak gerektiğinde bunu yapacağını" söylemişti. Fakat bunun için "Türkiye'nin kendi topraklarından şartsız bir şekilde çekilmesini ve terör örgütlerine verdiği desteği sonlandırmasını" ön şart olarak kesin bir dille ifade etmişti. Dolayısıyla Suriye, Türkiye'nin bu konularda garanti vermesini, bunu da somut adımlarla birleştirmesini istiyor. Türkiye'nin buna niyetli olmadığını görülmesi, dahası Cumhurbaşkanlığı sözcüsü İbrahim Kalın'ın "Suriye'ye operasyon hala bir seçenek" açıklamasıyla yeni bir askeri operasyonun gündeme getirilmesi, Şam'ın normalleşme adımlarına temkinli-kuşkuyla yaklaşmasına neden oluyor.

Erdoğan'ın "katil, zalim, eli kanlı, diktatör" dediği Esad ile görüşme talebi ve Suriye-Türkiye ilişkilerinin normalleşme isteği, elbette ki Türkiye'nin kendi iç ve dış ihtiyacının bir sonucudur. Ama Erdoğan iktidarı da ilişkilerin gelişmesi ve so-

mut adımlara konu olmasının koşulu olarak kimi dayatmalarda bulunmaktadır. Suriye'nin "muhaliflere" yönetimde yer vermesi, Suriyeli sığınmacıların dönüşünün kolaylaştırılması, ama en önemlisi SDG ve Rojava'daki fiili özerklik konusu, Suriye'ye dayatılan konuların başında gelmektedir. Fiili özerkliğin bitirilmesi, Türkiye-Suriye "barışının" önkoşulu olarak Esad'ın önüne konulması, Esad yönetimini bir çıkmazla karşı karşıya bırakıyor. Türkiye ile uzlaşmanın sonuç ve yararlarıyla Kürtleri karşıya almanın sonuçları ve zararları bu çıkmazın zeminidir.

Suriye rejimi özerk yapının çökertilmesini istemesine rağmen Rojava'daki fiili özerk yapıyı bir iç mesele olarak görmekte, Kürtlere de Türkiye ile aynı pencerede bakmamakta, Türkiye'nin SDG-YPG'yi terör örgütü muamelesi yapma teklifine yanaşmamaktadır. Yanı sıra yaşanan çok yönlü ağır bir yıkımın ardından Kürtlere karşı ülke içinde bir iç savaş olasılığını gündeme getirebilecek bir politika sürdürmek bir yana, onlarla müzakere yapmayı tercih etmektedir. Dolayısıyla iki ülke arasındaki normalleşmenin önündeki sorun ve zorluklar yerli yerinde duruyor.

Erdoğan rejiminin bu normalleşmeden neyi amaçladığı, Şam'ın ön koşullarını yerine getirmede adım atıp atmayacağı, Suriyeli cihatçı çetelere desteği kesip kesmeyeceği, tersinde ise Suriye'nin hangi adımları atacağı sorusu,

ilerletilmek istenen normalleşme sürecinin yanıtlayacağı sorulardır.

EMPERYALİST HESAP VE ÇIKARLAR

Suriye krizine ABD önderliğindeki emperyalist müdahalenin amacı, ülkeyi mezhepsel ve etnik bakımdan bölmektir. Dolayısıyla 2011 Bahar'ında patlak veren kriz, sözkonusu politikaya uygulama gücü kazandırmak için emperyalistler ve Siyonistler için bir fırsat olarak değerlendirilmiştir. Türkiye, Suudi Arabistan ve Katar başta olmak üzere bölgedeki işbirlikçi devletlerle dinci, cihatçı akımlar bu amaç doğrultusunda kullanıldı. Suriye kentlerini yakılıp yıktılar, yüzbinlerce insanı katlettiler ve milyonlarcasını da yerinden yurdundan ettiler. Ancak Rusya'nın 2015 yılında Suriye rejiminin yanında doğru dan savaşa katılması hemen tüm dengeleri değiştirdi ve hesapları boşa çıkardı.

Ortadoğu'daki güç dengeleri ve nüfuz mücadeleleri üzerinden bakıldığında sorun hem Rusya ve hem de ABD için tek başına Suriye değildi. Sorun, emperyalist dünyadaki hegemonya bunalımının keskinleşmesi ve nüfuz mücadelesi sorunuydu. ABD emperyalizmi tarafından Rusya'yı bir de Suriye üzerinde bölgede kuşatma girişimiydi sözkonusu olan. Suriye, Rusya'nın kendi çıkarları doğrultusunda kendisine yönelik kuşatmaya karşı direndiği bir alan oldu. Onun derdi Suriye'nin birliği, bütünlüğü ve halkların hakları değil, tersine Suriye ve Suriye üzerinden de Ortadoğu'daki çıkarlarını ve nüfuzunu korumaktı. Dolayısıyla Suriye'ye ilişkin batılı emperyalist planlar tutmadığı ve Rusya Ortadoğu'dan dışlanamadığı içindir ki bugün Suriye'de etkin

bir taraftır ve planları tutarsa Ortadoğu'daki etkisi artacaktır.

Emperyalist güçler Suriye'deki gelişmeleri ve iki ülke arasındaki normalleşme politikasını kendi çıkarları doğrultusunda kullanma ve yönlendirmenin gerekçesi olarak kullanıyorlar. Rusya, Suriye sorununun bir çözüme bağlamak istiyor ve dolayısıyla normalleşmeyi kabul etmesi için Suriye'nin yanı sıra Türkiye'ye de baskı yapıyor. Özellikle de Astana platformu kurulduğundan beri Şam'la barışması için Erdoğan'ı hazırlıyor. Esad'ı da buna teşvik ediyor, onun da Putin'in izlediği politikayı boşa çıkarma şansı bulunmuyor. ABD ise bu gelişmeler karşısında rahatsız. ABD emperyalizmi halen Suriye'deki Kürt hareketleriyle pozitif ilişkiler içindedir ve onların bölgedeki destekçisi olarak davranmaktadır. Gelişmeler Kürt hareketi için de gerçek bir açmazdır.

KÜRTLERİN KAZANIMLARINI TASFİYE ETME GİRİŞİMİ

Kürt halkının Rojava inisiyatifi ve özerklik adımı en baştan beri Türk sermaye devletinin en büyük kabusu oldu. O yüzdendir ki yıllardır ne yapıp edip Kürt halkının Rojava kazanımını boğmaya çalışmaktadır. Suriye'deki kanlı savaşın piyonları konumundaki dinci-gerici çeteleri bu uğurda defalarca Kürt halkının üzerine saldırtan, sayısız kez sınır ötesi kara ve hava operasyonları yapan da Türk sermaye devletidir. Rojava'nın düşmesi ve dolayısıyla Kürt halkının kazanımlarının kaybedilmesi, PKK eksenli Kürt hareketinin ağır bir yara alması en başta Türk devletinin amacıdır. O, bu amacına ulaşmak için kudurganlıkta ölçü

ve sınır tanınamakta, katliamlara varan vahşi politikalarda ısrar etmektedir.

Türkiye-Suriye "barışı"nda fiili özerk yapının dağıtılması 'paylaşılan' ortak bir hedef olarak görünüyor. Türkiye, YPG, SDG ve asayiş dahil bütün güvenlik gücünü ve özerk yapıyı çökertmek, Suriye ise Amerikan-Kürt ortaklığını çözüp Kürtleri kendi hesabına kazanmak istiyor. Amerikan güçleriyle ortaklığın Kürtlere koruma sağladığından ve başka bir dizi nedenden hareketle Suriye Kürt hareketi için ABD ile ilişkiler önem kazanıyor. Öte yandan Türkiye'nin Suriye ile ilişkilerini normalleştirilmesine karşı çıkan ABD'nin Kürtlerin Esad yönetimiyle müzakerelerine engel oluşturacağı kabul ediliyor. Zira Şam'la müzakerelerin temel koşulunun SDG'nin ABD ile işbirliğini bitirmesi olduğu biliniyor. ABD bölgede kalmak için SDG'nin bu yola girmesini engellemek istiyor.

ABD emperyalizminin Suriye'deki varlığı, Suriye Kürtleri üzerinden olanaklı olmuştur. Bu olanağı ona Rojava Kürt direnişinin sembolü haline gelen Kobani Direnişi sağlamıştı. "Kobani'deki savaşın en kritik anında, ABD emperyalizmi yapacağı yardımı Suriye Kürtlerinin sonraki dönemde kendileriyle birlikte savaşmaları şartına bağladı. O güne kadar kendi topraklarında inisiyatifi ele almak ve kendi topraklarını savunmak, bunu yaparken de emperyalizmin ve bölge gericiliğinin Suriye'yi yıkıma uğratan kirli koalisyonundan tüm baskılara rağmen uzak durmak" temelindeki politikada değişikliğe gitmek zorunda kaldı. PYD önderliğindeki Rojava Kürtleri Suriye'deki olayların sözkonusu seyirinde sonra ABD

ile ortaklığı temel aldı.

Şimdiki gelişmeler ışığında Kürtler büyük bir açmazla karşı karşıya bulunuyor. Fehim Taştekin "Kürtler çıkışı hangi kapıda arayabilir?" sorusunu "Yerel, bölgesel ve uluslararası gerçekliğin dayattığı üç adres var: Şam, Moskova ve Washington" biçiminde yanıtlarken nesnel bir gerçeğe işaret ediyor. Bu da Kürtlerin büyük zorluklarla ve fiili özerk yapının tasfiye edilmesi tehlikesiyle yüz yüze olduğu gerçeğini anlatıyor. Bu temel gerçeğe ve tehlikeye işaret eden TKİP IV. Kongresi Bildirisi tabloyu şöyle tanımlıyordu:

"Bütün kazanımlarına ve çoğalan avantajlarına rağmen bölgenin toplamında Kürt sorununun akıbeti henüz belirsizliğini korumaktadır. Bunun gerisinde bölgenin yeni altüst oluşlara gebe olması gerçeği ile birlikte bölge gericiliğinin hali-hazırdaki gücü vardır. Belirsizliklerle dolu bu istikrarsızlık ortamında Kürt halkı kendi gücüne dayandığı ve bölge halklarıyla devrimci kader birliği çizgisinden kopmadığı ölçüde süreçten en iyi kazanımlarla çıkmayı başarabilecektir. Emperyalizmin bölgeyi kendi çıkarlarına göre yeniden şekillendirme çabalarından yarar umduğu ve daha da kötüsü buna alet olduğu ölçüde ise bölge halklarıyla birlikte bunun acısını çekmek akıbetiyle yüz yüze kalacaktır."

Mazlum Kürt halkının tümüyle meşru ulusal özgürlük ve eşitlik istemlerini, Kürdistan'ın tüm parçalarında elde ettiği ulusal demokratik kazanımları savunmak, bu kazanımları gasp etmeye ya da sınırlamaya yönelik tüm gerici girişimlere karşı Kürt halkının yanında yer almak, temel önemde güncel bir görevdir.

Devrimci ve ilerici basın susmadı, susmayacak!

AKP-MHP iktidarının akıl almaz rant, talan, yağma projelerini ve toplumun her kesimine yönelik saldırı haberlerini medya aracılığıyla görüyor, duyuyor ve takip edebiliyoruz. Elbette ki burada sözünü ettiğimiz medya aynı lağımdan beslenip tek manşeti, tek yalanı haykırarak yandaş medya değil. İşçi ve emekçilerin doğru haber alma haklarına sahip çıkan devrimci, ilerici ve muhalif medyadan bahsediyoruz. AKP, 20 yıllık iktidarı boyunca medyayı hedef tahtasının hep en başına koydu. Çünkü televizyon programları, sosyal medya, internet sayfaları, gazeteler ve radyolar üç maymunu oynarsa toplumun da her şeyden bihaber olacağını biliyorlardı. Bugün gelinen noktada çok büyük saldırıları hayata geçirmiş olsalar da halen daha gazetecilerin sesini tam anlamıyla diz-

ginlemeyi başaramadılar.

Yakın zamanda Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde düzenlenen "7. Anadolu Medya Ödülleri" bir programla Saray gazetecilerine bizzat Erdoğan tarafından verildi. Bu programında konuşan Erdoğan, Türkiye'de basın özgürlüğü olduğunu iddia ederek şunları ifade etti: "2023'ün Türkiye'sinde basın '90'lara, '70'lere, '80'lere göre çok daha özgürdür, serbesttir, halkın gözünde çok daha itibar kazanmıştır. Herkes istediğini yazmakta, söylemekte, ifade edebilmektedir." Muhalif basına uygulanan baskı ve sansür gün gibi ortadayken sarf edilen bu sözler gazeteciler başta olmak üzere tüm toplumla alay etmekten başka bir şey değildir.

10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü'nü geri kaldı. Gazeteciler için 10 Ocak günü

işsizliğin, hukuksuzluğun, tutuklamaların, gözaltıların, yoksulluk sınırındaki ücretlerin, sansür ve otosansür gibi konuların gündeme getirildiği bir gün haline gelmişken; Çalışan Gazeteciler Günü'nde gazeteci Sezgin Kartal ev baskınıyla gözaltına alınmışken Saray'ın İletişim Başkanı Fahrettin Altun, "Son yıllarda ülkemizde demokrasinin, hak ve özgürlüklerin tahkim edilmesi için atılan adımlar, basın ve ifade özgürlüğünün en geniş şekilde hissedildiği bir medya ikliminin oluşmasına imkân sağlamıştır" dedi.

Sosyal medya yasası meclisten geçtikten birkaç gün sonra Mezopotamya Ajansı (MA) ve Jnews muhabiri 9 gazeteci tutuklandı. RTÜK, Halk TV'de yayınlanan bir programın sunucusuna 'terör mimikle övüldü(!)' gerekçesiyle programın üç kez durdurulmasına, yüz-

de 3 de para cezasına karar verdi. Bugün onlarca gazeteci zindanlarda tutuluyor, mesleklerini yaptıkları için her gün hakim karşısına çıkartılıyor. Sayısız gazeteci eylem, yürüyüş ve basın açıklamasında haber takibi yaptıkları sırasında şiddete maruz kalıyor, gözaltına alınıyor, haber takibi yapması engelleniyor ve bu durum sürmeye devam ediyor.

Kısacası sermaye devletinin "makbul gazeteci" tanımına uymayan herkes devletin şiddetinden nasibini alıyor. Saray'ın İletişim Başkanı da Erdoğan da istedikleri kadar medya için toz pembe bir tablo çizip her konuda olduğu gibi yalan söylemelerine devam etsinler. Bu memlekette '70'lerde de '80'lerde de '90'larda da ve günümüzde de devrimci ve ilerici sol basın hiçbir zaman gerçekleri ifade etmekten geri durmadı, durmayacak da.

Bekaert grevi: Güç kimdeyse yasa odur!

E. Eren Yılmaz

Saray iktidarının grev yasağını çığneyerek greve giden Bekaert işçileri, yılın son günü imzalanan sözleşmenin ardından üretime başladılar. Yapılan açıklamaya göre, ücretlere ilk altıncı ay için %84,87, diğer altıncı aylar için enflasyon artışı iki puan artış sağlanacak. Sosyal haklara %100 artış yapılacak ve 18 günlük grev sürecinden kaynaklı ücret ve prim kesintisi olmayacak. İfade edilenlere bakıldığında Bekaert işçileri mücadele sürecini kimi ekonomik kazanımlarla tamamladılar. Bu önemli bir gelişme. Ancak Bekaert grevinin esas önemi, sermayenin dayatmalarına boyun eğmemek, grev yasağını tanımayarak grev hakkına sahip çıkmak ve var olan TİS düzenine darbe vurmaktır.

Bekaert sermayesinin BMİS ve Özçelik-İş'in örgütlü olduğu iki ayrı fabrikasında %50 zam dayatmasında ısrar etmesi üzerine grev kararı alınmıştı. Greve bir gün kala Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle grev yasaklandı. AKP iktidarı bir kez daha sermayenin imdadına koşarak masadaki düşük zam dayatmasına omuz verdi. BMİS yöneticilerinin açıklamalarına göre, Bekaert sermayesi yasağın geleceğini bildiği için geri adım atmadı ve süreç uyuşmazlıkla noktalandı.

Yıllardır TİS masalarında arkalarına aldıkları sermaye iktidarı ile birlikte adeta tek kale maç yapan kapitalistler, bu duruma kızılmak dışında kılını kıpırdatmayan sendika bürokratları kanıksanmış bir atalet tablosunu birlikte yaratmışlardı. Sermayenin masaya koyduğunun altına

imza atılıyor, en iyi durumda uzatmalarda Yüksek Hakem Kurulu sefaleti onaylıyor ya da kimi zaman masada verilenin dahi altında sözleşmelere imza atılıyordu.

Yıllardır grev yasağı ve YHK, işçilerin tepesinde bir sopa olarak sallandı. Sermaye ve devlet için sefaleti dayatmanın aracı, sendika bürokratlarının ise mücadeleye kaçkınılığına gerekçe üretme basamağı idi. "Greve çıkarsak yasaklanır, bir şey yapamayız", "Grev yasaklanırsa, YHK daha düşük bir oranla süreci kapatır" cümleleri her tondan sendika bürokratının ağzına pelesenk ettiği cümlelerdi.

İşçi sınıfının bilinç ve örgütlülüğünün zayıf olduğu bugünkü koşullarında, sınıf mücadelesi kendini daha çok sendikal alanda ifade edebiliyor. Sendikal mücadeleyi ise TİS masasına sıkıştırarak ve ücret pazarlığı derekesine indirgeyen sendika ağaları, sermaye-devlet-sendika bürokrati elbirliğiyle oluşturulan TİS düzeni ile bugünkü tabloyu yarattılar. Be-

kaert işçileri bu algıya, örülmek istenilen atalet duvarına, etrafı kuşatan yasaklar zincirine ilk darbeyi vurdu. Kuşkusuz henüz başlangıç, henüz duvarlar yıkılmadı ama yürünecek yol, artık görmek istemeyen herkes için daha belirgin hale geldi. Bekaert işçilerinin, işçi sınıfı hanesine yazılan esas kazanımı budur.

Geçmişte bu konuda kabarık sicilleri bulunan BMİS bürokratlarının bunu nihayet anladıklarına dair açıklaması da önemli. Bu konuda ne kadar samimi olduklarını görmek için çok beklemek gerekemeyecek elbet. Ek zam tartışmaları, vergi dilimleri, promosyonlar ve yaklaşan MESS Grup TİS süreci diğer birçok şeyin yanı sıra metal fabrikalarında sürecin hareketli geçeceğinin somut göstergeleri. "Yeni bir dönem başlatmak", "grev yasaklarını çöpe atmak" konusunda tez canlı BMİS yöneticileri, bunu fabrikalarda sınamak zorunda kalacakları bir dönemle karşı karşıya olduklarını bilmelidirler.

Sınıf mücadelesi karşılıklı güçler dengesi üzerinden sürer. Güç kimde ise yasa odur. İşçi sınıfının bu mücadelede en önemli silahı üretimden gelen güçtür. Türlü engellerle bunun önüne geçmek, yaratılan bilinç ile çizilen sınırların içine hapsedmek işçi sınıfını kötürüm hale getirir. Bugün içinde bulunulan çalışma ve yaşam koşulları, sermayenin yıllardır bu konudaki başarısının göstergesi sayılmalıdır. Devletin ve sendika ağalarının katkılarıyla birlikte kuşkusuz. İşçi sınıfı bugüne kadar mücadele etmeden hiçbir hak kazanamamıştır. Elindekini kaybetmekten kurtulamamıştır. Ulaşmaz sınıf çıkarları, kararlı bir mücadele iradesi ve engelleri aşma kararlılığı olmadan, buna uygun bir örgütlenme gerçekleştirilemeden işçi sınıfının hiçbir hak kazanamayacağını sayısız kez gösterdi.

Sermaye düzeninin bir bütün olarak dayattığı ekonomik ve sosyal yıkım saldırıları, bu saldırıların yolunu düzleyen çok yönlü kuşatma yarılmadan püskürtülemez. Baskı, zorbalık, yasaklar, çoğu durumda keyfi dayatmalar işçi sınıfının geriletebilir, ekonomik ve sosyal hak kazanımı elde edebilir. Bekaert işçilerinin mücadelesi ile 2022 yılının ilk aylarından itibaren ek zam talepli bir dizi fiili mücadele sürecinin ortaya çıkardığı temel gerçeklik budur. İşçi sınıfının kazanımı bu gerçekliğin bilinciyle atacağı adımlara bağlıdır.

Kamu işçilerinin TİS görüşmeleri başladı. Yaklaşık 700 bin işçiyi doğrudan ilgilendiren 2023-2025 yılını kapsayan sözleşme görüşmelerinin ilki 20 Ocak günü gerçekleştirildi. Görüşmeye ülkenin en büyük ve kamuda örgütlü işyerlerini temsilen Türk-İş katıldı. Kısa süren ilk görüşmenin ardından Türk-İş Genel Başkanı Ergün Atalay bir açıklama yaparak bilgilendirmelerde bulundu.

Yüzbinlerce kamu işçisini doğrudan ilgilendiren bir sürecin sessiz-sedasız başlamasının yanı sıra, ilk görüşmenin ayrıntılarına dair hiçbir şeyin söylenmediği "bilgilendirmede" uzun bir süredir yinelenen tekerlemeler ifade edildi. An-

Kamu TİS görüşmeleri başladı!

cak Ergün Atalay'ın ifade ettiği şu konu, TİS sürecinin nasıl ele alındığını özetler nitelikte. Atalay'ın ifadesine göre, Türk-İş adına sürece Genel Mali Sekreter Ramazan Ağar katılacak. 23 Ocak günü ise Hak-İş'in Genel Başkan yardımcılarıyla bir toplantı yaparak gündemleri konuşacaklar.

Süreç başlamış, ilk görüşme gerçekleştirilmiş, geçelim kamuoyunun bilmesini 700 bin işçinin hiçbiri ne olduğunu bilmiyor. Sendikalar yeni oturup süreci

konuşacak, talepler ve bir plan çıkartacak! Hal böyle olunca kim, kimin adına, nasıl bir talep belirleyecek sorusu aklı geliyor. Bugüne kadar sorulan neredeyse her soruya, "toplumun razı geleceği bir rakam" dışında bir şey söylemeyenlerin TİS sürecini bir mücadele süreci olarak görmedikleri biliniyor. İlk görüşmeler gerçekleştirildiği halde, kapalı kapılar ardında sürdürüleceği açık olan bir sürecin AKP iktidarının kamu işçisine neyi reva görüyor ise öyle noktalanacağı açık.

Ergün Atalay'ın yaptığı kısa açıklamanın satır aralarında ifade ettiği bir başka gerçek ise, kamuda 10-15 yıllık işçilerin ücretlerinin asgari ücret dolaylarına geldiği itirafı. Dün asgari ücret görüşmelerinde "asgari ücret alan sendikalı işçi yok!" diyerek kendini aklamaya çalışan sendika ağası, bugün sendikalı ve üstelik kamuda çalışan işçilerin asgari ücrette eşitlendiğini söylüyor.

Görünen o ki, işçiler inisiyatif alıp mücadeleye girmezlerse, Kamu TİS süreci de bizzat sendika ağaları tarafından bir ihanet sözleşmesi olarak imzalanacak.

Metal işçileri sendikal bürokrasiyi aşmalıdır!

E. Eren Yılmaz

Metal işçileri greve çıkmaya hazırlanıyor. 5 şirkete bağlı 11 fabrikada 2 bin işçi-yi etkileyen sözleşme görüşmeleri sonucu Schneider Enerji, Arıtış Kriyojenik'te sözleşme imzalanmış bulunuyor. Toplu sözleşme görüşmelerinde MESS'in ileri sürülen talepler karşısında gösterdiği direnç ve 3 yıllık sözleşme dayatması nedeniyle uyumsuzluğa gitmişti. Süreç grev aşamasına gelmiş bulunuyor. MESS'in ücretlerde%45, sosyal haklarda enflasyon oranında zam teklifine karşı Birleşik Metal-İş'in fabrikalara göre farklılık göstermekle beraber yüzde 100 ile 130 arasında ücret zammı, yüzde 100 sosyal haklara zam ve 2 yıllık sözleşme istediği ifade ediliyor. Birleşik Metal-İş yönetiminin kamuoyuna yaptığı açıklama, 23 Ocak'ta talepler kabul edilmezse greve çıkılacağı ve muhtemel bir grev yasağının tanınmayarak mücadelenin sürdürüleceği yönünde. Schneider Enerji, Grid Solutions Enerji, Schneider Elektrik, Hitachi ve Arıtış Kriyojenik'te grev karar fabrikalara asıldı ve gerçekleştirilen fabrika eylemleriyle bir hazırlık yapıyor.

2022 yılı sınıf hareketi açısından hareketli başlamış ve bu hareketlilik belli bir düzeyde yıl sonuna kadar sürmüştü. Bilinç ve örgütlülük planında yaşanan zayıflığa rağmen çalışma ve yaşam koşullarının ortaya çıkarttığı öfke ve tepki fabrika eylemlerine, direnişlere ve fiili-meşru mücadele süreçlerine evrilmişti. Kazanım ve kayıplarıyla önemli bir deneyim yaratan 2022 yılının son günlerinde gerçekleşen Bekaert grevi diğer birçok şeyin yanı sıra grev yasağını tanımama tutumuyla olumlu bir atmosfer yaratmıştı. İşçi sınıfını hareket edemez hale getiren önemli bir saldırı olarak grev yasaklarını tanımama iradesi, ekonomik kazanımların çok ötesinde önümüzdeki süreci işçi

sınıfı lehine etkileyebilecek bir mahiyet taşıyor.

Artan enflasyon ve asgari ücret zamlarının yarattığı dengesizliğin bir sonucu olarak metal fabrikalarında imzalanmış sözleşmelerin çöp olması, ek zam talepli yaygın bir hareketliliği beraberinde getirdi. Metal fabrikalarında yaşanan bu hareketlilik işçi sınıfının diğer bölüklerini harekete geçirebilecek bir potansiyel taşıyor. Buna 18 günlük Bekaert grevinin yasakları tanımayan fiili-meşru mücadelesinin ekonomik kimi kazanımlarla bitirilmesinin yanısıra Birleşik Metal-İş'in ek zam talepli örgütlemeye çalıştığı süreç de eklendiğinde, giderek güçlenen bir mücadele dinamiği ortaya çıkmış bulunuyor. 11 fabrikadaki grev kararı ve fabrikalarda eylemlerle bu sürecin örgütlenmeye çalışılması mevcut atmosferi güçlendirerek işçi sınıfının birçok sektörde hareketlenmesini sağlayabilecek olanakları ortaya çıkarttı.

Ancak sürecin tüm olumlu yönüne, taşıdığı potansiyele ve önümüzdeki dönemin hareketli günlerini tetikleyebilecek olanaklarına rağmen, kopartılan tüm gürültünün aksine ek zam sürecinin sendikal bürokrasi eliyle bitirilmesi bu dinamiği olumsuz yönde etkileyen bir rol oynadı. Sınıf mücadelesini geliştirme ve güçlendirme bakışından yoksun, dahası birçok örnek üzerinden görüldüğü gibi hareketin önündeki engellerden biri olan sendikal ağalık düzeni uğursuz rolünü bir kez daha oynadı. Üstelik ekonomik olarak neredeyse hiçbir şey almadan bu

süreci kapattılar. Kuşkusuz süreci metal işçilerinin tabandan gelişebilecek hareketi belirleyecek.

Ek zam sürecinde hiçbir şey alınmadan MESS ile varılan anlaşmayla birlikte, her renkten sendikal bürokrasinin ciddi bir mücadele potansiyelini açığa çıkarma olanaklarını barındıran böyle bir süreci baltaladılar. Bu tutumlarıyla 23 Ocak'ta başlaması beklenen grev öncesi MESS ile benzer bir anlaşma yapabilecekleri izlenimi veriyorlar.

Sonuçta ek zam talebi karşısında TM ve Özçelik-İş yöneticileri işçilerin taleplerine ve ihtiyaçlarına gözlerini kapatarak ama tepkiyi de gözeterek bir adım attılar. MESS'in zaten verdiğini "zafer" olarak propaganda ettiler. Birleşik Metal-İş yöneticileri ise "mücadele ediyoruz" havalarında bir mücadele programı ilan edip, bir oldu bittiyle diğer sendikaların imzaladığı aynı anlaşmanın altına imza attı ve durumu abartılı söylemlerle kapatmaya çalıştı. Görüldüğü kadarıyla metal fabrikalarında bir kafa karışıklığı ve kimi tepkilere rağmen bir bekleme ruh hali var.

Sınıf mücadelesi biriktirerek ilerleyebilir. Birbirinden etkilenir, dayanışmayla güçlenir ve kararlı bir mücadeleyle kazanabilir. Uzun yıllardır sermaye düzeni ve sendikal bürokrasi el ele işçi sınıfını parçalı, dağınık, edilgen bir cenderenin içine hapsedtiler. Bu tablo sayesinde ekonomik ve sosyal yıkım saldırılarını çok kolay hayata geçirebildikleri bir dönem yaşandı. Bu kuşatılmışlığın yetmediği yerde ise devreye "yasalar", baskılar ve

yasaklar girdi. Ekonomik ve sosyal koşulların tetiklediği sınıf dinamikleri çok yönlü kuşatmaya rağmen kendiliğinden de olsa adım atmaya çalışıyor. Ancak bu kez de sendikal bürokrasinin sinsi ve yıkıcı müdahalelerinin sonuçlarından kaçınmıyor. Birçok işkolunda ücret talepli eylemler yaygınlaşırken, ek zam ve 23 Ocak grevinin yarattığı hareketlilik giderek güçlenirken, çok değil bir süre daha ek zam konusunda kararlı bir duruş ortaya konabilseydi işçi sınıfı açısından sarsıcı gelişmeler yaşanması işten bile değildi. Ama ruhunu sermayeye teslim etmişlerin bunu yapmayacağı çok açık.

Mevcut tutumların ortaya çıkarttığı en önemli derslerden biri, sendikal bürokrasinin sınıf hareketinin önünde ciddi bir engel olduğudur. Kuşkusuz tepki ve öfke yerli yerinde duruyor ve sınıf hareketi için başlayıp biten bir süreçten bahsedemez. Mücadele dinamiklerinin neleri getirecek yaşayarak göreceğiz. Ancak sınıfın taban iradesi, söz ve karar hakkı egemen kılınmaz, fiili-meşru mücadele temel alınamaz ve sendikal bürokrasinin barikatı aşılamazsa önümüzdeki dönemde birçok olanak heba edilmeye adaydır.

23 Ocak grevi, bu konuda metal fabrikalarının göstereceği kararlılıkla birlikte diğer sınıf bölüklerinin dayanışmasını da arkasına alarak kendine yol açabilir. Metal işçisi bunu yapabileceğini birçok kez gösterdi ve bugün olanakları hiçbir dönemle kıyaslanamaz ölçüde fazla. Seçim gündemi her ne kadar işçi sınıfının hareketini baskılayıcı bir etken olarak öne çıksa da önümüzdeki günler ve aylar hareketli olacaktır. Öncü işçiler, işçi sınıfı hareketinin gelişiminin esas alan herkes görev ve sorumluluklarına bu temelde yaklaşabilmelidir.

12. dersin konusu "Metal sektöründe güncel gelişmeler" ve "Metal Fırtına deneyimi" başlıklarıydı.

Anlatım, metal ve diğer birçok sektörden işçinin eriyen ücretlerinin iyileştirmesi, ek zam vb. talepleri dile getirerek başladı. MESS kapsamındaki fabrikalarda mart ayındaki enflasyon zammının beklenmeden ek protokol ile Birleşik Metal-İş Sendikası'nın %20 zam talebiyle yürüttüğü çalışma üzerine

Gebze İşçi Okulu'nda 12. ders

değerlendirmeler yapıldı. TM üyesi işçilerin TM'ye karşı biriken öfke ve güvensizliğinin altı çizilerek sendikadan istifa etme eğilimleri aktarıldı.

Son birkaç aydır işçilerin istediği ek zam ve promosyon üzerine yükselen talepler, asgari ücret süreci ve sendika-

ların tablosu üzerine anlatımın yapıldığı sunumda, birçok fabrikada TİS görüşmelerinin başladığı belirtilerek petrokimya sektöründeki çöp olan taslakların revize edilmesi gerektiği vurgulandı.

Biriken öfke ve yükselen taleplerin ortaklaştırılması ve koordine edilmesi üzerine yapılan vurguların ardından

2015 Metal Fırtına sürecini doğuran etkenler ve talepler ifade edildi.

Sunumun ardından taban inisiyatifi, fiili-meşru mücadele, sendikal bürokrasiye karşı mücadele, söz-yetki-karar-denetimin işçilerde olduğu bir sendikal işleyiş, dönemin işçi profili ile döneme uygun propaganda ve örgütlenme araçlarını etkin ve işlevsel kullanma üzerine sohbet edildi.

KIZIL BAYRAK / GEBZE

Kazanım EYT'lilerindir!

N. Kaya

Önümüzdeki seçimleri kendileri için bir beka meselesi olarak gören gerici-faşist rejim, bugüne kadar hep ertelediği konularda güdük de olsa adım atmak zorunda kalıyor. Yıllardır Saray rejiminin başını ağrıtan EYT sorunu bunlardan biri idi. Şimdiye kadar "seçimleri kaybetsem de çıkartmam" diyen ve EYT'lilere hakaretler yağdıran Erdoğan, aralık ayının bitmesine birkaç gün kala gönülsüzce bu konuda açıklama yapmak zorunda kaldı.

Dış politikada alışık olduğumuz "U" dönüşünü bu kez EYT konusunda yapan Erdoğan'ın bu tutumu ilk bakışta bir seçim yatırımı olarak görülebilir. Bunun bir yanını elbette seçim hesapları oluşturmaktadır. Ama asıl bakılması gereken EYT'lilerin yıllara yayılan kararlı ve ısrarlı mücadelesidir. Bir enkaza dönüşen ekonomi nedeniyle işçi ve emekçileri sefalet sürükleyen sermaye rejimi, şimdilerde yazdığı "başarı hikayeleri" ile seçimlere hazırlanmaktadır. Ama onlar için EYT konusunda bir "başarı hikayesi" çıkartmak hiç de kolay olmayacak. Çünkü milyonlarca EYT'li koşulsuz, amasız, fakatsız kazanmış haklarını iade edilmesini istiyordu, istemekle kalmıyor bunun için ses yükseltiyordu. Bu nedenle EYT'lilerin örgütlü gücüne toslayan Saray rejiminin evdeki hesabı çarşıya uymadı.

Düzen medyasının EYT sorularından

"bunalan" Çalışma Bakanı Vedat Bilgin, yaz aylarından itibaren EYT için çalışma başlattıklarını ve aralık ayında meclise sevk edeceklerini ifade etmişti. Ancak işin içinden çıkamayan Saray rejimi aralık ayında EYT'yi meclise getiremedi. Bir formül üzerinde çalıştıklarını ifade edip duran Bakan Bilgin, çalışmanın içeriği hakkında ise ketumluğunu korudu. Aralık ayı yaklaştığında ise formülün ne anlama geldiği belirginleşmeye başladı. İlk belli olan EYT'nin sermayeye yeni bir "yük" getirmesinin önüne geçmek için kapitalistlere teşvikler sunmak oldu. EYT'lilere ise hak kayıplarını tartışıyorlardı. Bu arada hak kazananların tekrardan yaşa takılması için aritmetik hesaplar yapıldı. Stajyerliğin sigorta girişi sayılmaması, askerlik ve doğum borçlanmalarında yaratılan kafa karışıklığı ile EYT'li kişi sayısını düşürmek gibi formüller üzerine konuşuldu. Özellikle kadınlarda 48, erkeklerde 50 yaş şartı tartışması EYT'lilerin tepkisine yol açtı. Bu tepki yeni bir yaş şartı tartışmasına son verdi. Erdoğan, baktı olmuyor yaşı gündem dışı bıraktı ve istemeyerek de olsa EYT'lilerin talebini "yerine getirmiş oldu". Bu konuda yapılacak düzenlemenin ayrıntıları muhtemelen önümüzdeki haftalar içinde yasa tasarısının meclise sunulmasıyla belli olacak. EYT'liler şimdi yasanın resmiles-

mesini bekliyor. Zira, Saray rejimi hiçbir koşulda güven vermiyor ve son anda bir oyun oynamaları hiç de şaşırtıcı olmaz. Fakat Saray rejiminin karşısında bekleyen değil taleplerine sahip çıkan bir kitle bulunmaktadır.

ÖRGÜTLÜ MÜCADELENİN ÖNEMİ!

Emeklikte Yaşa Takılanlar Federasyonu çatısı altında örgütlenen EYT'liler son yıllarda en kitlesel mitinglere imza attılar. Ülkenin birçok il ve ilçesinde EYT dernekleri kurularak emeklilik hakları için mücadele yürüttüler. Böylece toplumun gündeminde belirgin bir yer tuttular ve her kesimden destek aldılar. Fakat bu örgütlülüğe öncülük edenlerin politik perspektiflerinin düzen siyasetinin sınırlarında kalması ve dolayısıyla mücadele hatlarının ise hep sandık endeksli olmasına yol açtı. EYT'lilerin taşıdığı oy potansiyeli seçim sonuçlarını değiştirecek kadar büyük olduğu algısı özellikle yaratıldı. Bu yüzden düzen muhalefetine de açık istismarının yaşandığı yerdir EYT konusu... Fakat yine de bütün bu sorunlar bir yana, EYT'lilerin kendi taleplerine

sahip çıkmaları ve geri adım atmamaları onların en büyük kazanımıdır.

Yasa geçtiğinde emeklilikte yaşa takılma kısmını halledecek olan EYT'lilerin önünde aylık bağlanma oranları duruyor. Mücadelenin taşıyıcı dinamiği olan unsurlar, bu konunun gündemlerinde olduğunu yaptıkları birçok açıklama ile ifade ettiler. Bu yüzden mücadele kaldığı yerden ve talepler çoğaltılarak devam edecektir. Mücadeleyi düzen sınırlarından kurtarmak için devrimci önelere çok iş düşüyor. Örgütlülüğün ve mücadele hattının sorunlu yanlarını bertaraf etmek için bu mücadeleyi sahip çıkmak gerekmektedir.

EYT konusu tüm işçi ve emekçilere örgütlü mücadelenin önemini bir kez daha gösterdi. Hakları kazanmak için ısrarlı bir mücadele ve birlikte hareket etmek gerektiğini ortaya koydu. Sermaye iktidarının nefessiz bıraktığı işçi sınıfı ve emekçiler kendi hakları ve gelecekleri için örgütlü mücadeleyi yükseltmeli ve talepleri uğruna kararlı bir mücadele yürütmelidirler.

Sermaye iktidarının EYT'lileri oyalaması

IMF ve Dünya Bankası'nın hedefleri doğrultusunda hazırlanan reform paketleri Türkiye'de emeklilik hakkının sınırlandırılması, emekli maaşlarının düşürülmesi ve kademe getirilerek zorlaştırılmasını içeriyordu.

Başa geçen her sermaye hükümeti, işçi ve emekçiler için hak gaspları niteğinde olan ve emperyalist merkezlerde planlanan bu reformları büyük bir kararlılıkla hayata geçirmeye çalıştı. 9 Eylül 1999'da çıkarılan 4447 Sayılı Kanun da bunlardan biriydi. Bu düzenlemeyle SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı mensupları için emeklilik koşullarının ağırlaştırılmasını içeriyordu. Bu kanun öncesinde, kadınlarda 20, erkeklerde 25 yıllık sigorta süresi ve 5 bin prim işgünü emekli olabilmek için yeterliydi ve yaş şartı aranmıyordu.

4447 Sayılı Kanun ile 9 Eylül 1999 ve sonrasında ilk kez SSK'lı olanlar erkek-

lerde 60 yaş ve 7 bin prim işgünü, kadınlarda 58 yaş 7 bin prim işgünü şartı getirildi. Bununla birlikte yasa öncesi yani 8 Eylül 1999 ve öncesinde ilk kez sigortalı olanlar için de mevcut emeklilik koşulları ağırlaştırılmış oldu. Bu açıdan bugün kendilerine "emeklilikte yaşa takılanlar" denilen milyonlarca işçi, emekçi mağduriyet yaşadı. Sonrasında bilindiği gibi 2006'da sosyal güvenlik kurumları tek çatı altına birleştirilip 2008 yılında ise 5510 Sayılı Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle emeklilik için koşullar tekrar tekrar değiştirildi ve yaş şartı 65'e yükseltildi.

EYT'liler yaşadıkları mağduriyete karşı eylemler, mitingler örgütleyerek, dernekler kurarak mücadele yürüttü.

Emeklilik koşullarında 1999'da yapılan değişikliğin geçmişe dönük uygulanmasına son verilmesini, yaş şartı aranmadan, sigortalılık süresi ve prim işgünü koşullarının tamamlanmasıyla emekli olma hakkını talep etti.

Nitekim, 1999 yılından beridir süren hak gaspı EYT'lilerin uzun soluklu mücadelenin sonucunda sermaye iktidarı adım atmaya zorladı. Dün "seçim kaybetsek de yokum" diyen Tayyip Erdoğan, "emeklilikte yaşa takılanların sorunlarını çözme yoluna gidiyoruz" açıklaması yapmak zorunda kaldı ve 2 milyon aşkın kişinin emeklilik hakkından yararlanacağını ifade etti.

Nisan 2022 verilerine göre, Türkiye'de, SGK kayıtlı 4A kapsamında 16

milyon 688 bin, 4B (Bağ-Kur) kapsamında 3 milyon 57 bin sigortalı bulunuyor. Toplam 19 milyon 744 bin sigortalıdan yaklaşık 5-6 milyonu EYT sorunu yaşıyor.

Sermayedarların, emekliliğe ayrıcalıklar için kıdem tazminatı ödemelerinden duyduğu rahatsızlık bilinmektedir. Kendisini dayatan düzenlemeye karşı AKP ilk iş olarak bunun sermayeye yansımalarını değerlendirerek hızlı kredi fonu desteğini ilan etti. İktidar ve sermayedarların yük olarak gördüğü düzenleme ise hala yasalaşmadı ve haftalardır bekletiliyor ve EYT'liler oyalanıyor.

Cumhuriyet İttifakı'nın seçim kozu, düzen muhalefetine ise seçimi kazanmada istismar ettiği bir gündem olarak EYT, işçi, emekçiler cephesinden daha fazla kesimin sahiplenmesi ve mücadelenin devam ettirilmesi gereken bir gündem olarak yerini koruyor.

“Unutmayın, işçi sınıfı olmadan kimse var olamaz!”

Yaklaşık bir ay önce DYO Boya'nın İzmir fabrikasından 21, Gebze fabrikasından ise 8 işçi işten atılmıştı. İşçilerin ek zam talebiyle birtakım eylemler gerçekleştirilmesi üzerine yaşanan bu saldırıya karşı her iki fabrikada da protestolar gerçekleşti. İşten atılan işçiler İzmir fabrikası önünde bir hafta kadar direndi. Petrol-İş üyesi diğer fabrikalardan işçiler dayanışma gösterdi. Fabrika önünde yapılan kalabalık eylemin arkasından Yaşar Holding sermayesi sendikaya görüşme talebinde bulunmuş ve müzakereler başlatılmıştı.

Petrol-İş İzmir şube yönetimi ve genel merkez yönetimin çok defa yaptığı görüşmelerin sonunda 8 işçinin geri alınacağı üzerine anlaşıldığı söylendi. Defalarca sendika adına fabrikaya gelip açıklama yapılacağı söyleneceği de işçilerin tepkilerinden çekinerek her seferinde iptal edildi. Son durumda geri alınacak 8 kişinin kim olduğu temsilciler tarafından duyuruldu. Ancak bu işçiler eski çalıştığı yer için değil toz boya denilen kimyasal ve tehlikeli bölüme alınması kararlaştırılmış. Bunun üzerine işbaşı yapmak istemeyen işçilerin olduğu aktarıldı. Sadece bir işçi kendi bölümüne alınacağı için geri dönmeyi kabul ettiği, birkaç kişinin ise kararsız kaldığı işçiler tarafından söyleniyor. Ayrıca bugün itibarıyla protesto olarak iki aydır kalınmayan mesailere tekrar başlanacağı sendika tarafından işçilere bildirildi.

İzmir'den işçiler tepkilerini Petrokimya İşçileri Birliği sayfasına yazarak gösteriyor. İşçilerin Petrokimya İşçileri Birliği sayfasına gönderdikleri tepkilerin bir kısmı şöyle:

“DERHAL, BU FABRİKADA TEMSİLCİ SEÇİMİ TEKRARLANMALI...”

“DYO'da mesai eylemi bugün itibarı ile kalktığını bildirdi baş temsilci. Bizler iki aydır neyin mücadelesini verdik, neden bu eylem kararını aldık, sonucunda kazanımımız nedir? Sizlerin beceriksizliği yüzünden arkadaşlarımız işe geri dönemedi. 2 aydır insanların 3 kuruş kazandığı mesaiyi yasakladınız. Şimdi gelmiş dalga geçer gibi 'bugün mesai kalın' diyorsunuz.

Başta o baş temsilci ve ekürisi geldiği ilk gün 'haksızlık karşısında duracağım,

kimseye boyun eğmem' diyordu şimdi bakıyoruz ki boynu yerden kalkmıyor. Derhal, bu fabrikada temsilci seçimi tekrarlanmalı ve işçinin son dönemde gördükleriyle mücadeleci ruhlu arkadaşları seçmeleri zaruri ihtiyaçtır.”

“UNUTMAYIN, İŞÇİ SINIFI OLMAZ İSE KİMSE VAR OLAMAZ!”

“Merhaba, hayırlı günler. Biri bana sendikanın ne anlama geldiğini açıklayabilir mi acaba? Çünkü ben DYO'ya geldiğimden beri sendikanın anlamını bildiğim şeyler olmadığını görmeye başladım ya da bunlar sendikacılık oynamaya çalışıyor. Yahu en başta şeffaf olmaktan bahsedildi gerçekten bayağı şeffaf olundu, doğru düzgün hiç bir varlık görmedik. 'Süleyman başkan, Süleyman başkan' denildi. Sosyal mecralar olmasa adamın neye benzediğini bilmiyoruz. Bu kaos ortamında düğmeyi açıp kapar gibi mesailerini aç kapa yapıyorlar. Hani her zaman tabana sorulacaktı, e şimdi ne oldu? Zammı hakkettik, giden arkadaşlarımızın hepsi geri mi geldi, bir yerlerde galip geldik de bizim mi habirimiz yokta mesailer tekrar açıldı. Bize deniyor yanımızda olun, yan yana olunca biz güçlüyüz. E arkadaş ne sağ ne sol ne arkada kimse yok, bizde nasıl olacak kimse anlam veremiyor. Temsilcilerin yüzünü gördüğümüz yok, başkanların sesini duymak büyük bi lütf! Unutmayın, işçi sınıfı olmaz ise kimse var olamaz. Varlığımızdan destek alıp kendinizi yüceltmeyin, yukarıların ağzına sakız olmayalım.”

“ARKADAŞLARIMIZIN MASADA SATILMASINI KABUL ETMİYORUZ!”

“Merhaba, DYO'daki süreç üzerine yazıyorum. Herkesin bildiği üzere 21 kişi hukuksuz şekilde işten atılmıştı. Bunun üzerine eylemlere başlamış ve mesaiyi durdurmuştuk. Süreç devam ettikçe eylemleri İzmir Şube kararı ile bitirmiştik. Daha sonrasında işyeri genel merkezle görüşmüş ve sadece 8 kişi alınacağını bildirmişti. Biz işçiler olarak bunun üzerine gerek temsilcilere gerek şubeye bunu asla kabul edilmeyeceğini, gereken her türlü eyleme hazır olduğumuzu bildirdik. Ancak gelinen son noktada şirket ve sendika işçiyi masada satıp 8 kişide karar kılmış ve hatta bu sekiz kişiden 4 kişisi asla dönmeyen diyen kişiler. Yetmezmiş gibi geri alınan kişilerin neredeyse hepsinin bölüm değişikliği yaptırılıp toz boya bölümüne alındığı öğrendik. Bunun üzerine burdan Cem'e, Süleyman'a soruyorum: Hepiniz İzmir'deydiniz onca kaosu, kargaşanın olduğu DYO dururken diğer fabrikaları gezdiniz. DYO'nun kapısından bile geçemediniz. İşçilerden korkunuz. Korkmaya da devam edin, çünkü işçiler açken ve kapıdayken başkanlara asla rahat vermeyeceğiz.

İzmir Şube derhal fabrikaya gelip açıklama yapmak zorundadır. Bu işçiyi satmanın bedeli ödenmelidir. Bizler her şeye hazırlanırken arkadaşlarımızın masada satılmasını kabul etmiyoruz.”

KIZIL BAYRAK / İZMİR

“LCW'nın elemanısınız dediler taşeron çıktı”

Esenyurt'ta bulunan LC Waikiki deposunda Kluh isimli taşeron firmadan işten atılan işçilerin direnişi DİSK / Limter-İş ile birlikte devam ediyor.

Haklarını istedikleri için işten atılan işçiler depo önünde direnişe devam ediyor. Direnişçi LC Waikiki işçisi ile konuştuk...

İşe alınırken LC Waikiki bünyesinde çalışacaklarının ve özlük haklarının LC'ye ait olacağını söylendiğini belirten direnişçi şunları aktardı:

“Bizi işe alırken dediler ki, 'siz LC Waikiki'nin elemanlarıdır. Bütün özlük haklarınız LC Waikiki'ye aittir.' Biz de büyük firma olduğumuz için güvendik, işe girdik. Meğerse taşeronmuş. Bizim alanımız dışında işler yaptık.

Pandemide maske, kolonya, moloz, sandalye, masa taşıttılar. 3, 4, 5 kişinin çalışması gereken yerde 2 kişi çalıştık. Koşulları ve muameleleri kötü olduğu için kimse çalışmıyordu. LCW'nın bir elemanı biz temizlikçiyiz diye yanımızda oturmaya utanıyordu.”

“HAK TALEP ETTİK BASKI, TEHDİTLE KARŞILAŞTIK”

Çalışma koşullarının ağırlığına karşı hak talep ettiklerini belirten direnişçi “Maaşta iyileştirme, prim hakkı, mesai ücretlerimizin yükseltilmesini istedik” dedi.

Hak talep ettiklerinde baskı, tehdit, korku ile karşılaştıklarını belirten direnişçi şöyle devam etti:

“Promosyon meselesi çıktı. 'Biz de istiyoruz' dedik. Kluh'le görüşeceklerini söylediler. Kluh'un CEO'su ayın 16'sında açıklama yapacağını söyledi. Bekledik, onlar da geldi 'verilmeyecek' dediler. Biz de toplandık, gittik, hakkımızı istedik. Parapuan olarak vereceklerini söylediler, kabul etmedik. Kluh'un temsilcileri bizden 6 kişi ile görüşme talep etti. Biz gittiğimizde, hiçbir açıklama yapmadan 6'mızın haklarının fesh edildiğini, Kod-46'la (görevi kötüye kullanma, hırsızlık) söylediler. Biz kabul etmedik. Aşağıya indik ve direnişe başladık. Sürecimiz devam ediyor.”

KIZIL BAYRAK / ESENYURT

Belgelerin ışığında katliama varan süreç

Ahmet Kardam

Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katledilmesinin 102. yıldönümü vesilesiyle daha önce Kızıl Bayrak'ta yayınlanan Ahmet Kardam'ın yazısını ve Kızıl Bayrak'ın giriş metnini okurlarımıza sunuyoruz...

“ONBEŞLERİN KATLEDİLMESİNİN 100. YILI... 28 KANUNİSANI'YI UNUTMA!”

Tarihsel TKP'nin kurucu lideri Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katledilişlerinin 100. yılındayız. Acısı ve öfkesi yüzyıldır dinmeyen, devrim ve sosyalizm davası bu topraklarda yaşadığı sürece de dinmeyecek olan bu alçakça ve hunharca cinayete götüren süreç bugün artık hemen tümüyle aydınlanmış bulunmaktadır. Katliamın gerçek sorumluları tarafından izleri silmek üzere, çok geçmeden aynı kirli yöntemlerle yokedilen uygulayıcı piyonların bir önemi yoktu. Önemli olan, tarihe ve dolayısıyla bugüne kalan; modern Türkiye tarihinin sonuçları bakımından apayrı bir yerde duran bu en alçakça siyasal katliamın kimler, hangi güçler tarafından inceden inceye düşünülmüş olduğu ve hazırlığı haftaları bulan kirli bir tezgahla uygulamaya geçirildiğidir. Katliamı izleyen onyıllar boyunca tüm iz silme, saptırma, yanıltma çabalarına ve solun bazı kesimlerinden buna verilen utanç verici desteğe rağmen, tarihsel gerçek bugün tüm yönleriyle ve tüm açıklığı ile ortaya çıkmış bulunmaktadır. Karar yüze gülen sinsilikle perdelenerek Ankara'da alınmış, aynı yüze gülen sinsilikle Kars'ta planlanmış, Erzurum'da iğrenç bir ilk uygulaması sergilenmiş ve nihayet Trabzon'da hunharca bir katliamla sonuçlandırılmıştır.

Bugün yüzyıl sonra bu konuda artık hiçbir belirsizlik yoktur ve çok şey artık belgelidir. Öte yandan, bugün araştırmaların tartışmasız biçimde ortaya koyduğu gerçek, aslında açık bir kanaat olarak daha en baştan da biliniyordu. Nazım Hikmet'in cinayetin ikinci yılında (1923) kaleme aldığı şu dizeler bunun bir anlatımıdır:

“...Trabzon'dan bir motor açılıyor,
sa-hil-de-ka-la-ba-lık!
motoru taşıyorlar,
son perdeye başlıyorlar.
burjuva kemalin omzuna binmiş
kemal kumandanın kordonuna.
kumandan kahyanın cebine inmiş

kahya adamlarının donuna

- uluyorlar,
hav...hav... hak tü...
gördün mü ikinci motoru.”

Burada katliama götüren süreç üzerinde durmamız gerekli değildir. Son yirmi yıl içinde bir dizi değerli araştırmacı, olayların seyrini ve dolayısıyla katliamın gerçek sorumlularını yeterli açıklıkta gözler önüne sermiş bulunmaktadır. Bu konuda Hamit Erdem'in çalışması (Mustafa Suphi, Sel Yayıncılık, 2010) ile çok yakın bir zamanda çıkan (dolayısıyla konuya ilişkin en son inceleme olmanın üstünlüklerini taşıyan) Ahmet Kardam'ın çalışmasını özellikle anıyor ve herkese öneriyoruz (Mustafa Suphi Karanlıktan Aydınlığa, İletişim Yayınları, 2020).

Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katledilmesinin 100. yılında tüm devrimciler bu emek ürünü araştırmaları özel bir dikkatle incelemelidirler. Türkiye devriminin aynı zamanda ilk şehitleri de olan komünist önderlerini anılarına yaşarış biçimde anmanın en temel gereklerinden biridir bu. Dahası, modern Türkiye tarihini, cumhuriyet biçimine büründüğü başlangıç aşaması üzerinden anlamının, böylece burjuva sosyalizminin kemalist sol versiyonunu tarafından son yıllarda

devrimci hareketimize “cumhuriyetçilik” ambalajı içinde yeniden sırınga edilmeye çalışılan Kemalizm'e karşı sağlam bir bağlılık kazanmanın da en emin yollarından biridir bu.

Ekte sunduğumuz nispeten uzun metin, Ahmet Kardam'ın andığımız kitabının Mustafa Suphi ve yoldaşlarının yokedilmesi sürecine ayrılmış bölümüdür.

KIZIL BAYRAK

(...)

MUHALEFETİ TASFİYE PLANI DEVREYE SOKULUYOR

Açığımız parantezi kapatıp, Mustafa Kemal'in, TKP heyetinin Ankara'ya gönderilmemesi emrini niye verdiği meselesine dönerek, kaldığımız yerden devam edelim.

Yukarıda belirttiğimiz gibi Kazım Karabekir, 25 Aralık günü, Kars'a gelmek üzere olan TKP heyetini doğruca Ankara'ya gönderceğini Millî Savunma Vekaleti'ne bildirirken, bunu TKP'nin, resmi TKF içinde faaliyet göstermeye zorlanması yönünde daha önce alınmış karar uyarınca yapıyordu.

Fakat resmi TKF'nin kurulmasının üzerinden iki aydan fazla zaman geçmiş, o arada koşullar değişmiştir. Birincisi, An-

kara'daki illegal komünist partisi (TBKP) ile Tokat mebusu Nazım Bey'in başını çektiği Halk Zümresi'nin tamamını -bir önceki bölümde sözünü ettiğimiz gibiresmi TKF içine sokmak mümkün olmamıştır. İkincisi, Çerkez Ethem ve ona bağlı Kuva-yı Seyyare kuvvetleri düzenli bir ordu içinde eritilmeye karşı direnmekte, hatta isyan işaretleri vermektedir.

Kazım Karabekir'in 25 Aralık tarihli yazısından iki gün önce, BMM içinden bir grup mebus, Mustafa Kemal'in de onayını alarak, Çerkez Ethem'i yatıştırma amaçlı bir “nasihat heyeti” oluşturarak Kütahya'ya hareket ederler. Bu heyet 26 Aralık günü Çerkez Ethem ve kardeşi Tevfik Bey'le görüşür. İki kardeş, özellikle Refet Paşa'ya güvenmediklerini söyleyerek kendisinin cepheden uzaklaştırılmasını isterler. Nasihat heyetinin bu koşulu makul bulduğu mesajını alan Mustafa Kemal, “Heyet ya aldatılmış ya da Ethem'in elinde esirdir” sonucuna vararak, 27 Aralık günü Batı ve Güney Cephesi komutanlarına şu telgraf çeker:

“Kütahya'daki kurulun cevabı, Kuva-yı Seyyare işinin artık barış yoluyla ve siyasetle çözümünün mümkün olmayacağını ispat etmiş ve sorunun kuvvet zoruyla çözülmesi gerektiği ortaya

çıkıştır. Bunun son safhasını şimdiden Meclis'e bildirmeye ihtiyaç yoktur. Başarı ile sonuçlandırsak, Meclis'in yaptıklarımızı onaylayacağı kuşkusuzdur.” (Cemal Şener, 2000, Çerkes Ethem Olayı, cilt II, s.14)

Bu telgrafı alan Batı Cephesi Komutanlığı, 22 Aralık günü Çerkez Ethem kuvvetlerine karşı operasyon başlatır. Nasihat heyetiyle yaptığı görüşmeyle sorunun halledildiğini sanan Çerkez Ethem, operasyonun başlaması üzerine 29 Aralık günü BMM'ye şu telgrafı çeker:

“Bir yıldan beri devamlı toplantı halinde bulunduğunuz halde, bu süre içinde yaptığınız en büyük iş, kendi maaşlarınızı 300- 400 liraya çıkarmak olmuştur. Herhalde aylardan beri ordu arasına sokulan fitneden haberdar edildiğiniz halde, bir gizli oturma ile bunları giderme ve önleme yürekliliğini gösteremediniz. (...) Hükümet üyelerinin her birine dal kavukluk ederek kutsal görevinizi kişisel çıkarlarınıza feda etmiş görünüyorsunuz.” (Şener, s.15-16)

Mustafa Kemal, Çerkez Ethem'in bu telgrafını “BMM'nin meşruiyetine karşı ayaklanma ve vatan hainliği” ilan eder. BMM'nin 29 Aralık günü yapılan gizli oturumunda, Kuva-yı Seyyare'ye karşı meclisin onayı olmadan askeri operasyon başlatılmasının gerekçesini, Ethem'in bu “ihamet mektubu”na bağlayarak şöyle açıklar:

“Eğer onları ikna etmek, takip etmek imkanı görse idik, zaten bunların hepsine ihtiyaç kalmazdı. Muvaffak olamadığımızdan, ordunun kuvvetini bunlara karşı sevk ihtiyacı hasıl oldu. İhtimal ki, yapacak bazı teklifleri vardı ve neticeye vasıl olunurdu. Ancak resmen ve alenen Millet Meclisi'ne karşı tecavüz ve taarruz etmiştir ve bundan dolayı derhal kumandanlıktan azledilerek kanuni tatbikata tevessül edilmiştir. (...) Hükümetçe yapılacak başka bir şey yoktur efendim.” (T. B.M.M. Gizli Celse Zabıtları, 1999, s.299)

Oysa Kuva-yı Seyyare'ye karşı operasyon, Çerkez Ethem'in bu mektubu üzerine değil, daha önce, “nasihat heyeti”nin Çerkez Ethem'le uzlaşmanın mümkün olabileceğini bildiren mesajı üzerine başlatılmıştır.

Meclis'in gizli oturumunda bu konuşmayı yapan Mustafa Kemal, aynı gün (29

Aralık 1920), Kazım Karabekir'e gönderdiği şifreyle, Mustafa Suphi'nin Ankara'ya gönderilmemesini emreder:

“Ankara'da komünist cereyanları arzu hilafınadır (istenmemektedir). Bakü Türk Komünist Fırkası Reisi Mustafa Suphi'nin bu cereyanları körüklemesi mahzuru varid-i hatırdır (sakıncalı olacağı düşünülmektedir). Bir defa kendisini gördükten sonra, mütalaa-i devletlerinin işar buyrulmasını (düşüncenizi bildirmenizi) rica ederim.” (Yavuz Aslan, 1997, Türkiye Komünist Fırkası'nın Kuruluşu ve Mustafa Suphi, s.300)

Mustafa Kemal'in Karabekir'e gönderdiği bu şifreyi yazmasından bir gün önce (28 Aralık) Mustafa Suphi ve beraberindekiler de Kars'a gelmişlerdir.

Bütün bunlardan anlaşılıyor ki Mustafa Kemal, Çerkez Ethem'e karşı operasyon başlatırken, 1920 Eylül'ünden beri tasarlayıp ilk adımlarını attığı ama arzulağı sonucu henüz elde edemediği, “tüm muhalefeti tasfiye operasyonu”nu nihai sonucuna ulaştırma kararını vermiştir. Çerkez Ethem'le birlikte resmi TKF, Ankara'daki TBKP kadroları, Yeşil Ordu ve Halk Zümresi'nin muhalefet etmeye devam eden kadroları; hepsi hedef tahtasında.

Tam da böyle geniş bir operasyon başlatılmak üzereyken, bir de Mustafa Suphi'nin TKP'sinin Ankara'ya gelmesinin yaratacağı sorunlarla uğraşmak istenmemekte; Mustafa Suphi sorununun, kendisi daha Ankara'ya varmadan çözülmesi hedeflenmektedir. Ama nasıl?

Mustafa Kemal, “Bir defa kendisini gördükten sonra düşüncenizi bildiriniz,” diyerek bunun nasıl yapılacağı konusunda Kazım Karabekir'den öneri istemekte, bu çok riskli işin bütün sorumluluğunu Kazım Karabekir'e havale etmekte, uygulamaya geçilmeden önce de kendisinden onay alınmasını emretmektedir! Kazım Karabekir tarafından hazırlanan plandan Mustafa Kemal'in haberdar olmadığını iddia eden araştırmacıların ısrarla görmezden geldikleri noktalardan biri de budur.

MUSTAFA SUPHI'DEN KURTULMA PLANI

Mustafa Kemal'in bu emri üzerine

Kazım Karabekir, derhal Erzurum Valisi Hamit Bey'le temasa geçerek bu plan üzerinde çalışmaya başlar. Planın hazırlanması ve Mustafa Kemal'in onayının alınıp uygulamaya geçilmesi yaklaşık 20 gün sürer ve Mustafa Suphi ve beraberindeki heyet, bu süre boyunca (18 Ocak'a kadar) Kars'ta bekletilir.

Kazım Karabekir, Mustafa Kemal'den gelen şifreden üç gün sonra, 2 Ocak 1921'de, Erzurum Valisi Hamit Bey'e şu telgrafı çeker:

“Bakü'de kurulmuş olan Türkiye Komünist Fırkası Merkez Komitesi, Anadolu dahilinde fiilen faaliyete geçmek üzere Mustafa Suphi Yoldaş ile Ethem Nejat ve diğer üç arkadaşlarıyla şu anda Kars'ta bulunmakta ve bu heyete ait ikinci kafiye de Bakü'den gelmektedir. Taupse'den de sahilimize 13 kişinin gelmek üzere bulunduğu haber alındı. Mustafa Suphi ve arkadaşlarının Ankara'ya gönderilmemesi arzusu Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'ndan ve Hariciye Vekaleti'nden makamıma tebliğ buyurulmuştur. Hükümetimizin arzusu dahilinde gereği yapılacağı tabii bulunmakla beraber, Mustafa Suphi ve teşkilatının şu zamanda memleket dahilinde göz altındaki bir mıntkada bulundurulması veya büsbütün harice gönderilmesi ve bu iki hale nazaran bu teşkilat hakkında ne yolda hareket olunmasının uygun olacağına dair kıymetli düşüncenizi sormak ve bu vesileyle Albayrak gazetesinin ve bilhassa son yayınları ve halkçılığa karşı Erzurum'daki düşünce akımlarının derece ve mahiyeti hakkındaki yüksek düşüncelerinizi rica eylemeyi uygun buldum.” (Aslan, s.306-307)

Özetle, Karabekir Erzurum valisine kafasındaki planın ana hatlarını aktarmakta ve şunları sormaktadır:

- Mustafa Suphi'yi ve beraberindekileri ülkenin göz altındaki bir yerinde alıkoymak veya hepsini sınır dışı etmek gibi iki seçenek var. Sızce bu iki seçenektan hangisi uygundur?
- Komünist partisine yakın olan Erzurum'daki Albayrak gazetesinin son zamanlardaki tutumu ve Erzurum'daki fikir hareketlerinin durumu nedir?

Kazım Karabekir, TKP heyetinin ister tutuklanıp bir yerde hapsedilmesi olsun, ister sınır dışı edilmesi olsun, her iki şık-

kın da Erzurum üzerinden yapılmasını düşünmektedir.

Vali Hamit Bey, Karabekir'in bu yazısını hemen ertesi gün, 3 Ocak'ta yanıtlar. Bu yanıt özetle ve mealen şöyledir:

“Bendenizin fikrince memlekette dayanışmayı ve uyumu bozmaya çalışan bu kişilerin sınır dışına çıkarılması zorunludur. Ama bu çıkarılmanın Kars'ta, Rusların gözleri önünde yapılması sakıncalı olduğundan, bu işin bize havale edilmesi daha sağlam bir yoldur. Burada halk komünizme şiddetle karşıdır. Halkçılık akımı hükümetin meclise sunduğu programla [Mustafa Kemal'in Halkçılık programıyla] belirlenmiş ve halk da onun sınırları dışına çıkartılmayacağı için bundan bir sakınca doğması beklenmez.” (Aslan, s.307)

Sınır dışı etme işini Vali Hamit'in üstlenmek istediğini gören Kazım Karabekir o gün veya ertesi gün verdiği yanıtta, bu öneriyi hararetle destekler ve böylece, Mustafa Suphi'nin Türkiye'de hiçbir değerinin ve nüfuzunun bulunmadığının Ruslara gösterilmiş olacağını ve ülke dışındaki faaliyetinin etki ve saygınlığının tamamıyla darbelenmiş olacağını söyler. Bununla birlikte, komünist dünyası ile bağlantıları olan Mustafa Suphi ile beraberindekiler sınır dışı edilirken, özellikle Ruslar nezdinde kötü izlenim ve yorumlara neden olmamak için, örgütlenecek gösterilerin, halkın komünizme değil, Mustafa Suphi ve beraberindekilerin şahıslarına tepki gösterdikleri anlamına gelecek şekilde olması gerektiğinin önemini özellikle vurgulayarak, “Mustafa Suphi'den kurtulma planı”nın ayrıntılarına girer: (Aslan, s.308)

- Erzurum'a vardıkları günden başlayarak gerek gazetelerde çıkacak yazılarla ve gerekse halkın uygun gösterileriyle ve baskılarıyla Ankara'ya gitmelerinin ve memlekette kalarak faaliyet göstermelerinin mümkün olmadığını anlamaları sağlanmalıdır.

- Böylelikle hem halkın bu tepkileri nedeniyle, hem de ülkenin birlik ve huzurunu koruyabilmek için sınır dışı edilmelerinin gerekli olduğu kendilerine bildirilmeli, gerekiyorsa bu “resmi takibat” ile yapılmalı ve bunun için Trabzon'a gitmelerinin gerektiği söylenmelidir.

- Trabzon'a kadarki yol boyunca

ve Trabzon'da da halkın benzer tepkiler göstermesi sağlanmalıdır. Özellikle Trabzon'da, Bolşeviklerin gözü önünde yapılacak gösteriler istenilen şekilde gerçekleşmeli, Bolşevikliğe değil, bu kişilere karşı olduğu belirgin olmalıdır.

• Sınır dışı eyleminin komünist dünyasında gücenmelere ve eleştirilere yol açmaması için sınır dışı edilmelerinin nedeninin halkın onları suçlu sayması ve ülkede huzur ve birliğin sağlanmasını istemelerinin yarattığı bir zorunluluk olduğu resmi bir açıklama olarak yayımlanmalıdır. (1)

Kazım Karabekir'in bu planına göre, Mustafa Suphi ve beraberindekilere, Erzurum'a varıncaya kadar sınır dışı edilecekleri hiç söylenmeyecek, o zamana kadar Ankara'ya gitmekte olduklarını sanacaklar, ancak orada karşılaştıkları "halk tepkisi" nedeniyle, mecburen sınır dışı edildiklerini düşüneceklerdir.

Böylece, 5 Ocak 1921 tarihi itibarıyla, Mustafa Suphi'den nasıl kurtulacaklarına dair plan ortaya çıkmış olur ama TKP heyeti buna rağmen 18 Ocak'a kadar, 13 gün daha Kars'ta tutulur. Bunun nedeni muhtemelen, hazırlanan bu planın Mustafa Kemal tarafından onaylanarak kesinleşmesinin ve Erzurum ile Trabzon'daki hazırlıkların tamamlanmasının beklenmesidir.

Mustafa Suphi'den ve beraberindeki TKP heyetinden kurtulma amaçlı bu planın yol haritası ve bu güzergahta kendisine kilit rol verilmiş olan Erzurum Valisi Hamit Bey'in geçmişte özellikle dikkat çekicidir.

Hamit Bey, 1919'dan itibaren Sovyet Rusya'yla ittifak yapılmasına karşı çıkmaktadır ve İstanbul'daki İttihatçı Karakol Cemiyeti'yle sıkı temas halindedir. İstanbul hükümetiyle de ilişkileri vardır. İngilizlerin isteğiyle bu hükümet tarafından 27 Ocak 1920'de Trabzon Valiliğine atanmıştır. Bu görevi sırasında, hem 1915 Ermeni soykırımında, hem de Giresun ve civarındaki Pontus Rumlarının yok edilmesinde rol oynamış, Topal Osman'la ve gerici mebuslardan Mustafa Durak ve Teşkilatı Mahsusacı Süleyman Necati'yle yakın ilişki içinde olmuştur. Trabzon'da "Teşkilat-ı Mahsusa" adıyla anti-komünist bir komite kurmuş; kentte Bolşevizmle ittifak kurulmasını savunan görüşleri bastırmış, Trabzon'un İttihatçıların kalesi haline gelmesinde önemli payı olmuştur.

Erzurum'da "halk hükümeti" kurulmasını savunan bir hareketin ortaya çıkması üzerine bu hareketi bastırma göreviyle Ekim 1920'de Erzurum'a vali olarak atanmış, Trabzon'u nasıl Bolşevizm düşmanı bir kent haline getirdiyse, aynı gayreti Erzurum'da da göstermiştir. (Hamit Bey hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Akal,

2013, s. 354-365) Sınırdışı edilme eyleminin, Hamit Bey'in, Mustafa Durak'ın ve Muhafaza-i Mukaddesat ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin egemenliği altındaki Erzurum'dan, Barutçuzade Hacı Ahmet'in ve Yahya Kaptan'ın egemenliği altındaki İttihatçıların kalesi Trabzon'a uzanan yol güzergahından yapılmasının ne gibi sonuçlar doğurabileceği, bu planı hazırlayan Kazım Karabekir ile planı onaylayan Mustafa Kemal tarafından bilinmiyor olabilir miydi?

Kazım Karabekir ile Hamit Bey'in hazırladıkları planın Mustafa Kemal'e ne zaman sunulduğu ve onaylandığına dair bir belgeye ulaşmak mümkün olmadı. Erzurum Valisi Hamit Bey, 16 Ocak günü Mustafa Kemal'e, Mustafa Suphi'nin oraya geleceğinin duyulması üzerine, kentte yapılan hazırlıklar hakkında bilgi veren ve TKP heyetinin Erzurum'dan Trabzon'a sevk edilerek oradan sınır dışı edileceğini bildiren, Karabekir'le birlikte hazırladıkları planı özetleyen bir şifre gönderir ve bu konuda başka bir emir ve düşünce varsa kendisine bildirilmesini diler. (Aslan, s.312-313)

Mustafa Kemal, Hamit Bey'in bu şifresine verdiği 18 Ocak tarihli yanıtta, "Aldığınız önlemler yerindedir," diyerek yapılmış olan planı onayladığını bildirir. (Aslan, s.315)

Ama bu planın ayrıntıları konusunda Kazım Karabekir tarafından zaten daha önceden bilgilendirilmiş ve onayını daha o zaman bildirmiş olmalıdır. Vali Hamit Bey'e verdiği bu yanıtla sadece, planı onaylamış olduğunu Hamit Bey'e de bildirerek teyit etmektedir.

Mustafa Kemal, yapılmış olan planı önceden bildiğini ve onayladığını, TKP heyetinin Erzurum'a vardığını ve önceden tertiplenmiş yoğun protestolarla karşılandığını, 22 Ocak 1921 günü BMM'nin gizli oturumunda yaptığı konuşmada da açıklar. Ama planın yapılması emrinin kendisi tarafından verildiğinden hiç söz etmeden, mimarının Kazım Karabekir olduğunu, kendisinin bu planı Erzurum halkının gösterdiği tepki üzerine onaylamak zorunda kaldığını söyleyerek, bütün sorumluluğu Karabekir ile Hamit Bey'in üstüne atar:

"(...) vaktiyle (...) Mustafa Suphi başkanlığında bir heyetin memlekete gelmek isteğinde bulduklarından (...) bizi haberdar etmişlerdi. Bu Mustafa Suphi'nin ahlakı hakkında maulmat sahibi olan birçok arkadaşımız var. Erzurum'un muhterem ahalisi bunu en yakından tanıyanlardır. (...) (2)[Mustafa Suphi'nin gelmekte olduğunu] haber alan Erzurumlular böyle bir adamın memleket dahiline girmesinden son derece müteheyyiç olmuşlar [heyecanlanmışlar] ve memlekete sokulmaması için teşebbüs-

lerde bulundular. Resmi makamlara müracaat ettiler. Bu adam memlekete girse parçalarız..."

"[Erzurum valisi] bendenize mahrem olarak müracaat etmiş idi ve diyordu ki ... ahalinin tezahüratı karşısında mümkün hudut haricine çıkarılmak üzere mahfuzen hudut haricine... Benim de mütalaamı (görüşümü) soruyordu. (...) Muvafık (uygun) buldum ve kendilerine yazdım. (...)

"[Mustafa Suphi ve beraberindekiler] benim kanaatimce belki kendilerine para veren, kendilerini himaye eden (...) Moskova'daki(lere) yaranmak için birtakım teşebbüsâtı serseriyane (serseri girişimlerde) bulunmuşlardır. Bunların yaptıkları teşebbüs, Rus Bolşevizmini muhtelif kanallardan memleket dahiline sokmak olmuştur. (...)

"Mustafa Suphi geliyor. (...) Bu adamın memlekete girmesinin muzır (zararlı) olacağını takdir eden Kazım Karabekir Paşa'dır ve bunun memleket haricine, hudut haricine tard edilmesi (çıkartılması) lazım geleceğini bilen de Kazım Karabekir Paşa'dır.

Bunun planını da yapan Kazım Karabekir Paşa'dır. Yoksa Erzurum Valiliği değildir. Biz değiliz efendiler. (3) Fatıma ne bir surette (zekice) yapmış olduğu plana, herkesten evvel icap edenlere faaliyet veren Kazım Karabekir Paşa'dır." (T. B.M.M. Gizli Celse Zabıtları, 1999, s.326, 333, 336)

Bu konuşmasından üç gün sonra (25 Ocak 1921) Erzurum mebusu Mustafa Durak'a gönderdiği telgrafta da aynı fikri tekrarlar:

"Erzurum'da Mustafa Suphi hakkındaki milli gösterinin planına daha evvel Kazım Karabekir (...) ve daha sonra da Hamit Beyefendi'nin yazılarıyla vakıf olmuş ve tasvip etmiş idim. (4)

Herhalde Doğu'dan gelecek tahripkâr (yıkıcı) bir cereyana karşı Erzurum ve Trabzon'un ve bütün memleketin bir Sedd-i Kebir (Çin Seddi) vaziyetinde bulunacağına eminim." (5) (Emel Akal, 2013, Moskova-Ankara-Londra Üçgeninde İştirakiyuncular, Komünistler ve Paşa Hazretleri, s.400-401)

Mustafa Kemal, bu telgrafıyla Kazım Karabekir'in hazırladığı planı kendisine sunduğunu ve kendisinin onayladığını açıkça ifade etmektedir.

Bu sunma ve onaylama işlemi ancak yazışmalarla gerçekleşmiş olabilir ama devlet arşivlerinde bu belgeler yoktur. Suphilerin "ölüm yolculuğu"na ilişkin, arşivlere girmemiş veya sonradan yok edilmiş acaba daha kaç belge vardır?

ERZURUM'DAN KARS'A ULAŞAN SÖYLENTİLER

Kararlaştırılan plan doğrultusunda

halkı kıskırtmaya yönelik çalışmalar yapıldığına, gelecek TKP heyetinin Erzurum'da onur kırıcı muamelelere maruz bırakılacaklarına dair söylentilerin Kars'a kadar ulaştığı anlaşılıyor. Bunun üzerine Mustafa Suphi ile Ethem Nejat, 11 Ocak 1921 günü Kazım Karabekir'le bir görüşme yaparak kendilerine ulaşan bu söylentileri aktarıp aldıkları kararı bildirirler. Kazım Karabekir anılarında bu görüşmeyi ve sonucunu şöyle aktarır:

"Türk komünistlerinden Mustafa Suphi ve Ethem Nejat ziyaretime geldiler. Erzurum'da kendilerine sü-i kasd veya hakaret edileceğinden, arkadaşlarının Erzurum üzerinden, kendilerinin birkaç arkadaşı ile -Tiflis- yoluyla Ankara'ya gitmeyi düşündüklerini söylediler. 'Ya hepiniz Erzurum üzerinden giderek halkın hissiyatını görürsünüz veyahut Ankara seyahatinden vazgeçerek Bakü'ye avdet edersiniz. Zaten ordumuzda Bolşevik teşkilatı yaptığınız hakkında dedikodular başladı. Kol kol ayrılarak seyahatiniz aleyhinize daha büyük dedikodulara sebep olacaktır.' Toptan Erzurum yoluyla gitmeyi tercih ettiler, seyahatten vazgeçmek doğru olmaz dediler. Kendilerinin seyahatleri hususunda kolaylık göstereceğimi ve esasen Ankara hükümeti de bundan haberdar olduğundan ora ile haberleşmelerini de kendilerine söyledim." (Karabekir, 2000, İstiklal Harbimiz, s.1910-1911)

Yaptıkları planın bu gibi söylentiler yüzünden bozulabileceği ihtimalinden endişelenen Karabekir, bu görüşmeden hemen sonra Erzurum valisine bir telgraf çekerek, heyetin Erzurum'da kötü muameleyle maruz kalmayacağına dair kendisinden teminat istediklerini bildirir. Bunun üzerine Hamit Bey'in, "Erzurum'da fiili bir tecavüze mahal verilmeyeceğine" dair teminat verdiği ve Karabekir'in bu teminatı Mustafa Suphi ile Ethem Nejat'a iletmediği anlaşılıyor. (Aslan, s.309)

ŞARK ŞURASI: "BİZ ANKARA'YA KİMSEYİ GÖNDERMEDİK"

Aralık ayının son günlerinde Çerkez Ethem'in Kuva-yı Seyyare kuvvetlerinin dağıtılmasına karar verilip harekete geçilmesiyle, Çerkez Ethem'in isyanı başlar. Aynı tarihlerde, resmi TKF'nin yayın organı haline getirilmiş olan Yeni Dünya gazetesinde, Eskişehir işçilerine hitaben, Nizamettin Nazif tarafından kaleme alınmış, işçileri Bolşevizme sahip çıkıp harekete geçmeye çağırın bir bildirin basılmak üzere olduğuna dair gelen bir ihbarla, fırkanın sekreteri Hakkı Behiç'e haber dahi verilmeden, gazete binası basılır, yazarları tutuklanır. Çerkez Ethem'in resmi TKF adına ihtilal yapmaya kalkıştığına, Kuva-yı Seyyare'nin resmi TKF tarafından yönlendirildiğine, bu işin içinde

parti sekreteri Hakkı Behiç'in de olduğuna dair söylentiler dolaşmaya başlar. (Akbulut ve Tuncay, 2007, s.64)

Birkaç gün içinde, Çerkez Ethem'e karşı başlatılan operasyon, Türkiye Halk İştirakiyun Fırkası'nı (THİF) da kapsayacak şekilde genişletilir. Arif Oruç'un evrakı arasında, Yeni Dünya'nın yayınlanmaya başlamasından dolayı Çerkez Ethem'e gönderdiği kutlama mektubu bulunan Salih Hacıoğlu, Çerkez Ethem'le bağlantı halinde olduğu iddiasıyla, 11 Ocak 1921 günü İstiklal Mahkemesi tarafından tutuklanır. Hemen ardından, takibat THİF'in diğer komünist yöneticilerini kapsayacak şekilde genişletilir; THİF içinde yer almış Halk Zümresi mebuslarının dokunulmazlıkları kaldırılarak haklarında dava açılır.

Tutuklamalar başlayınca, Ankara'daki Sovyet temsilcisi Upmal Angarski, Kars'ta bulunan Mdivani'ye bir telgraf çekerek onu durumdan haberdar eder:

“Batılı emperyalistlerin izinden yürüyerek örgütlediği başarısız ayaklanmanın ardından (Çerkez) Ethem, Yunanlılara kaçmıştır. Hükümet, onun yandaşlarıyla birlikte devrimci örgütleri de tepelemek istemektedir. Salih Hacıoğlu başta olmak üzere TKP üyeleri tutuklanmıştır. Başlangıçta tepkiyi yumuşatmak amacıyla, tutuklanan kişilerin ayaklanmaya çağrı yaparak Ethem'i destekleyen Yeni Dünya gazetesine ilgili bilgi almak için gözaltına alındıkları söylendi. Şimdi İstiklal Mahkemesi, Salih'e [Hacıoğlu] gizli örgüt üyesi olmak, [Çerkez] Ethem'le yazışmış bulunmak, Batı Anadolu'yu işgal eden Yunanlılarla ilişki kurmuş olmak suçlamasıyla dava açtı. Öte yandan Rus paralarıyla çalışmak ithamı da ortaya çıktı.” (Akbulut ve Tuncay, s.144-145)

Mdivani aldığı bu telgrafi “çok gizli” kaydıyla Dışişleri Komiseri Çiçerin'e, bir kopyasını da Stalin ile Orjonikidze'ye gönderir. (Akbulut ve Tuncay, s.144) Bu haberin hiç değilse Stalin ile Orjonikidze arasında görüşülüp görüşülmediği ve Mdivani'ye bu durumda ne yapması gerektiğine dair bir mesaj gönderilip gönderilmediği bilinmiyor. Upmal Angarski'den gelen telgrafi almasından, TKP heyetinin Erzurum'a doğru yola çıktıkları 18 Ocak'a kadar geçen süre içinde Mdivani'nin konuya ilişkin hiçbir şey yapmamış olmasından ve Mustafa Suphi'ye bu konuda hiçbir bilgi vermemesinden anlaşılıyor ki, Stalin veya Orjonikidze'den kendisine verilen yanıt, büyük ihtimalle, “Sen bu işlere hiç karışma,” olmuştur. Eğer herhangi bir yanıt vermedilerse, bu suskunluk bile aynı anlama gelen bir mesaj olmuştur.

Birkaç gün sonra daha da ilginç ve önemli bir gelişme olur.

Muhtemelen, Mustafa Suphi'nin

Kars'tan Bakü'deki İsmail Hakkı'ya (Kayseri) gönderdiği 5 Ocak 1921 tarihli mektubundaki, “Buraya geleli bir haftaya yaklaştığı halde (...) daha ileriye gidemiyoruz” şeklindeki satırları, Bakü'de yayımlanan Azerbaycan Fukarası adlı gazete sütunlarında, “Şark Şurası temsilcilerinin Ankara'ya gitmelerine izin verilmiyor” şeklinde haberleştirilince, Stasova'nın başında bulunduğu Şark Şurası, bu haberi aynı gazetenin 20 Ocak 1921 tarihli sayısında tektip eder:

“Ankara hükümetinin Doğu Halkları Propaganda ve Hareket Şurası temsilcilerinin Ankara'ya gelmelerini reddetmesi hakkında basına verilen haber asılsızdır. Propaganda Şurası [Şark Şurası] Ankara'ya hiçbir temsilci göndermemiştir.” (Aslan, s.334)

Oysa daha önce de sözünü ettiğimiz gibi, Stalin'in 7 Kasım 1920 günü Bakü'de TKP Merkez Komitesi'yle ve Şark Şurası'yla birlikte yaptığı toplantıda, Türkiye'ye dönüşü konusuna karar bağlanmış; TKP, Komünist Enternasyonal üyesi olduğu ve kabul edilmiş olan bütçenin orası tarafından onaylanması gerektiği için, Stalin bu onaylatma işini Moskova'da kendisinin halledeceğini belirtmişti. (Dönüş Belgeleri-1, 2004, s.150) Türkiye'ye dönüşün ana planı 22 Kasım 1920 günü Stasova (Dönüş Belgeleri-1, 2004, s.219) ile birlikte hazırlanmış; Stasova, Türkiye'ye dönüş sırasında TKP heyetine yol boyunca gereken yardımların verilmesi konusunda yetkili Sovyet kurumlarına hitaben kaleme aldığı 12 Aralık 1920 tarihli emirnamesinin ilk paragrafını şöyle formüle etmişti:

“Doğu Halkları Propaganda ve Eylem Şurası'ndan yoldaş Suphi Mustafa, Türk Komünist Fırkası Merkez Komitesi'nin

sefer (ekspedisyona) başkanıdır ve Ermenistan üzerinden Türkiye'ye gönderilmektedir.” (Akal, s.340)

Aslında Kafkas Bürosu demek olan Şark Şurası, 20 Ocak 1921 tarihli bu tektibiyle, Kars'tan Erzurum'a doğru hareket etmiş olan Mustafa Suphi ve yoldaşlarının Türkiye'ye dönmeyi Komünist Enternasyonal ve Şark Şurası'nın kararı ve onayı olmadan, kendi başlarına yapmış olduklarını, onlara karşı hiçbir sorumluluk taşımadıklarını resmen ilan etmekte, onları çıktıkları bu yolculukta kaderleriyle baş başa bırakmış olmaktadır.

Hem Bolşevik Partisi ile Komünist Enternasyonal yönetimlerinin, hem Sovyet Rusya'nın (özellikle Dışişleri Komiserliği'nin), TKP yönetiminin Türkiye'ye dönüşüne sahip çıkmayıp Ankara hükümeti nezdinde sergiledikleri bu kayıtsızlık ve suskunluk, hem de Şark Şurası'nın (Kafkas Bürosu'nun) bu tavrı, “Suphi'den kurtulma planı”nın hayata geçirilmesini olağanüstü kolaylaştırmış olsa gerektir. Örneğin, katliamın gerçekleşmesinden iki hafta sonra Trabzon'daki Sovyet Rusya Konsolosu Bagirov'un Trabzon valisine gönderdiği, “Komünist Enternasyonal Heyeti olan Mustafa Suphi ve arkadaşlarının nereye gönderildiklerini” soran yazısına, Trabzon Valisi Sabri'nin, Şark Şurası'nın tektibini anımsatan şu yanıtı verebilmesi bunun en çarpıcı göstergelerinden biridir:

“Komünist Enternasyonal Heyeti'nden hiç kimse buraya gelmedi ve hiç kimse de buradan gitmedi. Bu konuda bizde hiçbir bilgi yoktur.” (Aslan, s.333)

ERZURUM'DAN TRABZON'A...

Mustafa Suphi ve yoldaşları 18 Ocak 1921 günü Kars'tan trenle hareket ede-

rek Erzurum'a doğru yola çıkarlar. Hala Kars'ta bulunan Sovyet Rusya elçisi Mdivani, TKP heyetine veda ziyareti yaparak onları uğurlar. (Karabekir, s.191)

TKP heyetini taşıyan tren Erzurum'a 22 Ocak 1921 günü varır. Plan uyarınca, önceden örgütlenmiş “halk” treni protestolarla karşılar ama herhangi bir fiziksel saldırıya uğramazlar. Tren bekletilmeden Erzurum'un yaklaşık 20 kilometre kuzeybatısındaki Ilıca'ya sevk edilir. Heyet, Ankara yerine, sınır dışı edilmek üzere Trabzon'a gönderilmekte olduğunu bu aşamada öğrenir. Mustafa Suphi, Ankara'ya gitmekte her ne kadar ısrar etse de “halkın kendilerine karşı gösterdiği tepki” gerekçesiyle Trabzon'a gitmeye mecbur edilir. Erzurum Valisi Hamit Bey aynı gün Mustafa Kemal'e, Mustafa Suphi'nin beraberindeki 17 arkadaşıyla birlikte Erzurum'a geldiğini, istasyonda toplanan “binlerce halk tarafından tahkir ve tard olduğunu” ve bekletilmeden yoluna devam etmeye mecbur edildiğini, yol boyunca “ahalinin kendilerine konak ve yiyecek vermediğini” bildirir. (Aslan, s.316) Erzurum'dan Trabzon'a ağır kış koşullarında yapılan yolculuk altı gün sürer. Kars'tan ayrıldıkları 18 Ocak'tan Trabzon'a vardıkları 28 Ocak gecesine kadarki 10 gün boyunca Ankara-Kars-Erzurum-Trabzon arasında yoğun bir telgraf trafiği yaşanmış olsa gerektir ama bu konuya ilişkin ulaşılabilen belge sayısı çok azdır. Mustafa Kemal'in “Mustafa Suphi'den kurtulma planı”nı sadece onaylamakla kalmayıp, ölüm yolculuğunun özellikle Erzurum-Trabzon etabını telgraf başında izlediği ve devlet arşivlerinde bunu kanıtlayan en az üç belge olduğu anlaşılıyor. Bunlardan biri Hamit Bey'den Mustafa Kemal'e gön-

derilen, yukarıda sözünü ettiğimiz, TKP heyetinin Erzurum'a ulaştığını bildiren 22 Ocak tarihli telgraf; ikincisi Mustafa Kemal'den Hamit Bey'e, heyetin kaç kişi olduğunu ve Trabzon'a sevk edilip edilmediğini soran 25 Ocak tarihli telgraf; (Aslan, s.318) üçüncüsü, Hamit Bey'in Mustafa Kemal'e gönderdiği, "Mustafa Suphi'nin zevcesi de dahil 17 arkadaşıyla beraber gittikleri ve Trabzon'a kadar güzergahta bulunan bütün merkezlerde aynı akibete duçar oldukları"ni bildiren 29 Ocak tarihli yazısıdır. (Aslan, s.318)

28 Ocak akşamı Trabzon'a varan TKP heyetinin yolu Değirmendere'de çevrilir, onları bekleyen dost ve akrabalarına gösterilmeden, alt yoldan iskeleye yönlendirilir. Orada onları, Trabzon Valisi Sabri, Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı Barutçuzade Hacı Ahmet ve bu cemiyetin diğer yöneticileri, 3. Fırka Kumandanı Nuri, jandarmalar, polis müdürü ve Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Başkanı'nın sağ kolu, Trabzon kayıkçılar kahyası Yahya ve adamları ve bunların hep birlikte, plan uyarınca kışkırttıkları "halk" karşılar. Küfredilerek ve dayak atılarak hırpalanırlar, eşyalarına ve paralarına el konulur ve iskelede hazır bekleyen tekneye bindirilirlar. Bu teknenin arkasından, tebdili kıyafet etmiş jandarmalar ve Yahya Kahya'nın silahlı adamlarıyla dolu ikinci bir tekne daha hareket eder... (Hamit Erdem, 2010, Mustafa Suphi, s.239)

Konuyu araştıran tarihçilerimizin bugüne kadar gün yüzüne çıkarabildikleri belgeler önümüze en azından şöyle bir sorumluluk zinciri koyuyor:

- Mustafa Suphi'nin ve beraberindeki heyetin Ankara'ya gönderilmemesini emreden ve gönderilmeyecek olan bu heyete ne yapılacağına dair bir plan yapılmasını Kazım Karabekir'den isteyen ve yapılan planı onaylayan ve uygulanışını telgraf başında izleyen Mustafa Kemal'dir.

- Planı hazırlayanlar: Kazım Karabekir ve Erzurum Valisi Hamit Bey'dir.

- Hem Erzurum'daki Muhafaza-i Mukaddesat Cemiyeti, hem de Trabzon'daki İttihatçı çevrelerle sahip olduğu ilişkiler üzerinden bu planın uygulanmasını sağlayan Erzurum Valisi Hamit Bey'dir.

- Heyetin katledilmesi emrini Yahya Kahya'ya veren Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti içinde örgütlenmiş İttihatçılardır.

- Katliamı adamları aracılığıyla bizzat gerçekleştiren Yahya Kahya'dır.

Katliam sonrasında devlet organlarının sergilediği tutum bu fotoğrafı daha da netleştirir. Emel Akal'ın aşağıdaki satırları bu tutumu çok güzel özetler:

"Katliamı yapanlar hakkında hiçbir soruşturma açılmaması Yahya Kahya'ya emri verenleri saklamak içindir. Sup-

hilerin katledilmesi hakkında Mustafa Kemal, Karabekir, Vali Hamit ve benzerleri arasında pek çok telgraf gidip gelmiş olmalı ama bunlardan bir teki bile açığa çıkmamıştır. Mesela Mustafa Suphilerin öldürüldüğüne ilişkin bilgiler Karabekir'e, Mustafa Kemal'e, İçişleri Bakanlığı'na, BMM'ne nasıl verilmiştir? Hangi kelimeler kullanılmıştır? Bu belgeler nerededir? Katliam karşısında herkes mi susmuştur? (...) Karabekir'in yayımladığı ciltler dolu su belgede, Mustafa Kemal'in Nutkunda, Milli Mücadele dönemi komutanlarının hatıralarında bu katliama ilişkin tek satır bile yoktur. (...) Herkes katliam sonrasında suspus olmuştur. (...) Meclis'te bir tek soru önergesi yok mudur? Yoksa tutanaklar da temizlenmiş midir? Mustafa Suphi öldürüldüğünde eski dostlarından Ahmet Ferit ve Yusuf Kemal hükümet üyesi ve bakandır, bu konuda tek kelime etmemişler midir?" (Akal, s.421)

Ama hikaye burada bitmez. Sonradan Muhafız Alayı Komutanı olan İsmail Hakkı Tekçe, ölümünden sonra yayımlanan anılarında, "aldığı emir üzerine" Topal Osman'ın adamlarını da yanına alıp Yahya Kahya'yı öldürdüklerini itiraf eder. (Mete Tunçay, 1989, "Samim Kocagöz'ün Yazısı Üzerine", s.49) Mustafa Suphilerin katledilmesi karşısında çıtı çıkmayan Büyük Millet Meclisi, Yahya Kahya'nın öldürülmesi üzerine Trabzon'a bir tahkikat heyeti gönderir. Bu heyet içinde yer alan Trabzon mebusu Ali Şükrü Bey de daha sonra Mustafa Kemal'in muhafızı Topal Osman tarafından öldürülür. Ardından Topal Osman da üzerine sevk edilen askeri birliklerle girdiği çatışmada, yaralanıp sağ olarak ele geçirilmesi mümkün olduğu halde öldürülür.

28/29 Ocak 1921 katliamını izleyen

bu "faili meçhul" cinayetler zinciri, Mustafa Suphilerin öldürülmelerinin eksiksiz bir "derin devlet operasyonu" olduğunu ek göstergesidir. Nasıl ki "rüşvetin belgesi" olmazsa, böyle bir "derin devlet operasyonu"nun belgesi hiç olmaz; ama "sır" olan bir şey de yoktur.

Dipnotlar:

(1) Kazım Karabekir, Karadeniz katliamından hemen sonra, böyle bir açıklamayı bizzat hazırlayarak, "gerekli yerlere verilecek bilgi" olarak, Ankara hükümetinin Tiflis temsilcisi Kazım Bey'e gönderir. Bu açıklamada, Mustafa Suphi'nin Türkiye'ye ihtilal çıkarmak üzere İngilizler tarafından gönderildiği, Suphi'nin zaten eskiden İngiliz taraftarı Hürriyet ve İtilaf Fırkası üyesi olduğu, Çerkez Ethem ve kardeşlerinin de Suphi'yle ilişki içinde oldukları gibi mantık sınırlarına sığmayan iddialar öne sürülür. (Aslan, 1997, s.326-327)

(2) Erzurum halkının, Erzurum'da sadece orta öğrenimi sırasında bulunmuş olan Mustafa Suphi'yi tanıyor olması mümkün değildir. Mustafa Kemal bu sözleriyle, Rusya'da savaş esiri olarak bulunup da Erzurum'a dönmüş bazı kişilerin Vali Hamit Bey tarafından özel olarak örgütlenerek, Erzurumlular arasında "Suphi'nin savaş esirlerine ne kadar kötü muamele yaptığına" dair yaydıkları söylentilere atıfta bulunmaktadır.

(3) Mustafa Kemal "biz değiliz," derken, bir yandan Karabekir'i överken, bir yandan da sorumluluğu tümüyle onun üstüne atıp, kendisinin ve Hamit Bey'in, onu Erzurum Valiliği'ne atamış olan hükümetin ve meclisin de bu işten ve yaratacağı sonuçlardan sorumlu tutulmaya çalıştığını söylemiş olmaktadır.

(4) Mustafa Kemal, bu sözleriyle Ka-

zım Karabekir'in hazırladığı planı kendisine sunduğunu ve kendisi tarafından onaylandığını açıkça ifade etmektedir. Bu sunma ve onaylama işlemi ancak yazışmalarla gerçekleşmiş olabilir. Ama devlet arşivlerinde bu belgeler yoktur. Suphilerin "ölüm yolculuğu"na ilişkin arşivlere girmemiş veya sonradan yok edilmiş acaba daha kaç belge vardır?

(5) Mete Tunçay'ın Mustafa Kemal'in bu plandaki yeri konusundaki değerlendirmesi şöyledir: "Ben Suphi'lerin öldürülmesinin Trabzon ["Erzurum" olması gerekir- A.K) Valisi Deli Hamit ve Şark Cephesi Komutanı Kazım Karabekir arasında, Ankara'dan bağımsız bir şekilde kotarılmış bir şey olduğunu düşünüyorum. Ankara nihayet kendisine gelen raporlara göre, bunları hudut dışı edin, gerisin geri gönderin diyor." (Tunçay, 1991, "Mustafa Suphi Öldürülmeseydi Muhtemelen Bakan Olurdu", Sol Kematizme Bakıyor, s.17)

Birincisi, Mustafa Kemal Suphilerin sınır dışı edilmesini söylemiyor, Ankara'ya gönderilmemesini emrediyor ve bunun yerine ne yapılacağına dair Kazım Karabekir'in fikrini soruyor. Bunu, "kendisine gelen raporlar" üzerine değil, Çerkez Ethem ve diğer muhalefet kanatlarını tasfiye etmeye karar verdiği için yapıyor. İkincisi, hazırlanan planı, doğurabileceği bütün sonuçları bile bile onaylıyor. Onayladığı plan katliamla sonuçlanınca, sorumluların bulunması konusunda ne Mustafa Kemal ne de herhangi bir başka yetkili herhangi bir girişimde bulunuyor. Herkes üç maymunu oynuyor.

AHMET KARDAM, MUSTAFA SUPHI / KARANLIKTAN AYDINLIĞA, İLETİŞİM YAYINLARI, 2020, S.365-382

Oxfam: Servet ve sefalet makası hızla açılıyor

İngiltere merkezli yardım kuruluşu Oxfam'ın yayınladığı rapora göre, bitmek bilmeyen pandemi, savaşlar ve enflasyon karşısında dünyanın en zenginleri ve küresel şirketler "aşırı bir şekilde zenginleşerek, eşitsizliğin büyümesine yol açıyorlar."

Dünyada her on kişiden birinin açlık çektiğini belirten raporda, "buna paralel birçok kapitalist şirket, yaşanan krizleri fırsata çevirerek çok büyük kârlar elde ettiğine" dikkat çekiyor.

95 gıda ve enerji şirketinin 2022'de kârlarını iki kattan daha fazla artırdıkları belirtiliyor ve "çeyrek asırdır ilk kez aşırı yoksulluk ve aşırı zenginlik bu derecede artıyor" tespitine yer veriliyor.

Oxfam yardım kuruluşunun İsviçre'nin Davos kentinde her yıl düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu'nda (WEF) "En Zenginlerin Hayatta Kalması" (Survival of the Richest), bu yılki sunumda kritik bir başlıkla servet-sefalet makasına dikkat çekildi.

MİLYARDERLERİN SERVETİ 'FIRLADI'

Korona salgını sırasında, yani 2020'den bu yana, insanlığın en zengin yüzde birine toplam 26 trilyon ABD Doları ve kalan yüzde 99'na 16 trilyon ABD Doları düştü.

Oxfam'ın raporu çarpıcı rakamlarla dolu. Dünya nüfusunun en zengin yüzde 1'lik kesimi 2020-2021 yılları arasında yaratılan zenginliklerin yüzde 63'ünü, yani 26 trilyon dolarını gasp ettiğini gösteriyor. Nüfusun yüzde 9'luk kesim ise yüzde 27'sini, yani 11 trilyon doları pay ettiği görülürken, "en alttaki" yüzde 90'lık kesime yani 7,2 milyar insana, sadece 5 trilyon dolarlık yüzde 10'luk bir pay düştü.

Geçen yıl, milyarderlerin serveti, özellikle "gıda ve enerji şirketlerinden elde edilen hızlı kârlar" nedeniyle yeniden "fırladı". Bu şirketlerden 95'i geçen yıl kârlarını ikiye katladılar.

Almanya'da 2020 ile 2021 yılları arasında üretilen tüm servet artışının yüzde 81'i, nüfusun en zengin yüzde birine gitti. Geriye kalan yüzde 99'luk kesime ise ancak yüzde 19'luk bir bölüm düştü.

Dünyada en az 1,7 milyar işçi, enflasyonun ücret artışından daha yüksek olduğu ülkelerde yaşıyor.

Yeryüzünde yaşayan yaklaşık her on kişiden biri açlık çekerken, gıda ve enerji şirketleri 2022 yılında kârlarını iki kattan fazla artırarak yatırımcılarına 257 milyar dolar kâr sağlarken, bir milyara yakın insan açlığın "insafsızlığı" ile boğuşmak durumunda kaldı.

Bu rakamlar, yüz milyonlarca insan için büyük bir felaket olan pandeminin zenginler için "mucizevi bir fırsat" olduğunu gösteriyor.

Servetin bu şekilde yoğunlaşmasına sermaye temsilcisi hükümetler tarafından her türlü kolaylık "teşvik" adı altında bizzat sunuldu. Küresel çapta şirket vergilerinde indirimle gidilirken, işçi ve emekçilerin, yoksulların yaşamlarını doğrudan etkileyen "Katma Değer Vergisi" ve diğer tüketim vergileri artırıldı.

DEVLETLER EĞİTİM GİDERLERİNİ KISMAK İSTİYOR

Açlık çeken dünya nüfusunun yüzde 60'ını kadınlar ve kız çocukları oluşturuyor.

Her dört devletten üçü eğitim ve sağlık gibi kamu sektöründeki harcamalarını ya kısmış ya da kısmayı planlıyor. Oxfam'a göre burada özellikle yatırımlara ve kadın haklarının güçlendirilmesine ihtiyaç var.

Oxfam, aşırı kârlardan ve yüksek servetlerden alınan vergileri artırarak bu duruma karşı koyma çağrısı yapıyor. Var olan ve giderek daha da büyüyen

gelir eşitsizliği ve yoksullukla mücadele etmek için sosyal güvenlik, eğitim ve sağlığa yatırımların artırılması çağrısı da yapıyor.

Oxfam, şirketlerin aşırı kârları için en az yüzde 50'lik bir fazla kâr vergisi alınmasını da öneriyor.

Artan servet-sefalet uçurumu ve eşitsizliğe rağmen, dünya genelinde zenginlerin vergileri ya düşürülüyor ya da hiç artırılmıyor.

Birçok ülkede sayısız şirket "vergi affı" ile ödüllendiriliyor.

Dünya genelinde kapitalist devletler eşitsizliği azaltacak adımlar atmak yerine bir avuç azınlığın zenginliği uğruna çok yönlü krizlerin yükünü işçi ve emekçilere fatura ediyorlar.

Çok uluslu şirketler ve oligarklar, kârları uğruna ülkelerin zenginlik kaynaklarını talan ederek krizin derinleşmesine neden oluyorlar.

Oxfam'ın raporu başka bir çarpıcı gerçeğe daha işaret ediyor: "En zenginler iklimin bozulmasında kilit rol oynuyor. Bir milyarder ortalama bir insandan bir milyon kat daha fazla karbon salıyor." Raporda "İnsanların çoğu kemer sıkma politikaları, artan yoksulluk ve hayat pahalılığı kriziyle karşı karşıyayken, milyarderlerin ve rekor kârların varlığı, insanlığa hizmet etmekte başarısız olan bir ekonomik sistemin kanıtıdır" 'tespitine' yer veriliyor.

Milyarderler sadece zenginlik kaynaklarını çalmakla kalmıyorlar.

Doğayı talan ederek soluduğumuz havayı da kirletiyorlar.

Sonuçta raporu hazırlayanlar milyarderlere ve bu sisteme karşı olanlar değil. Bu haliyle "sistemin sürdürülemez olduğu" gerçeğini görüyor ve çeşitli "iyileştirmelerle" restore etmek istiyorlar.

Ancak bunun kapitalist sistem var olduğu sürece mümkün olmayacağını ya görmüyorlar ya da görmezden geliyorlar.

Servetlerine servet katanlar, dünyanın dört bir tarafında sermaye devletlerine de hükmediyorlar. İşçi sınıfı ve emekçilerin sömürüsüne dayanan kapitalizm, sermayenin azami tekelleşmesine yol açıyor.

İnsanlığı ve gezegenimizi yıkıma sürükleyen bu sistem aşılmadan "iyileştirmelerle" düzelmesinin mümkün olmadığı yaşanan onca pratikle kanıtlanmıştır.

İşçi sınıfı, emekçiler ve dünyanın yoksul halkları "düzelmenin" bu sistem var olduğu sürece mümkün olmayacağını her gün yaşayarak görüyorlar.

Oxfam raporu, "kötülüklerle" dikkat çekerek ve "düzeltmeler" önererek sistemi ihya etmek istiyor.

"Düzelme" ancak ve ancak bu sistem açılırsa mümkün olabilir.

Ya bu sistem aşılarak "düzeltilecek" ya da barbarlık devam edecek...

Dünyada “benzersiz, belirsiz ve çalkantılı bir on yıl”

A. Engin Yılmaz

Dünya Ekonomik Forumu (WEF), Davos'taki yıllık toplantısından önce 2023 Küresel Riskler Raporu yayımlandı. Raporun, Küresel Riskler Danışma Kurulu dahil olmak üzere dünyanın önde gelen 1200'den fazla uzman tarafından hazırlandığı belirtiliyor. Rapor, jeopolitik gerilimler ve sosyoekonomik risklerin keştiği zemini ele alıyor. Önümüzdeki iki yıl içinde ekonomiler ve toplumlar için algılanan en ciddi riskleri tanımlıyor. On yılda derinleşecek krizlere ve felaketlere dönüşebilecek yeni veya hızla artan risklere dikkat çekiyor. Kısa, orta ve uzun vadeli risklerin daha da şiddetleneceğini bekliyor. 2023 başlarken, dünyanın hem tamamen yeni hem de ürkütücü bir şekilde tanıdık gelen bir dizi riskle karşı karşıya olduğuna işaret ediyor.

Geçen yılın, (Ukrayna Savaşı'ndan önce) yayınlanan Küresel Riskler Raporu, Covid-19 salgınından hareketle yaklaşmakta olan küresel zorlukları ele almak için “işbirliğine acilen ihtiyaç duyulduğu” bir zamanda yayınlanmış ve büyük risklerle karşı karşıya olduğu konusunda uyarıda bulunmuştu. Avrupa'nın göbeğinde yeni bir savaşın yol açacağı istikrarsızlığın boyutlarını ve bunun tetikleyeceği yeni riskleri ise tahmin edememişti. Salgının, sağlık ve ekonomik etkileri hızla artan krizlere dönüşürken, Ukrayna'da süren emperyalist savaş, gıda ve enerji krizini zirveye taşıdı, enflasyonu on yıllardır görülmemiş seviyelere çıkardı, yaşam maliyeti krizini küreselleştirdi ve toplumsal huzursuzluğu körükledi.

DÜNYA “ÜRKÜTÜCÜ RİSKLERLE KARŞI KARŞIYA”

WEF raporu, enflasyon, ticaret savaşları, toplumsal huzursuzluk, jeoekonomik çatışmalar ve nükleer savaş tehdidi-ne dikkat çekiyor. Bunlara, sürdürülemez borç seviyelerini, düşük büyümeyi, küreselleşmeden uzaklaşmayı, hızlanan iklim değişikliğini ve potansiyel olarak tehlikeli teknolojilerin neredeyse sınırsız gelişimi boyutlarını ekliyor. Rapor, yaşama maliyeti krizini şu anda insanlığın karşı karşıya olduğu en büyük kısa vadeli risk ve en acil endişe olarak görüyor. Bunu doğal afetler, aşırı hava olayları ve jeoekonomik çatışmalar izliyor. Orta vadede ise iklim değişikliği ve çevresel tehditler zirvede. On yılı aşkın uzun vadede ise iklim koro-

ma ve uyum önlemlerinin alınmaması, fırtına felaketleri ve ekosistemlerin çökmesi yer alıyor. Buna belirgin bir şekilde hayvan ve bitki türlerinin yok olması gibi biyolojik çeşitliliğin kaybolması tehlikesi de dahil. Bunları “istemsiz büyük göç riski” takip ediyor.

Ayrıca rapor, korona salgını ve Ukrayna üzerinde yürütülen emperyalistler arası savaş, enerji, enflasyon, gıda ve güvenlik krizlerini yeniden gündeme getiriyor. WEF tarafından listelenen tüm riskler dizisi, “uğursuz ve alışılmadık derecede acımasız” görünüyor. Enflasyon, yaşam maliyeti krizi, ticaret savaşları, yaygın toplumsal huzursuzluk, jeopolitik çatışmalar ve nükleer savaş hayaleti gibi ‘eski’ risklerin geri döndüğü belirtiliyor. Bunların daha yeni risklerle birleştiğine dikkat çekiliyor. Raporun yazarları çoklu krizlerin, özellikle iklim değişikliği ve biyoçeşitlilik ile ilgili olanlar olmak üzere uzun vadeli riskleri ele alma çabalarını baltalama riski taşıdığını iddia ediyorlar.

Bu riskler dizisinin, insanlığın önünde “benzersiz, belirsiz ve çalkantılı bir on yıl” olduğuna vurgu yapıyorlar. Rapor hem kısa hem de uzun vadeli risklerin daha da şiddetleneceğini bekliyor. Dünya Ekonomik Forumu İcra Direktörü Saa-dia Zahidi, “Zaten en savunmasız olanlar acı çekiyor ve birden fazla krizle birlikte hem zengin hem de fakir ülkelerde savunmasız kabul edilenler hızla artıyor”

değerlendirmesinde bulunuyor. “Bilinen ve yükselen küresel risklerin zaten zehirli olan bu karışımında, yeni bir askeri çatışmadan yeni bir virüse kadar yeni bir şok olayı kontrol edilemez hale gelebilir” diye de ekliyor.

“EKOLOJİK VE SOSYAL KRİZLERİN ON YILI”

Dünya Risk Raporu'na göre Avrupa'daki savaş, uluslararası gerilimler ve korona pandemisi birbiriyle yakından ilişkili bir dizi ciddi soruna yol açtı. Bunlar arasında gıda ve enerji kıtlıkları, hızla yükselen fiyatlar ve artan borç yer alıyor. “Biyöçeşitlilik kaybı ve ekosistemin çöküşü”, önümüzdeki on yılda en hızlı kötüleşen küresel risklerden biri olarak görülüyor ve sonuçları insanlık için en büyük tehdidi oluşturuyor. Risk analistleri, iklimin korunması açısından siyasetin başarısızlığına vurgu yapıyor ve iklimi korumak için hızla önlemler alınması çağrısında bulunuyor.

Önemli politika değişiklikleri veya yatırımlar olmaksızın, iklim değişikliğinin etkileri, biyolojik çeşitlilik kaybı, gıda güvenliği ve doğal kaynakların tükenmesi arasındaki etkileşimin, ekosistemin bozulmasını hızlandıracağı, iklime duyarlı ekonomilerde gıda arzını ve geçim kaynaklarını tehdit edeceği, doğal afetlerin etkilerini artırıp sınırlayacağı uyarısında bulunuyorlar. Sanayi öncesi dönemde

dünyanın küresel ısınmayı 1,5 derece ile sınırlama şansı giderek azalıyor. WEF raporuna katkıda bulunan sigorta grubu Zurich'ten John Scott, “iklim değişikliği gezegen için varoluşsal bir tehdit ve net sıfıra açılan pencere kapanıyor” diye belirtiyor.

Önümüzdeki on yıl jeopolitik ve ekonomik eğilimlerin yönlendirdiği çevresel ve toplumsal krizlerle karakterize edilecek. Yüksek enflasyonun, dünya çapında bir durgunluk ve azalan yatırımların -özellikle Küresel Güney ülkelerinde- küreselleşmeyi durdurabilir diyen rapor, “birçok düşük gelirli ülke birden fazla krizle karşı karşıya” diyor. Borç, iklim değişikliği ve gıda güvenliği” olgusuna işaret ediyor. Dünyanın en fakirleri en çok acı çekenlerdir diyen raporda, “Yolun zincirleme etkileri, toplumun en savunmasız kesimlerini ciddi ölçüde etkileyecek ve zaten kırılgan olan devletler tarafından en şiddetli şekilde hissedilecek ve artan yoksulluğa, açlığa, şiddetli protestolara, siyasi istikrarsızlığa ve hatta devletin çöküşüne katkıda bulunacaktır” biçiminde değerlendirmeler yapılmaktadır.

“SOSYAL UYUMUN AŞILMASI, TOPLUMSAL KUTUPLAŞMA VE SOSYAL HUZURSUZLUK”

Rapor, “Bir ekonomik dönem sona ererken, bir sonraki dönem daha fazla durgunluk, ayrışma ve sıkıntı riski getirecektir” demektedir. Covid-19'un ekonomik etkileri ve Ukrayna'daki savaş, enflasyonun fırlamasına, enerji ve gıda fiyatlarında patlamaya, düşük büyüme ve düşük yatırım döneminin başlamasına yol açtı. Ukrayna Savaşı'ndan 5 hafta önce yayınlanan Küresel Risk Raporu'nda savaş yer almıyordu. “Devletler arası çatışma” riski çok küçük görünüyordu, küresel olarak önemli riskler listesinde yalnızca 27. sırada yer alıyordu. O zamandan beri savaş ve yaptırımlar küresel ekonomiyi sarstı. Dünya Ekonomik Forumu, şimdi dünya nüfusunu ve küresel enerji arzını beslemeye yönelik tehditlerin “on yıllarca süren ilerlemeyi” geri alacağından korkuyor.

“Jeopolitik parçalanma, jeoekonomik savaş yönlendirecek ve çok alanlı çatışma riskini artıracaktır” diyen rapor, önümüzdeki iki yıl içinde küresel güçler arasında artan çatışmalar ve piyasalara

devlet müdahalesi ile ekonomik savaşın norm haline geleceğini belirtiyor. Dünya gücü olan aktörlerin ekonomi politikaları, rakip güçler üzerinde egemenlik kurmak, diğerlerinin yükselişini sınırlamak için giderek daha fazla saldırgan bir şekilde kullanılacak. Ekonomik savaşlar ve yaptırımlar artacak. Rapor, ülkeler arası çatışmaların önümüzdeki 10 yıl boyunca büyük ölçüde ekonomik kalacağını tahmin ediyor. Bununla birlikte rapor, son zamanlarda askeri harcamalardaki devasa artış ve yeni teknolojilerin daha geniş bir aktör yelpazesine yayılması, gelişmekte olan teknolojilerde küresel bir silahlanma yarışına yol açabileceğini belirtiyor. Daha uzun vadeli küresel riskler manzarası, yeni teknoloji silahların son yıllarda görülenden daha yıkıcı bir ölçekte potansiyel olarak konuşlandırılmasıyla çok alanlı çatışmalar ve asimetric savaş ile tanımlanabilir diyor. "Küresel güçler arasında artan çatışmalar"a dikkat çekiyor.

Özellikle son on yıl, insanlık tarihinde yıkıcı bir dönemin habercisi oldu. Covid-19 salgınının ardından "yeni normale" dönüş, Ukrayna'da savaşın patlak vermesiyle "hızla kesintiye uğradı", gıda ve enerjide bir dizi yeni krize yol açtı ve "onlarca yıllık ilerlemenin" çözmeye çalıştığı sorunları tetikledi. Eski ve yeni olmak üzere çoklu krizler bir araya gelerek "benzersiz, belirsiz ve çalkantılı bir on yıllı" şekillendiriyor. Bileşik krizler etkilerini toplumlar genelinde genişletiyor, nüfusun çok daha geniş bir kesiminin geçim kaynaklarını vuruyor. "Enerji arzı krizi", "yükselen enflasyon" ve "gıda arzı krizi" küresel bir "yaşam maliyeti krizi"ni şimdiden derinden hissettiriyor.

Ukrayna Savaşı'nın da bir sonucu olarak dünya genelinde enflasyon yükseliyor, ücretler eriyor, gaz, elektrik, yakıt, gıda ve kira fiyatları patlıyor. Servet-sefalet kutuplaşması görülmemiş düzeylere yükselmiş bulunuyor. Ezilen insanlığın ezici bölümü yoksulluğa ve sefil bir yaşama mahkum oldukça, artı-değere el koyan bir avuç azınlığın serveti artıyor. 16 Ocak günü Davos'ta başlayan Dünya Ekonomik Forumu (WEF) öncesinde yayınlanan Oxfam raporu da bu gerçeğe dikkat çekiyor. Oxfam raporu, dünya çapında 95 gıda ve enerji şirketinin 2022 yılında kârlarını iki katından fazla arttırdığını yazıyor. Tüm bunlar sınıfın ve emekçi kitlelerin büyük hoşnutsuzluğunu ve öfkelerini mayalamakta, dipten dibe patlayacak enerji biriktirmekte, sınıflar mücadelesinin her düzeyde ve biçimde boy vermesinin zeminini hazırlamaktadır.

Küresel Riskler Raporu'nda belirtilen siyasi istikrarsızlık, sosyal huzursuzluk ve şiddetli protestolar beklentisi de bu gerçeğe işaret ediyor.

ABD-NATO cephesinin Ukrayna Savaşı'na benzin dökme politikası günden güne tehlikeli bir hal alıyor. Belli aralıklarla Ukrayna'ya milyarlarca dolar değerinde silah transfer eden Joe Biden yönetimi, savaşın cehennem ateşini planlı bir şekilde körüklüyor. Bu suça ortak olan ABD'nin işbirlikçileri de aynı pervasızlıkla hareket ediyorlar.

Son günlerde peş peşe yaşanan gelişmeler, "rutin" seyreden savaşı şiddetlendirmek için özel bir çaba harcandığına işaret ediyor. Dizi oyunculuğundan alınıp Ukrayna devlet başkanı koltuğuna oturtulan Zelenski, bu makama oturtulduktan sonra Pentagon'un yazdığı senaryodaki rolünü oynuyor. Savaşın başladığı günden itibaren askeri kıyafetle dolaşan Zelenski, savaşı körükleme politikasının 'baş aktörü' olarak rol oynuyor.

KUKLA ZELENSKİ LEOPARD 2 TANKLARI İSTİYOR

Batılı emperyalistlerin çıkarları için Ukrayna'nın savaş alanına çevrilmesine çanak tutan Zelenski ile Neonazi işbirlikçileri, bu yetmiyormuş gibi savaşı şiddetlendirmek için de adeta çırpınıyorlar. 'Rolüne çalışarak' kameralar karşısına çıkan Zelenski'nin istediği şey daha çok silah daha çok para. Ukrayna'ya silah aktıkça Rusya saldırılarını şiddetlendiriyor. Yani Ukrayna halklarının ödediği bedeller ağırlaşıyor. Hal böyleyken Zelenski ABD-NATO cephesinin vermeyi göze alamayacağı ağır silahlar bile talep ediyor. Son günlerde Almanya'nın Leopard 2 tanklarına kafayı takmış görünüyor. Rusya bu konuda sert uyarılar yaparken, Zelenski, tankları vermedi diye Almanya Başbakanı Olaf Scholz'u hedef aldı.

Leopard 2 tanklarının Ukrayna'ya verilmesi konusunda yapılan tartışmalara rağmen konu henüz netleşmedi. 19 Ocak günü İsviçre'nin Davos kentinde Ukrayna'ya Leopard 2 tanklarının tedariki konusunda yapılan görüşmelerde Scholz taahhütte bulunmaktan kaçınıyordu. Ukrayna ile Batılı ülkelerin savunma bakanları, Almanya'da ABD'ye ait Ramstein Hava Üssü'nde yine aynı gündemle bir araya geldi. Ancak Leopard tanklarının Ukrayna'ya gönderilmesi konusu netleşmedi. Bu ise Biden yönetimini rahatsız etti. Scholz'a yüklenen Zelenski ise, Pentagon'a sırtını dayayıp istediği silahları

Savaşa benzin dökme pervasızlığı sürüyor

vermeyenleri 'azarlıyor.'

Bu tankların Ukrayna'ya verilmesinin sembolik bir yönü var. Zira böyle bir durumda Nazilerin Sovyet işgalinden sonra ilk kez Rus-Alman tankları karşı karşıya gelmiş olacak. Amerikancı rejimler tankları vermek için sıra bekliyor. Ancak tankların verilmesi Alman hükümetinin onayına bağlı. Onay vermesi için Scholz'a baskı yapılmaya devam ediliyor. Savaşa benzin dökülenlerden biri olmasına rağmen Scholz'un tanklar için onay vermesi kolay görünmüyor.

CIA ŞEFİ KİEV'DE...

Rusya Ukrayna'ya saldırı başlattığında ABD istihbaratının şefi Kiev'deydi. Son yansıyan haberlere göre ise CIA şefi, kısa süre önce Kiev'e 'gizli' tutulan bir ziyarette bulunmuş. Euronews'de yer alan haberde, Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) CIA Direktörü William J. Burns'ün geçen hafta sonu Ukrayna'nın başkentine gizlice giderek Devlet Başkanı Zelenski ile görüştüğü belirtildi.

İsminin açıklanmasını istemeyen bir ABD'li bir yetkili ziyaretle ilgili şu bilgileri veriyor: "Direktör Burns Kiev'e giderek Ukraynalı istihbarat yetkililerinin yanı sıra Devlet Başkanı Zelenski ile de görüştü ve Rus saldırganlığına karşı savunmasında Ukrayna'ya verdiğimiz desteği pekiştirdi."

CIA şefinin 'gizli' ziyaretinin ardından 18 Ocak günü ABD Genelkurmay Başkanı Orgeneral Mark A. Milley, savaşın başlamasından bu yana ilk kez yüz yüze görüşmek üzere Ukraynalı mevkidaşıyla Polonya'da bir araya geldi. Ukrayna'daki kukla rejimin şefleriyle peş peşe yapılan bu görüşmeler hayra alamet değil. Belli ki Biden yönetimi Ukrayna'da savaşı daha da şiddetlendirmek için hazırlık yapıyor. Bu

görüşmelerin ardından Washington'dan yapılan açıklamalar da bu uğursuz hazırlığı teyit ediyor.

ABD'DEN 30. KEZ SİLAH SEVKİYATI

CIA şefinin Kiev ziyareti, hemen sonrasında ABD savaş aygıtının tepesindeki orgeneralin Ukrayna Genelkurmay Başkanı ile görüşmesi tesadüf değil. Nitekim bu görüşmelerin ardından Washington'dan yapılan açıklamada, Ukrayna'ya yüklü bir silah sevkiyatı yapılacağı ilan edildi. Biden yönetimi, ordu envanterinden Ukrayna'ya 2,5 milyar dolarlık ek askeri yardım yapılacağını açıkladı. Bu silahların gönderilmesiyle ABD'den Ukrayna'ya 30. kez silah sevk edilmiş olacak. Bu ise ayda ortalama üç kez silah sevkiyatı yapıldığı anlamına geliyor.

Son silah sevkiyatı ile ilgili yazılı bir açıklama yapan ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, şunları ifade etti: "Bu yardım paketiyle Ukrayna'ya, aralarında Strayker zırhlı personel taşıyıcıları, Bradley piyade muharebe araçları, mayına dayanıklı pusu korumalı araçlar ve yüksek hareket kabiliyetli çok amaçlı tekerlekli araçların bulunduğu yüzlerce zırhlı araç sağlanacaktır."

ABD ile suç ortakları tarafından Ukrayna'ya yapılan silah sevkiyatları ve Biden yönetiminin üst düzey şeflerinin savaş alanına gitmeleri, savaşı şiddetlendirmek için dolu-dizgin bir çaba harcandığına işaret ediyor. Bu ise savaşın hem şiddetlenmesine neden olacak hem yeni cephelere sıçrama riskini arttıracaktır. Durum günden güne daha vahim bir hal alırken, yazık ki emperyalist savaş karşıtı mücadele halen sınırlı. Oysa bu mücadelenin gelişip kitlesel bir düzey kazanması insanlığın geleceği açısından kritik bir önem taşıyor.

Direnişçi Borbet işçileriyle devrimci sınıf dayanışması

Almanya'nın Solingen şehrinde 21 yıldır jant üretimi yapan Borbet şirketinde çalışan IG Metal Sendikası üyesi 600 işçi, 28 Kasım 2022 tarihinde şaibeli bir "iflas" gerekçesiyle kıdem tazminatları gasp edilerek işten atıldılar. İşçiler, 25 Aralık tarihinden bu yana, işlerine geri dönmek ve gasp edilen haklarını alabilmek için fabrika önü başta olmak üzere şehir merkezinde ve şirkete bağlı fabrikaların önlerinde yaptıkları eylemlerle direnişlerini sürdürüyorlar.

20 gündür direnen Borbet işçileriyle dayanışmak amacıyla, BİR-KAR ve Almanya Devrimci Gençlik Birliği'nden (RJ) sınıf devrimcileri, 13 Ocak günü fabrika önündeki direnişçi işçileri ziyaret ederek eylemli dayanışma gerçekleştirdiler. 'Direnen Borbet işçileri yalnız değildir! İşçilerin birliği sermayeyi yenecek!' yazılı pankartla direniş alanına sloganlar eşliğinde yürüyen sınıf devrimcileri, direnişçi işçilere hitaben kaleme alınan bildiri dağıttılar.

BİR-KAR ve Devrimci Gençlik Birliği (RJ) tarafından gerçekleştirilen bu eylem, direnişçi işçiler tarafından coşku ve sloganlarla karşılandı. Eylem alanında BİR-KAR ve Devrimci Gençlik Birliği (RJ) adına işçilere yönelik konuşmalar yapıldı.

BİR-KAR adına yapılan konuşmada, sermaye sınıfının Almanya ve dünyanın

her yerinde savaşın ve krizin faturasını işçilere ödetmek için çok yönlü saldırılarının devam ettiği, bugün Borbet işçilerini de haksız-hukuksuz bir biçimde sokağa atan Borbet tekeli tarafından yapılan saldırının bundan ayrı düşünülmemeyeceği dile getirildi. Bütün bu saldırılar karşısında işçi ve emekçilerin tek seçeneğinin sınıfın birliğini sağlayarak kararlı bir direniş

olduğu belirtildi. Borbet işçilerinin satılmış işçi temsilcilerinin ihanetine rağmen kendi komitelerini kurarak sürdürdükleri bu direnişin çok anlamlı olduğu ifade edildi. Son olarak, BİR-KAR çalışanı sınıf devrimcileri tarafından sınıf dayanışmasının bir gereği olarak direnişe her türlü desteğin verileceği ve birlikte mücadelelenin daha da büyütülmesi çağrısıyla bitirildi.

rildi.

Devrimci Gençlik Birliği (RJ) adına yapılan konuşmada ise, kapitalist tekelinin ve Alman sermaye devletinin işçiler ve gençler yönelik çok kapsamlı saldırıları örneklenirken, bu direniş alanında işçilerle birlikte olmak ve mücadeleyi birlikte yürütmenin kendileri için çok anlamlı olduğu dile getirildi. Her iki kurum tarafından yapılan konuşmalar ilgiyle dinlenirken, işçilerin dayanışma eyleminden duydukları mutluluk birlikte atılan coşku sloganlarla gösterildi.

Sınıf devrimcileri eylem alanında işçilerle sohbetlerinde kendi deneyimlerini anlatıp, aynı zamanda sınıftan öğrenmeye özel bir önem gösterdiler. Yapılan sohbetlerde işçilerin mücadeleyi daha ileri boyutlara taşıyabilmek için birlikte aldıkları kararlar öğrenildi ve eylem planları hakkında öneriler dile getirildi. Direnişçi Borbet işçileri, mücadeleye kazanana kadar devam edeceklerini ifade ederken önümüzdeki günlerde, eyalet parlamentosu ve otomobil tekelinin önündeki yapacakları eylemler için destek çağrılarını dile getirdiler.

Sınıf devrimcileri için çok anlamlı ve öğretici olan bu dayanışma eylemi direniş alanında çekilen ortak halaylarla sonlandırıldı.

KIZIL BAYRAK / ALMANYA

Fransa silahlanma harcamalarını arttırıyor

hitaben yaptığı yeni yıl konuşmasında, 2024'ten 2030'a kadar savunma bütçesine toplam 400 milyar euronun aktarılmasını ve bunun "özgürlüğümüzü, güvenliğimizi, refahımızı, dünyadaki yerimizi" garanti edeceğini ifade etti. 2019-2025 dönemi için benzer bir plan, yaklaşık 295 milyar euroluk harcama öngörüyordu. Son on yıllarda kronik olarak yetersiz yatırım yapılmasının ardından silahlı kuvvetlere askeri harcama kapasitesinin artırılması gerektiğini duyurdu.

MACRON: "ÇOK SAYIDA TEHDİT!"

"Fransa'nın yüzyılın zorluklarına hazır orduları var ve olacak" diyen Macron, Fransa'nın çok sayıda tehdidin olduğu eşi benzeri görülmemiş yeni bir dön-

me uyum sağlaması gerektiğini söyledi. "Tehlikeler çok sayıda ve birbirine karışmış durumda" diyen Macron, ordunun daha hızlı tepki verebilmesi ve hızla güç kazanabilmesi gerektiğini vurguladı. Yeni bütçe, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalden bu yana daha da acil hale gelen, orduyu potansiyel yüksek yoğunluklu çatışmalara uyarlamaya yönelik bir "dönüşüm programı" olduğunu vurguladı.

NÜKLEER CEPHANELİK İÇİN DAHA FAZLA PARA

Macron, yaklaşık üçte bir oranında daha yüksek olan askeri bütçenin, Fransa'nın güvenliğini güvence altına almasına hizmet etmesi gerektiğini söyledi. Fransa'nın nükleer cephaneliğinin

modernizasyonu için çağrıda bulundu. Macron, "Nükleer caydırıcılık, Fransa'yı diğer Avrupa ülkelerinden ayıran bir unsurdur" açıklamasında bulundu. "Ukrayna'daki savaşın analizinde onların büyük önemini bir kez daha görüyoruz" dedi.

Macron, Avrupa ve müttefiklerinin savunmasını sağlamak için daha fazla askeri malzemeye ve daha fazla tepkiye ihtiyaç duyulduğunu söyledi. Keşif, siber saldırılara karşı savunma ve yeni uçak gemileri ve drone sistemlerine yapılan yatırımların arttığını duyurdu. "Askeri strateji, ülkenin bağımsız bir dünya gücü olarak rolünü güçlendirmelidir" dedi. Buna göre askeri gizli servis bütçesi de yüzde 60 artırılabilecek. Ortak Avrupa savunma politikasının daha da güçlendirilmesi gerektiğini de belirten Macron, "Tehlikeler çok sayıda ve birbirine karışmış durumda" dedi.

Emperyalist dünya savaşlara doğru dolu dizgin ilerlemektedir. Bunun için de emperyalistler silahlanmaya, militarizme ve savaşa dev kaynaklar aktarmaktadır. Tüm dünyada silahlanma alanındaki gelişmeleri yakından izleyip raporlaştıran Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü'nün (SIPRI) raporları, emperyalist dünyanın çılgınca silahlandığına tanıklık ediyor. NATO ülkeleri de her sene olduğu gibi askeri harcamalarını arttırmaktadır. SPİRİ'nin raporları, çığırından çıkmış bir silahlanma yarışının en tehlikeli boyutunu, nükleer silahlar cephesinin oluşturduğunu ortaya koyuyor. Nükleer güçler cephaneliklerini modernize ediyor ve daha da genişletiyor.

Fransa bunun yeni örneğini oluşturuyor. Fransız Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, Fransa'nın askeri harcamalarını önemli ölçüde arttırmak istiyor. Mont-de-Marsan Hava Üssü'nde orduya

“Savaş tanrısı” Alman silah tekeli Rheinmetall

A. Vedat Ceylan

Alman metal tekeli Rheinmetall'in adına bugünlerde daha sık rastlanır oldu. Şirket Ukrayna savaşının başlangıç aşamasında Nisan 2022'de Ukrayna'ya tanesi bir milyon Euro'nun üzerinde olan 100 kadar Marder tipi panzer göndermek için devletten izin istedi.

Rheinmetall şimdi de tanesi 3 ila 7 milyon Euro arasında değişen 40 tane Leopard tipi panzeri savaş bölgesine göndermek için Alman sermaye devletinden finans destek istiyor.

Bu şirket, Yemen'in yerle bir edilmesinden de 'üzerine düşeni' yapmış, Suudi Arabistan'a tank, top, bomba gibi teçhizat sağlayarak adından söz ettirmişti.

DÜNÜ OLDUĞU GİBİ BUGÜNÜ DE KIRLI OLAN RHEINMETALL

Rheinmetall Nisan 1889'da Alman İmparatorluğu'na cephaneye tedarik etmek için kuruldu. Düsseldorf'ta kurulan fabrikada aynı yılın aralık ayında üretime başlandı.

Rheinmetall tekeli devletten aldığı ihaleler ve kısmen de 1891-1892'de ürettiği yekpare (dikişsiz) borular ve onun patenti sayesinde hızla büyüdü. 1896'da dünyanın ilk hızlı ateş eden silahını piyasaya sürdü. Sonraki yıllarda bu silahlarda Fransa'nın geliştirdiği ileri tekniği de kullanan şirket büyük kârlar elde etti. Şirket 1899'da Lüneburg-Heath'de Unterlüß yakınlarında bir alanı silah ve mühimmat testi için kiraladı. 50 km² büyüklüğündeki bu alan bugün hala duruyor.

1901'de iflas eden Rheinmetall el

değiştirse de silah ve teçhizat üretilmesinde bugünün moda deyimıyla “portfolyo”nu geliştirerek devam ettirdi.

L. VE LL. DÜNYA SAVAŞLARI VE “ALTIN YILLAR”

Birinci Dünya Savaşı ve onu takip eden yıllarda Rheinmetall yurtdışından gelen siparişlerle de büyümeye devam etti. Birinci Dünya Savaşı'nın başlangıcında Rheinmetall, Alman İmparatorluğu'ndaki en büyük silah üreticisidir ve yaklaşık 8 bin işçi çalıştırmaktadır.

I. Dünya Savaşı'nın sonunda şirkette 9 bini kadın olmak üzere, yaklaşık 48 bin kişi çalışmaktadır.

II. Dünya Savaşı'nda şirket Hitler'e hizmette kusur etmez. Şirketin yönetiminde Nazi subaylarına yer verilir. Savaş yıllarında Rheinmetall'de çalışan sayısı 85 bine, neredeyse iki katına çıkar.

II. Dünya Savaşı'nda yenilgiye uğrayan Nazi Almanya'sında Rheinmetall'in fabrikaları bombalanarak kullanılamaz hale getirilir.

1950'ye kadar süren bir üretim yasağı olan Rheinmetall sonraki yıllarda hol-

dinge dönüştürülür ve devlet bünyesine alınır.

“ALTIN YILLARA” DÖNÜŞ

Şimdilerde bir kolektif şirket olarak 'hizmet' veren Rheinmetall dünyanın dört bir yanına savaş malzemesi ihraç etmekle “ününe ün” katıyor.

Şirketin borsadaki hisse senetleri dünyanın neresinde olursa olsun her atılan bombayla yükseliş grafiği çiziyor. Avrupa'nın ön kapısı Ukrayna'ya atılan her bomba, fırlatılan her füze, bedene sapanan her kurşunla şirket ve yatırımcıları kârlarına kâr katıyor.

Rheinmetall şimdi de Ukrayna'ya verilmesi tartışılan Leopard 2 tipi panzerleri için devletten kesenin ağzını açmasını istiyor.

Şirket, “halihazırda elimizde 22 Leopard 2 ve 88 Leopard 1 tankı var. Ancak maliyetleri birkaç yüz milyon Euro'yu bulan bu tankları, finans desteği kesinleşmeden hazır hale getiremeyiz” açıklaması yaptı.

Ukrayna uzun süredir Almanya'dan Leopard tankları talep ediyor. Polonya

Cumhurbaşkanı Andrzej Duda, “uluslararası koalisyonun bir parçası olarak bunu yapmaya hazır olduğunu” söylemesinin ardından bu tartışma ivme kazandı. Rheinmetall zaten dünden hazır. Her ne kadar sonuç için Almanya'nın kesenin ağzını açması bekleniyor görünse de esasen, “koşulların olgunlaşması” bekleniyor. Yani Rusya'nın kaybetmesi ufukta görünür görünmez “kurtlar sofrasında” pay kapmak için adımların ardı ardına hızlıca atılacağından kuşku duyulmamalı.

14 Ocak günü İngiltere, Challenger 2 ağır muharebe tanklarının Kiev'e vereceğini açıkladı.

İngiltere Başbakanı Rishi Sunak, Challenger 2 tanklarının ve ek topçu sistemlerinin sağlanmasının Ukrayna ordusunun «Rus birliklerini geri püskürtmesine» yardımcı olacağını söyledi.

İngiltere'nin bu adımı, 'gelgit' yavaşlayan Almanya Başbakanı Olaf Scholz (SPD) üzerindeki baskıyı, Ukrayna'ya savaş tankları göndermesi için arttıracak benziyor.

Adeta bir savaş bakanı gibi çalışan Almanya'nın Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock'un ağzından zaten kelimeler yerine Rheinmetall'in mermileri çıkıyor.

Rheinmetall avuçlarını ovuşturma devletten kesenin ağzını açmasını bekliyor. Ve bunun çok da uzak olmadığını düşünüyor.

Dünyanın neresine bir top bir bomba düşse, bir füze fırlatılsa, canlı-cansız her şey tankların paletleriyle yerle bir edilse, kitlesel kıyımlar yaşansa adeta bir savaş tanrısı gibi orada bitiveriyor Rheinmetall.

Almanya Maliye Bakanı'na rüşvet suçlaması

yapan başsavcılık sözcüsü, incelemenin yolsuzlukla mücadele için oluşturulan özel bir ekip tarafından yürütüldüğünü söyledi.

Haber portalı Spiegel'in Ekim ayında gündeme getirdiği iddialara göre, Maliye Bakanı Lindner, henüz bakanlık görevini üstlenmeden 2021 yılında Karlsruhe kentindeki bir bankaya ev satın almak ve yenilemek için kredi başvurusunda bulundu. Bir yıl sonra bakan olmasının ardından ise Lindner'in bankanın kuruluş yıldönümü için banka yönetimine bir tebrik mektubu gönderdiği ve bu

mektuptan kısa bir sonra da satın almak istediği evin arsası ile birlikte kredi başvurusuna onay çıktığı belirtiliyor.

Spiegel'in haberine göre, Lindner'in Berlin'de satın almak istediği iki katlı evin maliyeti arsasıyla birlikte 2 milyon 800 bin euro.

Stuttgart'ta 6 Ocak'ta yapılan FDP'nin geleneksel Dreikönigs-Treffen (Epiphany-FDP) toplantısında konuşan Maliye Bakanı Lindner, “Şu andan itibaren, zenginlik üretmek bir kez daha dağıtmaktan daha önemli olmalıdır” demişti.

Liberal bakan, her ne kadar “Zenginlik üretmenin dağıtmaktan daha önemli olduğunu” zirvalasa da zenginlik üretmeyince zengin olmanın yolunun işçi sınıfı ve emekçilerin üretim alanlarında kendi sefaletleri pahasına ürettikleri zenginliklere el koyan diğer asalaklar gibi, bakanlık forsunu kullanarak payına düşeni istemekten geri kalmadı. Kamuoyundan gelen ve giderek artan eleştirilere karşı 26 Aralık 2022 tarihinde yaptığı basın açıklamasında, “Birileri beğenmiş ya da rahatsız edici bulmuş, gerçekten umurumda değil” diyerek ek-siksiz bir burjuva liberal portresinin nasıl olması gerektiğinin güzide bir örneğini sergilemişti.

Avrupa Parlamentosu'nda patlak veren rüşvet olayından sonra şimdi de Almanya'nın trafik lambası koalisyon hükümetinin FDP'li maliye bakanın adı rüşvetle anılıyor. SPD, Yeşiller, FDP koalisyon hükümetinin “Ukrayna bu savaşı kazanmalı!” diyen küçük ortağı FDP'nin başkanı Maliye Bakanı Christian Lindner, bir bankadan rüşvet almakla suçlanıyor.

Alman medyasında çıkan haberler göre bir bankadan konut kredisi alırken yolsuzluk yaptığı iddia edilen Almanya Maliye Bakanı ve Liberal Hür Demokrat Parti'nin (FDP) Genel Başkanı Christian Lindner hakkında başsavcılığın inceleme başlattığı belirtiliyor.

Tagesspiegel Gazetesi'ne açıklama

Berlin'de kitlesel ve coşkulu LLL yürüyüşü

Her yıl ocak ayının ikinci hafta sonu düzenlenen Luxemburg-Liebkecht-Lenin yürüyüşü, bu yıl da kitlesel bir katılıma sahne oldu. 2023 LLL yürüyüşü, denilebilir ki 100. yıl (2019) sonrasındaki en kitlesel ve coşkulu gösteri olarak kayıtlara geçti. Rosa ve Karl'ın sosyal demokrat bakan Noske'nin emriyle Freikorps tetikçileri tarafından katledilmelerinin 104. yılı vesilesiyle düzenlenen yürüyüşe katılan kitle, saat: 09.00-10.00 arasında Frankfurter Tor'da toplanmaya başladı. Burada bir yandan kortejler oluşturulurken, bir yandan da çeşitli grupların miting araçlarından konuşmalar yapıldı, marşlar söylendi. Saat: 10.00 civarında kortejlerin oluşturulmasının ardından yürüyüşe geçildi.

En önde "Luxemburg, Liebknecht, Lenin - Kimse unutulmadı! Ayağa kalkın ve direnin!" şiarlı pankartın taşındığı yürüyüşte çeşitli ülkelerden birbirine yakın çizgideki örgüt, parti ve gruplar bloklar halinde kortej oluşturdu. DKP'nin inisiyatifinde "Komünist Blok", MLPD'nin başını çektiği ICOR bloğu, Enternasyonal Komünistler Birliği, Anti-Faşist blok gibi kortejler arasında en kalabalık katılımı DKP ve gençlik örgütü SDAJ sağladı.

Eylemde hemen tüm Alman sol grupların canlı ve disiplinli kortejleri vardı. Türkiye'li hemen tüm sol örgüt ve çevrelerin de dikkat çeken bir katılımı, coşku ve dinamizmi söz konusuydu. İngiltere, Şili, İtalya, Yunanistan, İspanya gibi ülkelerden sol grupların olduğu gösteri, enternasyonal bir atmosfer yansıtıyordu.

Sınıf devrimcileri ise TKİP imzalı "21. yüzyıl sosyalizmin olacaktır!" şiarlı pankart arkasında TKİP bayraklarıyla yürüdüler. Komünistler ayrıca TKİP Ukrayna açıklamasının Almancasını ve yakın dönemde Almancaya çevrilen Gürcistan krizi değerlendirmelerini içeren broşü-

rün dağıtımı gerçekleştirdiler. BİR-KAR flamalarının da taşındığı kortejin hemen devamında ise Revolutionärer Jugendbund (RJ) korteji vardı. RJ'li gençler "Haraket etmeyen zincirlerini hissedemez!" sözünün yer aldığı pankart arkasında RJ flamalarıyla yürüdü. Gençlik kortejinde başından sonuna kadar dinamizm ve coşkulu sloganlar hiç susmadı.

Toplanma yerinden anıtmezarların olduğu yere kadar sloganların hiç susmadığı yürüyüşte Ukrayna savaşı üzerinden emperyalist paylaşım ve savaş karşıtı söylemler ve şiarlar ön plandaydı. Almanya'nın militarist konumu da eleş-

tirilerin hedefindeydi. Eylem boyunca dağıtılan bildiri, broşür vb. materyallerde yine Ukrayna'daki emperyalist savaş teması ağırlıktaydı. Keza taşınan çok sayıda pankart ve döviz de bu temayla hazırlanmıştı. Kızıl renklerin hakim olduğu kortejlerde, daha genel planda ise sınıf mücadelesini, devrim ve sosyalizm idealini vurgulayan coşkulu sloganlar atıldı.

Bu yılki yürüyüşün ayırt edici özelliği, ilk kez gençlik kitlesinin katılımı ağırlıklı kısmını oluşturmasıydı. Hemen bütün kortejlerde gençliğin gözle görülmür bir yoğunluğu vardı. Kızıl sembollerle donanmış gençlik kitlesi, haliyle her bir korteje ve eylemin toplamına canlı ve coşkulu bir atmosferin egemen olmasını sağladı. Bunu içinde bulunduğumuz dönemin en önemli potansiyeli saymak gerekiyor.

Almanya'da tümüyle kızıl renklerin, devrim ve sosyalizm değerlerinin hakim olduğu LLL yürüyüşü, anıtmezarların ziyaret edilmesi ve mezarlık önündeki alanda kurulu stantlardaki etkinliklerin ardından sona erdi.

KIZIL BAYRAK / BERLİN

Wuppertal'da Engels anması davası eylemleri

Engels anmasının hakimlikçe iptal edilen ilk duruşmasının olacağı cuma günü, BİR-KAR ve Revolutionärer Jugendbund tarafından öğlen ve akşam saatlerinde basın açıklaması eylemleri gerçekleştirildi.

Saat 13.00'daki ilk eylem Oberbarren'deki polis merkezi karşısındaydı. Buradaki açıklamada polis şiddetine karşı direnişe vurgu yapan RJ ozalitinin yanı sıra, RJ, BİR-KAR ve MLPD flamaları açıldı. Basın açıklaması metni öncesinde RJ'li bir genç tarafından açılış ve selamlama konuşması yapıldı. Ardından BİR-KAR ve RJ'nin davalarla ilgili ortak metni okundu. Son olarak da eyleme destek veren bir MLPD'li tarafından dayanışma konuşması yapıldı.

İkinci açıklama ise saat 18.00'da Wuppertal Hauptbahnhof önünde düzenlendi. BİR-KAR ve RJ imzalı, "Wup-

pertal emniyetindeki ırkçı polis grubunun baskılarına boyun eğmiyoruz! Toplanma (gösteri yapma) hakkını savunalım!" şiarlı pankartın açıldığı eyleme MLPD ve KA da destek verdi. Eylemdeki örgüt ve kurumların flamalarının dalgalandığı açıklama, öğlen olduğu gibi RJ'li bir gencin açılış konuşmasıyla başladı.

Meydandan geçenlere yönelik yapılan ajitatif konuşmada, polis şiddetinin sadece Wuppertal'daki bir olaydan ibaret olmadığı, son günlerde Lützerath'da olduğu üzere dünyanın pek çok yerinde polis şiddetinin hüküm sürdüğü belirtildi. Lützerath'da linyit kömürü için doğanın talan edilmesine karşı işgallerle, blokajlarla direnenlerin yoğun polis terörüne maruz kaldıkları vurgulandı. Orada olduğu gibi, Engels anması davasının da "sınıfsal" yargının baskısına maruz maruz kaldığı, Lützerath ve yağ-

maya-saldırıya uğrayan her yerde direnişin her zamankinden daha çok meşru olduğu ifade edildi. Konuşma, devlet terörü ve baskılarına boyun eğilmeyeceği, sömürünün ve savaşların olmadığı, doğanın yağmalanmadığı bir dünya için mücadelenin kararlılıkla sürdürüleceği sözleriyle noktalandı.

Konuşmanın ardından ortak basın açıklaması metni okundu. 2021'deki Engels anmasına yönelik saldırı ve engellenmenin somut bilgilerle teşhir edildiği açıklamada, yargı süreciyle ilgili de bilgilendirme yapıldı. Mahkemelerin düzenden ve bekçilerinden hesap sorma kürsüsüne çevrileceği belirtilerek, bu mücadeleyle dayanışma çağrısı yükseltildi.

Buradaki eylemde MLPD ve KA adına da kısa birer konuşma yapıldı. MLPD konuşmasında, Engels eyleminde olduğu

gibi, politik saldırıların tesadüf olmadığı, bunların emperyalist kapitalist dünyadaki gidişatın birer ürünü oldukları söylendi. Yine bunun bir yansıması olarak Ukrayna'daki tehlikeli savaşa değinilerek, barış hareketi geliştirilmesinin önemine işaret edildi. KA adına yapılan konuşmada ise Engels eyleminde saldırıya uğrayan ve mahkemelerde mücadele verecek olan herkesle dayanışma içinde olunacağı ifade edildi. Ukrayna savaşına atıfla dünyada kapitalizmin daha da saldırganlaştığı ve baskıların arttığı hatırlatılarak, mücadelenin önemine işaret edildi.

Konuşma aralarında "Direniş terör değildir", "Yaşasın enternasyonal dayanışma", "Polis şiddeti her yerde" gibi sloganların atıldığı eylem, davalara katılım çağrısı ve dayanışma vurgusuyla sona erdi.

KIZIL BAYRAK / WUPPERTAL

28. Rosa Luxemburg Konferansı'nın ardından

A. Eren

İki yıl süren pandeminin ardından, Junge Welt gazetesi tarafından "Üçüncü Dünya Savaşını Durdurun – Şimdi!" çağrısıyla, 14 Ocak'ta gerçekleştirilen geleneksel konferans, yeni bir katılım rekoru kırdı denilebilir. Konferansa gençlerin ilgisinin büyük olması dikkat çekiciydi. Saat on birde başlayan konferans akşam saat sekizde kalabalık kitlenin tek bir ağızdan, gür sesle söylediği "Enternasyonal" marşıyla son buldu. Üç bin kişinin bizzat katıldığı konferansı, yirmi bin kişi de internet üzerinden izledi. Örneğin Zürih ve Nürnberg'den konferansa selam gönderen 50 kadar izleyiciden oluşan "halka açık izleme grupları" vardı.

Salonda bildiri, gazete ve dergi satışları, kitap standları, savaş karşıtı flamalar, kızıl bayraklar oldukça dikkat çekiyordu.

"Üçüncü dünya savaşını engellemek için bütün savaş karşıtı güçlerin karşı cephe oluşturması"ni, üzerinde durulması gereken en acil görev olarak tanımlayan açılış konuşmalarının ardından konuşmacılar farklı konularda sunumlarını yaptılar.

Brikselli tarih profesörü Anne Morelli'nin "NATO'nun Savaş Propagandası" sunumu oldukça günceldi. Morelli Birinci Dünya Savaşı'nın hemen sonrasında, bugüne kadar geçerliliğini yitirmediği söylenen on "savaş propagandası ilkesini" analiz eden İngiliz diplomat Baron Arthur Ponsonby'ye atıfta bulunarak, emperyalistlerin şu propaganda ilkelerini sıraladı: Savaş istemiyoruz, karşı taraf esas sorumludur. Düşmanın (karşı tarafın) lideri bir şeytandır. Biz iyi bir amaç için savaşıyoruz. Düşman yasadışı silahlarla savaşıyor. Düşman vahşeti bilerek yapar, biz sadece kazara yaparız. Bizim kayıplarımız az, düşmaninki oldukça fazla. Sanaatçılar ve aydınlar davamızı destekliyor. Misyonomuz kutsal karakter taşır. Söylediklerimizden şüphe duyan herkes vatan hainidir...

Morelli bu ikiyüzlü savaş propagandasının sistematik şekilde teşhir edilmesinin önemi üzerinde durulması gerektiğini vurguladı.

Pekin'deki Renmin Üniversitesi'nde araştırma yapan ve ders veren bir ekonomist olan Wen Tiejun, emperyalist güçlerin düşüşü ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin yükselişi hakkında konuştu. Çin hükümetinin ekolojik yenilenmeyi hedef-

lediği saptamasını yapan Tiejun, örnek olarak devlete ait şirketlerin köylülerin ortak mülkiyeti olarak planlanan fotovoltaik tesisleri inşasını gösterdi. Konuşmasının özü "Çin'in hala sosyalist bir ülke" olduğunda düğümleniyordu. "Sosyalist ekonomi sadece fabrikalar üzerindeki kontrol yoluyla değil, aynı zamanda mali sermayenin kullanımı yoluyla da kontrol edilebilir" diyen Tiejun, Çin'in bir tür "Yeni Ekonomik Politika (NEP) izlediği" tezini dillendirdi.

İlgiyle izlenen diğer konuşmacı ise eski Sovyet Rus diplomat ve tarih profesörü Nikolai Platoskin idi. Pasaportuna el konulduğu için doğrudan konferansa katılmadığını belirterek, Moskova'dan canlı yayınlanan konuşmasını Almanca sundu. Donbass ve Rusya'daki pek çok insanın hala da iki ülkenin barış ilişkileri içinde yaşamasını istediklerini belirten Platoskin, 1932-33 yıllarında Almanya'nın faşistleştirilmesi ile 2014 yılında Ukrayna'nın faşistleştirilmesi arasında paralellikler kurdu.

Ardından, 1981'den bu yana ABD'de haksız bir şekilde zindanda tutulan Mumia Abu-Jamal kendi sesinden konferansı selamladı.

ABD'li ekonomi tarihçisi Jack Rasmus, krizle boğuşan dünya ekonomisinin genel bir değerlendirmesini yaptı. Neoliberalizmin 2008-2009 krizinden bu yana hala toparlanamadığına vurgu yaptı. Sermayenin reel ekonomiden mali sektöre göreceli olarak kaymasının istikrarsızlık yarattığını ve sömürüyü şiddetlendirdiğini vurgulayan Rasmus, mevcut enflasyonun yüzde 5 ila 6 seviyelerinde kronikleşebileceğini düşünüyor.

"ABD emperyalizmi, Ukrayna'daki savaşın da açıkça gösterdiği gibi, son 25 yılda daha saldırgan hale gelmiştir. NATO Rusya'ya karşı yeni cepheler açabilir" diyen Rasmus, başta iklim krizi olmak üzere, kitlesel toplumsal hareketlerin önümüzdeki dönemde daha da belirgin bir şekilde yeşereceği, kapitalizm 21. yüzyılın ortalarından sağ çıkamayacağı öngörüsünde bulundu.

Mali Cumhuriyeti eski Kültür ve Turizm Bakanı Aminata Dramane Traoré ise konuşmasında kıta ülkelerindeki yabancı askeri müdahalelere dikkat çekti. Mali'deki Fransız ve Alman askeri operasyonlarının buradaki terörizmi cesa-

retlendirdiğinin altını çizdi. Fransa'nın askerlerini Mali'den sözde çekmiş gözük-tüğünü, fakat askerlerin şu anda komşu ülkelerde konuşlanmış olduğunu, bu ülkelerde de yerel halkın direnişinin giderek arttığını dile getirdi. Fransa'nın Batı Afrika kaynaklarından vazgeçmeye hiç de istekli olmadığı bir gerçek diyen Traore, Ukrayna'daki savaşla karşılaştırmalı bir bakış açısıyla Batı'nın ikiyüzlülüğünü ve ırkçılığını teşhir etti.

Küba Gazeteciler Derneği Birinci Başkan Yardımcısı Rosa Miriam Elizalde'nin, "Barışın Önkoşulu Olarak Sosyalizm: Küba Örneği" sunumu ilgiyle izlendi.

"Artık dünyanın sonunu hayal etmek, kapitalist yönetim modelinin sonunu hayal etmekten daha kolay" diyen Elizalde, büyük teknoloji tekelleri çağında kapitalizmin sekiz milyar insanın verilerini nasıl sömürdüğüne dikkat çekti. ABD'nin Küba'ya karşı bir siber savaş yürüttüğünü belirten Rosa Miriam Elizalde, ilerici, devrimci güçlerin internet ve sosyal ağları demokratik kontrol altına almak için kendi araçlarını yaratmaları gerektiğini belirtti ve şu vurguyu yaptı: "İnsanlık ancak kapitalizmin 'nefes kesen kültürel egemenliğine' karşı mücadele ederek ve onu yenerek kurtulabilir."

ELEŞTİREL BİR GÖZLEM

Emperyalist savaşa karşı devrimci tutum üzerine yapılan bir konferansa ilginin oldukça fazla olması bu konudaki tartışmaların genel ihtiyaç olduğunu gösteriyor. K. Liebknecht ve R. Luxemburg gibi büyük devrimciler şahsında işçi sınıfı hareketinin emperyalist savaşa karşı ikirciksiz tutumunun tarihi önemi bugün her zamankinden daha iyi görülüyor. Rusya-Ukrayna savaşına yaklaşımda kafaların ne kadar karışık olduğu çok belirgin. Konferansın bütün coşkusuna rağmen, ortaya çıkan en temel zayıf tarafı bu olgudur. Bütün ekonomik ve toplumsal özgünlüklerine rağmen, işçi sınıfı sömürsünün diğer emperyalist ülkeleri aratmayacak şekilde yaşandığı, yayılmacı amaçlarını gizlemeyen Çin'in hala "sosyalist ülke" olarak gösterilmesi sosyalizm adına utanç verici bir tutumdur.

Diğer taraftan Rusya'nın saldırganlığının, emperyalist emellerinin rasyonalize edilmesi, NATO'nun planlarına karşı tümüyle haklı bir reaksiyon olarak su-

nulması ve bunun sosyalist güçler adına yapılması dünya işçi sınıfının savaşa karşı net tutum almasındaki en büyük handikaptır. Konferans'ta yapılan konuşmaların ve özellikle Alman Komünist Partisi (DKP) temsilcilerinin tezlerinin dayandığı bu argümanlar, emperyalist savaşa karşı kitlelerin harekete geçirilmesinin önündeki büyük engellerdir.

Dünya devrimci işçi sınıfının emperyalist savaşa karşı tarihsel olarak ortaya koyduğu tutumun bugün Rusya-Ukrayna savaşında belirginleşmemesi aşılması gereken en önemli zafiyettir. Lenin'in o güncel, büyük eseri "Emperyalizm" bugünkü teorik analizlerde temel alınmadan, savaş karşıtı bir barış hareketinin yaratılması olanaklı değildir.

Önümüzdeki dönemde işçi sınıfının politik gündemini oluşturacak Rusya-Ukrayna savaşına karşı tutumun hangi teorik zeminde olması gerektiğinin en temel belgelerinden biri TKİP'nin 27 Şubat 2022'de "Emperyalist dünya ve Ukrayna krizi" başlığıyla yaptığı açıklamadır:

"ABD emperyalizmi liderliğindeki kampın Rusya'nın boğazını sıkmasının yeni bir halkası olan Ukrayna'yı NATO'ya almak politikası kesin bir dille mahkûm edilmelidir. Zira halen dünya barışını tehdit eden, Ukrayna'yı ve halkını ise bir kurban haline getiren kışkırtıcı ve saldırgan emperyalist tutum bu politikada ifadesini bulmaktadır. Öte yandan, Rusya'nın savaşın hemen öncesinde ve bizzat devlet başkanı üzerinden Ukrayna ulusunun ayrı bir devlet olarak var olma hakkını tartışmaya açan gerici ve yayılmacı politikası aynı kesinlikte mahkûm edilmelidir. Ukrayna ulusunun ne olduğu ve siyasal bakımdan varlığını hangi biçimde sürdüreceği, tümüyle Ukrayna ulusunun kendi iradesine ve tercihinin bağlı bir sorundur. Mevcut kukla yönetimin Ukrayna'yı sürüklediği durum ne olursa olsun, Ukrayna ulusunun bağımsız devlet olarak var olmak hakkı dokunulmazdır."

İşçi sınıfı devrimciliği iddiasındaki bir hareket savaş karşıtı yaklaşımını tam da bu berraklıkla ifade etmek zorundadır. Başta işçi sınıfı olmak üzere diğer emekçi kitleler içinde "inandırıcı" olmanın başka bir yolu yoktur. Konferans bu yönüyle yeniden değerlendirilmeyi gerektirmektedir.

Gülistan Doku nerede?

Munzur Üniversitesi öğrencisi Gülistan Doku'dan 5 Ocak 2020'den bu yana haber alınamıyor. Geçtiğimiz üç yıl boyunca ailesi, hukuk ve meslek odaları, insan hakları, kadın ve gençlik örgütleri her yolla bu soruyu her yerde sordu: Gülistan Doku nerede?

Üç yıldır sorular cevapsız kalırken, açılan soruşturmada bir gelişme yaşanmadı. Doku'nun üniversiteden arkadaşı ve kaybolmasında baş şüpheli olan Zinal Abarakov ve ailesi ile ilgili etkin bir soruşturma yürütülmedi.

ETKİN YÜRÜTÜLMİYEN SORUŞTURMA

Ailenin avukatlarından Ali Çimen, soruşturma kapsamında hazırlanan bilirkişi raporunun fail Zaynal Abakarov'un Doku'yu 2 gün art arda alıkoyduğunu gösterdiğini belirtti. Gülistan Doku'nun telefon kayıtlarını değerlendiren Çimen, 4 Ocak günü polis kayıtlarına giren bir durumdan da söz etti:

"Saat 23.00'e kadar Gülistan'ın ne olduğu ile ilgili bir bilgimiz yoktu. Ta ki bir vatandaş dosyaya ihbarda buluna kadar. Gülistan'ın zorla araca bindirildiğine şahit olan bu kişinin ihbarından sonra biz öğrendik ki; Gülistan orada alıkonuşmuş, zorla araca bindirilmek istenmiş. Polis geldikten sonra da kimlik sorması üzerine şüphelinin kimliğinin üzerinde olmadığı anlaşılınca ev aranmış ve baba gelmiş. Ondan sonra da polis olan babası geldikten sonra şüpheli gözaltına alınmadan serbest bırakılıyor. Şimdi biz bu olayı ne şüphelinin ilk ifadelerinden ne de şüphelinin babasının ilk ifadelerinden hiç bilmiyorduk. Çünkü buna hiç değinmediler. Sadece, 'eve gelip çay içti ve öyle gitti' dediler. Vatandaş ihbarı sonrasında

Hatice öğretmen çıktı, Gülistan oradan ayrıldıktan sonra yurda gidemedi saat geç olduğu için hocasının evine gitti, hocasına tüm şeyleri anlattı, hocası da gelip ifadesini verince biz anladık ki o gece Gülistan alıkonulmuş."

Gülistan'ın kaybolduğu gün de alıkonulduğunu aktaran Av. Çimen şunları ekledi:

"Gülistan kafeye gidiyor. Kafeye girdikten sonra 5 dakika kalıyor. Kafeden çıktıktan sonra yine aynı evden çıkar gibi hızlıca kafeyi terk ediyor, şüpheli yine onun peşinden koşuyor, Gülistan'ı alıkoyuyor ve 8 dakika boyunca, bu video analiz raporunda geldi, uyarı, ikaz, ihtar, tehdit, hatta konuşurken Gülistan'ın başının üstüne çıkar gibi oluyor. Yani şüpheli, 4 Ocak gecesi yaptığı alıkoyma eylemini, 5 Ocak günü de tekrarladı."

Alıkoyma, tehdit, baskı ve bunların iki gün boyunca sürmesinin tutuklama

gerekçesi olması gerekirken olayın üstü örtülmüş, etkin bir soruşturma yürütülmemiştir. Tüm bu süre boyunca Gülistan Doku'nun intihar ettiği algısı yaratılmak istenildi ve Dersim'de Uzun Çayır Barajı'nda günler süren arama yapıldı.

KORUNAN VE KOLLANAN FAİLLER

Bu süre boyunca Gülistan Doku'nun kaybolması ile ilgili yapılan eylemler sonucunda Abarakov 17 Mart 2022'de Alanya'da gözaltına alındı. Doku'nun kaybolmasının üstünden geçen iki yıl sonra gözaltına alınan Abarakov, 24 saat gözaltında kaldı ve Alanya Adliyesi'nde SEGBİS üzerinde sorgusu yapıldı. Dört saatlik sorgunun ardından adli kontrolle serbest bırakılan Abarakov'a yurt dışı yasağı konuldu. Abarakov'un adli kontrol şartı kararının, adreslerinde olmadığı ve telefonlarına ulaşılamadığı gerekçesiyle

6 ay 15 gün boyunca tebliğ edilemediği ortaya çıktı.

Gülistan Doku'nun kaybolması soruşturmasının etkin bir şekilde yürütülmesi, failerin korunup kollanması sistemin işleyişinin göstergesidir. Etkin bir soruşturma yürütülmesini ve Doku'nun bulunmasını isteyen anne ve ablasının onlarca kez polis şiddeti ile gözaltına alınması adaletin nasıl işlediğine işaret etmektedir. Failerin ellerini kollarını sallayarak dolaşabilmeleri hukukun kimlerin elinde olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur.

Gülistan Doku 5 Ocak 2020'den bu yana kayıptır. Doku'nun akıbetinin açığa çıkarılması ve failerin aklanmaması ancak mücadele ile mümkün olacaktır. Kadınların kaybedilmediği, katledilmediği ve şiddete uğramadığı bir dünya için yaşananları unutmamalı, unutturmamalı, hesap sormalıyız!

DGB İstanbul İl Meclisi gerçekleştirildi

"GENÇLİĞİN SEÇİMİ"

Gençliğin gündemleri ve sorunları üzerine konuşmalar gerçekleşti. Seçimlere ilişkin yapılan konuşmalar da gençliğe hangi politik söylemler ile gidilmesi gerektiği, sorunlar karşısındaki çözüm yolunun düzenin alternatifleri ile değil kendi mücadelemiz ile gerçekleşeceğinin anlatılabilmesi vb. üzerine bir dizi

tartışma gerçekleştirildi. Siyasal sürecin konuşulmasının ardından Şubat ayında yapılması düşünülen seçim gündemli panel/buluşmaya ilişkin bir dizi pratik planlama ve tartışma gerçekleştirildi.

"ÖZGÜRLÜK VE GELECEK BULUŞMASI"

İl Meclisi'nin bir diğer konu başlığı

ise Nisan ayında yapılması düşünülen "Özgürlük ve gelecek buluşması" oldu. "Özgürlük ve gelecek buluşması" ile gençliğin yaşadığı yakıcı sorunlar karşısında ne yapması gerektiğinin anlatılabilmesi hedefleniyor.

DGB İl Meclisi, 1 Ocak itibarıyla yayın hayatına başlayan, işçi ve emekçilerin sesi Emeğin Kurtuluşu Gazetesi'nin değerlendirilmesi ve yaygınlaştırılması tartışmaları ile sonlandırıldı.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

İstanbul Devrimci Gençlik Birliği 8 Ocak Pazar günü İl Meclisi gerçekleştirdi. Öncelikle siyasal sürecin tartışıldığı Meclis'in devamında üniversitelerde ara tatilin ardından başlayacak yeni döneme ilişkin çok yönlü bir planlama gerçekleştirildi. Siyasal süreç tartışmasında birçok konu ele alındı. Seçimler tartışmaların ana gövdesini oluştururken mafyalaşan ve çeteleşen devletin son icraatlarından biri olan Sinan Ateş cinayeti, asgari ücret, EYT ve ekonomik kriz de diğer başlıklar arasındaydı.

Sermayeyi saran korku: Büyük Madenci Yürüyüşü

K. Düşgör

Türkiye’de işçi sınıfının mücadele tarihi, bugün içinde bulunulan durumu anlamak bakımından önem taşıyor. Zonguldak maden işçilerinin 4-8 Ocak 1991’de gerçekleştirdiği büyük yürüyüş kazanım ve eksiklikleriyle işçi sınıfının mücadele tarihinde önemli kesittir. Sermayeye ve temsilcilerine korku salan ancak uğradığı sendikal ihanetle Mengen barikatlarında bitirilen yürüyüşün 32. yıl dönümündeyiz.

Büyük Madenci Yürüyüşü’nün gerçekleştiği dönem dünyadaki gelişmeler de önemli bir dönemci işaretliyordu. Sovyetler’in yıkılışıyla birlikte enerji tedarikinde yeni arayışların olduğu ve tüm bunlarla bağlantılı olarak ABD emperyalizminin bölgesel savaş ve saldırganlığını artırdığı bir dönemdir. Türkiye’de ise işçi sınıfının yükselen mücadelesine ezen 1980 askeri faşist darbenin etkilerinin sürdüğü, sendikaların kapatıldığı, grevlerin yasaklandığı, öncü işçilerin tutuklandığı, uluslararası kapitalizmin neoliberal iktisadi-sosyal saldırı politikalarının topluma dayatılmaya başlandığı bir dönemdir.

Ağır iktisadi saldırılar ve baskılarla hareketsiz bırakılan işçi sınıfında ilk kıpırdanışlar 1984’te görülmeye, 1986 Netaş Grevi ve 1989 Bahar Eylemleri ile yükselmeye başladı. Kamu kesiminde çalışan işçilerin 1989 yılı mart, nisan ve mayıs aylarında başlattıkları eylemler 1990’ların hak mücadelelerinin yükselişinde önemli bir rol oynadı. Toplumsal muhalefetin kendine güvenini yeniden kazanmasını sağladı. Büyük Madenci Yürüyüşü, ekonomik olduğu kadar siyasi etkileri de olan bu mücadelelerin tepe noktası oldu.

“ANKARA’DIR YOLUMUZ...”

Zonguldak’taki Türkiye Taşkömürü Kurumu (TTK) ve Maden Tetkik ve Arama (MTA) işyerlerinde örgütlü olan Türk-İş’e bağlı Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS) ile sermayedarlar arasında 48 bin işçi için sürdürülen TİS görüşmelerinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine 30 Kasım 1990’da greve çıkıldı. ANAP hükümetinin kamuya ait işletmeleri özelleştirme politikası ve düşük ücret dayatması toplu sözleşme uyuşmazlığının boyutlarını genişletti. Uzun süren grevin ardından Türk-İş, merkezi bir kararla, 3

Ocak’ta yurt çapında üretimden gelen gücünü kullanarak işe gitmeme kararı aldı. Bir günlük olarak planlanan bu eylemin etkisi çok daha büyük oldu. 3 Ocak eylemine çevre illerden gelen madenciler ve aileleri de katıldı, eylem belediye hizmetleri, sağlık, eğitim, ulaşım alanları ile enerji, bankacılık ve haberleşme alanlarında da etkili oldu.

3 Ocak eyleminin ardından hükümet üzerindeki baskıyı artırmak için Ankara’ya gitme kararı alındı. Ancak otobüslerin kente girişi engellendi. Madencilerin kararlılığının peşinde sürüklenen GMİS Genel Başkanı Şemsi Denizer “Yürümeye var mısınız?” diye işçilere seslendi. Kadınların yürüyüşe katılması sendika yönetimi tarafından engellenmek istemesine rağmen kadınlar çocukları ile madencilerin yanında oldu ve on binlerce kişi “Ölüm olsa sonumuz, Ankara’dır yolumuz!” sloganları ile yürüyüş hazırlıklarına başladı.

Şemsi Denizer’in hükümet ile yaptığı görüşmeler 3 Ocak’ı 4 Ocak’a bağlayan gece boyunca sürdü. Ankara’da yürüyüşün durdurulması için olağanüstü toplantılar yapılırken Zonguldak’ta demokratik kitle örgütleri, siyasi partiler, sanatçılarla birlikte dev bir kitle toplandı. Yürüyüş başladı ve işçiler Devrek ile Dorukhan

Tüneli’nde önlerine konulan barikatları aşı aşı Mengen’e kadar ulaştı.

MENGEN BARİKATLARINDA İKİ SINIF!

Gözaltı ve jandarma saldırısına rağmen işçiler Mengen barikatlarında bekleyişini sürdürürken sendika ile başbakan arasındaki görüşmeler de devam etti. İşçilerden ve sendika yönetiminden bile gizlenen görüşmelerin ardından sendika bürokratları yürüyüşün geleceğine dair kısa bir toplantı yaptı. Denizer, işçilerin karşısına bu kez de “Yürüyüş eylemi bitmiştir. Sizler Zonguldak’a dönüyorsunuz” diye çıktı. Karşı koyan öncü işçiler provokatör ilan edilirken, istemeyerek de olsa otobüslere binerek geri döndüler. Bu geri dönüş, Türkiye işçi sınıfının ‘86’dan o güne yükselen mücadelesini önemli ölçüde zayıflatmış, 12 Eylül’ün baştan beri hedeflediği siyasal ve ekonomik programın önünün tamamen açılmasını sağlayarak işçi sınıfını bir saldırı tufanıya baş başa bırakmıştır. Bu politikalar işçi sınıfının mücadelesini uzunca bir süre durağanlığa itmiştir. Mengen barikatlarında karşı karşıya kalan iki sınıftan sermaye devleti sendikal bürokrasiden de aldığı güçle moral üstünlükle çıkmıştır.

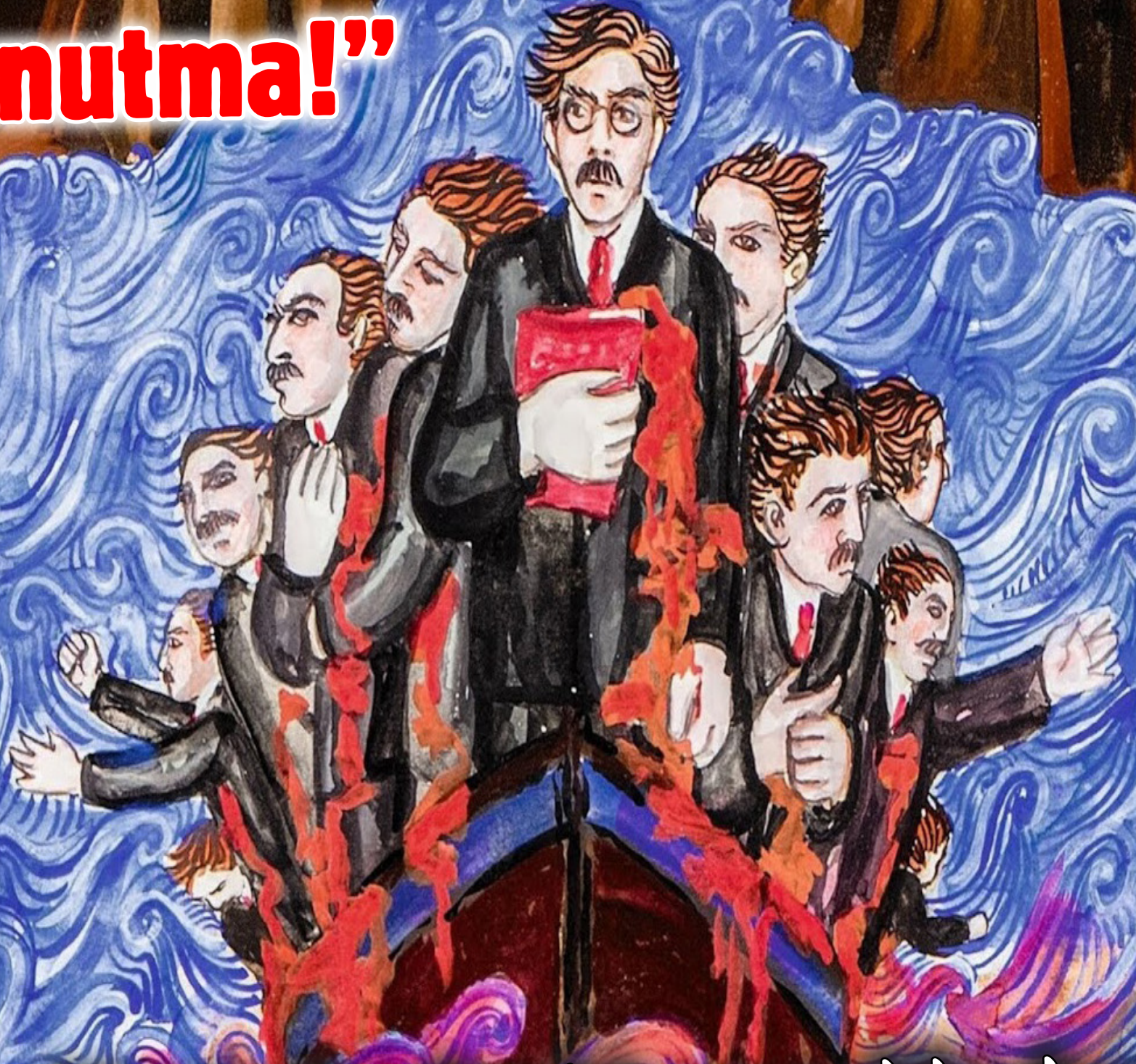
Yürüyüşün ihanetle bitirilmesinin ardından sendika ve hükümet arasındaki

görüşmeler bir süre sürüncemede bırakıldı ve sonuç alınamadı. 16 Ocak gecesi ABD emperyalizminin Irak’a savaş açması bahane edilerek grevler yasaklandı. GMİS ile hükümet arasındaki toplu sözleşme ise ancak 6 Şubat’ta imzalanabildi. Ücretler hükümetin grev öncesi teklifinin bile çok çok altında kaldı. Yüzbinlerce işçi işten atıldı, kapsamlı hak gasplarının yolu açıldı, sendikal bürokrasi sendikalar içindeki egemenliğini pekiştirdi. Ancak maddi kayıpların da ötesinde bugün işçi sınıfının üzerinde katmerli sömürü düzeninin taşları döşenmiş oldu.

Öncesinde biriktirdiği sınıf mücadelesi deneyimlerini akılda tutmak kaydıyla, TİS görüşmelerindeki ücret anlaşmazlığı ile başlayan madencilerin mücadelesi; dünya işçilerinin sınıfsal ve enternasyonal desteği, sendikal ihanetini vardığı boyutları ve kadınların üstlendiği öncü rol ile “Zonguldak-Botan el ele!” sloganıyla önemli politik mesajlar içermesi ve vardığı aşamada işçi düşmanı ANAP hükümetinin sonunu getirmesi bakımından da önemli dersler ve sonuçlar yarattı.

Üzerinden 32 yıl geçmesine rağmen işçi sınıfı, bugün bile Büyük Maden Yürüyüşü’ne bakarak gücünü, sınıf dayanışmasının büyüklüğünü dostunu ve düşmanını rahatlıkla görebilir.

“28. Kanunisanı’yi unutma!”

**Mustafa Suphi ve yoldaşları
mücadelemizde yaşıyor!**